

Képviselő-testületi előterjesztés

2022. június 29.

Tárgy: Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálata

Előterjesztő: Farkas Éva Erzsébet polgármester

Ügyiratszám: I/423-1/2022

Melléklet: Helyi Esélyegyenlőségi Program egységes szerkezetben

Készítette: Makói Polgármesteri Hivatal Jegyzői Iroda
Hatósági Csoport

.....
dr. Ákosi Ádám

.....

Témafelelős: dr. Ákosi Ádám
csoportvezető

Az előterjesztést látta:

de KL
.....

.....

Véleményezésre megküldve: Egyenlő Esély Bizottsága

**Törvényességi véleményezésre
bemutatva:**

.....
dr. Kruzslicz-Bodnár Gréta
jegyző

**A napirend előterjesztőjének
jóváhagyása:**

.....
Farkas Éva Erzsébet
polgármester

MAKÓ VÁROS POLGÁRMESTERÉTŐL

Ikt. sz.: I/423-1/2022

Üi: dr. Ákosi Ádám

Előterjesztés

Tárgy: Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálata

Melléklet: HEP egységes szerkezetben

Makó Város Önkormányzat Képviselő-testülete

M a k ó

Tisztelt Képviselő-testület!

Makó város hatályos Helyi Esélyegyenlőségi Programja (továbbiakban: HEP) 2018. évben készült el. Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. § (4) bekezdése szerint **a helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását, illetve a (2) bekezdésben meghatározott helyzet esetleges megváltozását kétévente át kell tekinteni, az áttekintés alapján, szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani.**

A törvény ugyanezen paragrafusának (6) pontja szerint a települési önkormányzat az államháztartás alrendszeréből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban **csak akkor részesülhet, ha az e törvény rendelkezéseinek megfelelő, hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.**

A helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet 6. § (1) bekezdése szerint a települési önkormányzat vizsgálja felül a helyi esélyegyenlőségi programot. Ugyanezen jogszabály 6. § (3) bekezdése kimondja, hogy ha a felülvizsgálat alapján szükséges, a települési önkormányzat módosítja a helyi esélyegyenlőségi programot, vagy új helyi esélyegyenlőségi programot fogad el.

A HEP felülvizsgálata elkészült. A felülvizsgálat alapján történt módosítások a mellékletben csatolt egységes szerkezetbe foglalt dokumentumban sárga kiemeléssel jelölésre kerültek a könnyebb áttekinthetőség kedvéért. A módosítás elfogadása a települési önkormányzat hatáskörébe tartozik.

Tisztelt Képviselő-testület!

A fentiek alapján az alábbi határozati javaslat elfogadását javaslom.

HATÁROZATI JAVASLAT

Makó Város Önkormányzat Képviselő-testülete a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet 6. § (3) bekezdés a) pontjában foglalt feladatkörében eljárva az alábbi döntést hozza.

1. Makó Város Önkormányzat Képviselő-testülete a helyi esélyegyenlőségi programját felülvizsgálta. A felülvizsgálat eredményeként a helyi esélyegyenlőségi programot a csatolt egységes szerkezetű Helyi Esélyegyenlőségi Program szerint módosítja.
2. Makó Város Önkormányzat Képviselő-testülete az 1. pontban foglaltak tekintetében felhatalmazza a polgármestert a helyi esélyegyenlőségi program módosítása kapcsán szükséges intézkedések megtételére.

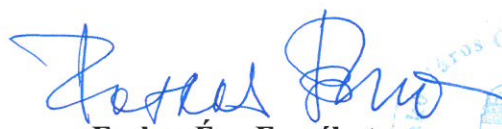
Határidő: 2022. július 31.

Felelős: polgármester

Erről értesítést kap:

- Makó Város Polgármestere
- Makó Város Jegyzője
- Makói Polgármesteri Hivatal Jegyzői Iroda Hatósági Csoport
- Irattár

Makó, 2022. június 14.

Farkas Éva Erzsébet
polgármester

Makó Város Önkormányzata

HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM

2018-2023

2022 évi felülvizsgálat

makó

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk.....	11
Célok.....	11
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	13
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	13
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	14
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	16
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	40
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	64
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	74
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	81
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	88
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	90
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	91
1. A HEP IT részletei.....	91
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	123
3. Megvalósítás.....	126
4. Elfogadás módja és dátuma.....	131

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva** Makó Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Makó város a Dél-alföldi régióban, Csongrád-Csanád megye keleti részén, a Maros jobb partján található, a Makói járás központja, a megye 4. legnagyobb népességű városa. A város Szegedtől, Hódmezővásárhelytől mintegy 30, Békéscsabától 75, Budapesttől 202 km-re fekszik.

Makó Város Önkormányzatának 2018-2023 között hatályos Helyi Esélyegyenlőségi Programjának elfogadását követően megyénk neve Csongrádról Csongrád-Csanádra változott a Magyar Köztársaság megyéiről, a megyék nevééről és székhelyéről szóló 67/1990. (VIII. 14.) OGY határozat módosításáról szóló 19/2017. (X. 5.) OGY határozat hatálybalépésével 2020. június 4. napjával.

Makó térségi szerepkörét alapvetően meghatározza földrajzi elhelyezkedése és történelmi múltja. A XX. században Makó több szempontból is jelentős funkcióvesztésen ment keresztül. Csanád megye székhelyéből járási központtá vált, a trianoni határmeghúzás révén elveszítette természetes vonzáskörzete és kapcsolatrendszere nagy részét és határ menti, periférikus helyzetbe került. A múlt század első felében még 33 ezer fős népességű, virágzó gazdasággal, kereskedelemmel rendelkező város gazdasági pozíciói is megroggyantak, a hagymatermesztés és kereskedelem elveszítette korábbi gazdasági pozícióit és valójában máig nem nyerte vissza – mindezen közigazgatási és gazdasági pozícióvesztések a város térségi szerepkörének redukálódását is jelentették. Mára döntően, mint kistérségi – járási – központ funkcionál, néhány speciális, a járási határon túlnyúló funkcióval. Lényeges kiemelni, hogy mára a határ menti fekvés már nem az országon belüli perifériára szorulás, sokkal inkább a határ menti kapcsolatokban rejlő lehetőségeket jelenti, amelyek meg is nyilvánulnak pl. a turizmusban vagy a kereskedelemben, illetve abban, hogy a határon átnyúló nemzetközi programokban a Makói és a Mórahalomi kistérségek pályázói szerepeltek jól.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

A Makói járáshoz két város (Makó és Csanádpalota) tartozik és 13 község, székhelye Makó. Területe 688,85 km², népessége 44 481 fő, népsűrűsége 65 fő/km² (2012). A Makói járásba tartozó települések kettő kivételével megegyeznek a Makói kistérségbe tartozó településekkel. A járás lakosságának 59,67%-át a két város népessége adja, Makón a járási népesség 53%-a él.

Makó a járás egyedüli, és funkcionálisan a méretének nagyjából megfelelő értékű központja. Itt érhetők el a járás települései számára releváns járási hivatalok, továbbá az egészségügyi, közoktatási, kulturális szolgáltatások. Az oktatás területén a felsőoktatás hiányzik a járásközpontból. Makó jellemzője a jelentős közigazgatási méret. Területén jelentős tanyavilág található. Makó város gazdasága valódi térségi központként működik a járási települések szempontjából, bár a nyugati települések számára Szeged természetes vonzást jelent. Makó az ipari, mezőgazdasági munkahelyek révén jelentős szerepet játszik a térségi foglalkoztatásban.

Makó Város térségi szerepkörét igazolja, hogy a napi szinten bejárók száma mintegy harmadával haladja meg az eljárók számát. Nagyjából ugyanez az arány jellemző a munkába bejárók és eljárók között, a város térségi foglalkoztatási szerepköre tehát erős. Jelentős az oktatási intézményekbe ingázók száma is, itt csaknem a felével több a bejáró, mint az eljáró. A foglalkoztatási szerepkör jóval dominánsabb, mint az oktatási intézményi, csaknem kétszeresen meghaladó értékekkel.

Makó Város területe 229,23 km², állandó népessége a 2011-es népszámlálás alapján 23 573 fő, azóta folyamatos kismértékű csökkenés tapasztalható.

Makó város a Dél-alföldi régióban, Csongrád-Csanád megye keleti részén, a Maros jobb partján található, a Makói járás központja, a megye 4. legnagyobb népességű városa. A város Szegedtől, Hódmezővásárhelytől mintegy 30, Békéscsabától 75, Budapesttől 202 km-re fekszik.

Makó Város Önkormányzatának 2018-2023 között hatályos Helyi Esélyegyenlőségi Programjának elfogadását követően megyénk neve Csongrádról Csongrád-Csanádra változott a Magyar Köztársaság megyéiről, a megyék nevééről és székhelyéről szóló 67/1990. (VIII. 14.) OGY határozat módosításáról szóló 19/2017. (X. 5.) OGY határozat hatálybalépésével 2020. június 4. napjával.

Makó térségi szerepkörét alapvetően meghatározza földrajzi elhelyezkedése és történelmi múltja. A XX. században Makó több szempontból is jelentős funkcióvesztésen ment keresztül. Csanád megye székhelyéből járási központtá vált, a trianoni határmeghúzás révén elveszítette természetes vonzáskörzete és kapcsolatrendszere nagy részét és határ menti, periférikus helyzetbe került. A múlt század első felében még 33 ezer fős népességű, virágzó gazdasággal, kereskedelemmel rendelkező város gazdasági pozíciói is megroggyantak, a hagymatermesztés és kereskedelem elveszítette korábbi gazdasági pozícióit és valójában máig nem nyerte vissza – mindezen közigazgatási és gazdasági pozícióvesztések a város térségi szerepkörének redukálódását is jelentették. Mára döntően, mint kistérségi – járási – központ funkcionál, néhány speciális, a járási határon túlnyúló funkcióval. Lényeges kiemelni, hogy mára a határ menti fekvés már nem az országon belüli perifériára szorulás, sokkal inkább a határ menti kapcsolatokban rejlő lehetőségeket jelenti, amelyek meg is nyilvánulnak pl. a turizmusban vagy a kereskedelemben, illetve abban, hogy a határon átnyúló nemzetközi programokban a Makói és a Mórahalomi kistérségek pályázói szerepeltek jól.

A Makói járáshoz két város (Makó és Csanádpalota) tartozik és 13 község, székhelye Makó. Területe 688,85 km², népessége 44 481 fő, népsűrűsége 65 fő/km² (2012). A Makói járásba tartozó települések kettő kivételével megegyeznek a Makói kistérségbe tartozó településekkel. A járás lakosságának 59,67%-át a két város népessége adja, Makón a járási népesség 53%-a él.

Makó a járás egyedüli, és funkcionálisan a méretének nagyjából megfelelő értékű központja. Itt érhetők el a járás települései számára releváns járási hivatalok, továbbá az egészségügyi, közoktatási, kulturális szolgáltatások. Az oktatás területén a felsőoktatás hiányzik a járásközpontból. Makó jellemzője a jelentős közigazgatási méret. Területén jelentős tanyavilág található. Makó város gazdasága valódi térségi központként működik a járási települések

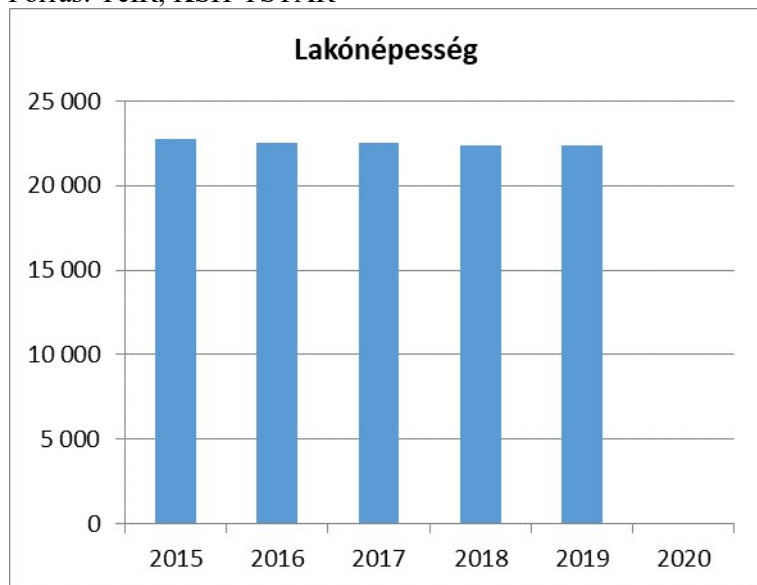
szempontjából, bár a nyugati települések számára Szeged természetes vonzást jelent. Makó az ipari, mezőgazdasági munkahelyek révén jelentős szerepet játszik a térségi foglalkoztatásban.

Makó Város térségi szerepkörét igazolja, hogy a napi szinten bejárók száma mintegy harmadával haladja meg az eljárók számát. Nagyjából ugyanez az arány jellemző a munkába bejárók és eljárók között, a város térségi foglalkoztatási szerepköre tehát erős. Jelentős az oktatási intézményekbe ingázók száma is, itt csaknem a felével több a bejáró, mint az eljáró. A foglalkoztatási szerepkör jóval dominánsabb, mint az oktatási intézményi, csaknem kétszeresen meghaladó értékekkel.

Makó Város területe 229,23 km², állandó népessége a 2011-es népszámlálás alapján 23 573 fő, azóta folyamatos kismértékű csökkenés tapasztalható.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2015	22 747	bázis év
2016	22 546	99,12%
2017	22 514	99,86%
2018	22 390	99,45%
2019	22 367	99,90%
2020	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

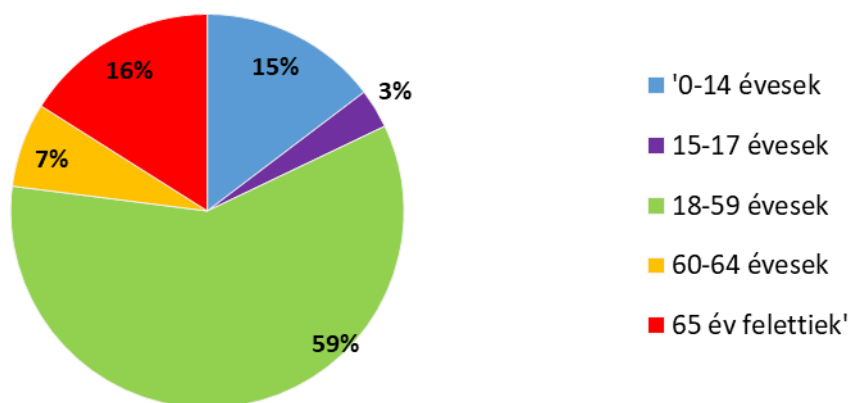

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2018)

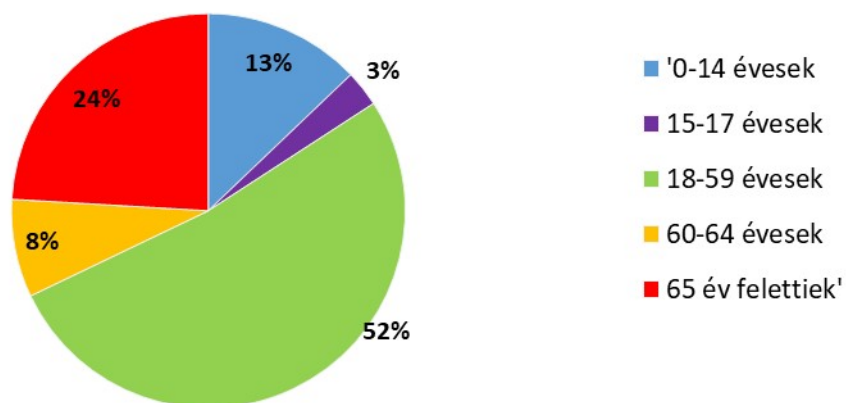
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	11147	12215	23362	47,71%	52,29%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			667	2,86%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	1636	1573	3209	7,00%	6,73%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	361	363	724	1,55%	1,55%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	6588	6359	12947	28,20%	27,22%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	774	980	1754	3,31%	4,19%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	1788	2940	4728	7,65%	12,58%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

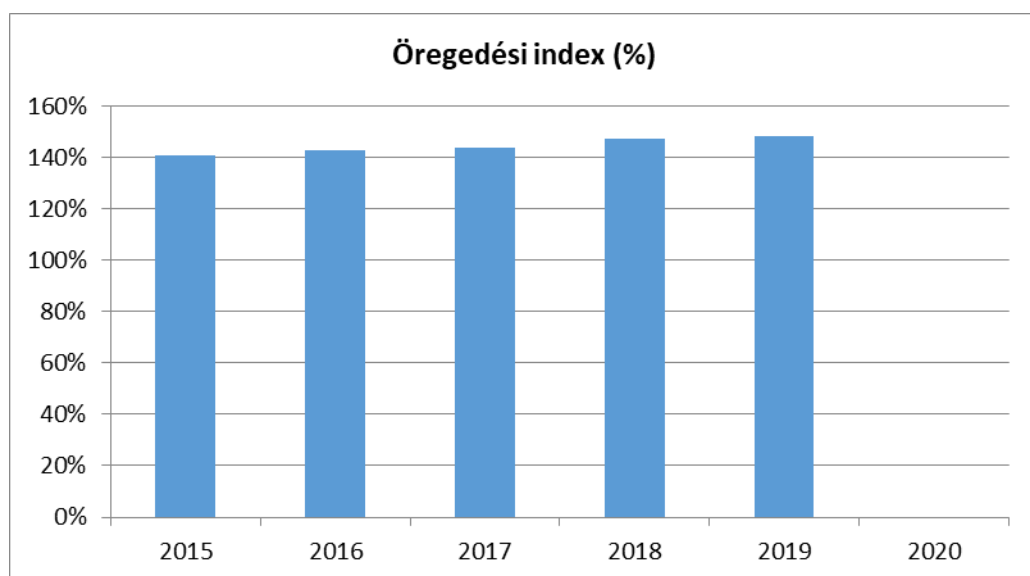

Makó állandó lakossága csökkenő tendenciát mutat, azonban ez a csökkenés nem csak Makóra, hanem egész Magyarországra jellemző. Ennek egyik oka az elvándorlás, ami a fiatalokra jellemző és a születések számának csökkenését okozza, a másik az általános népességfogyás, ami az előregedő társadalmakra jellemző.

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2015	4 583	3 260	140,58%
2016	4 620	3 237	142,72%
2017	4 657	3 239	143,78%
2018	4 728	3 209	147,34%
2019	4 818	3 249	148,29%
2020	-	-	-

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index azt mutatja meg, hogy 100 fő 14 év alattira mennyi fő 65 felüli jut. A 65 év felettiek száma magasabb, ezért az öregedési index 100 felett van. A település erősen előregedőnek tekinthető.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2015	-1,49
2016	-2,65
2017	5,50
2018	-0,89
2019	1,92
2020	n.a.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2015	-6,83
2016	-4,99
2017	-6,66
2018	-5,92
2019	-6,26
2020	n.a.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Makó város lakosságának alapfokú ellátását minden intézmény típus, szolgáltató, illetve igazgatási funkció tekintetében kielégíti (egészségügyi alapellátás, óvoda, általános iskola, szociális és gyermekvédelmi alapellátás, kiskereskedelem stb.).

A város területén működő nevelési és oktatási intézmények:

Intézmény	Intézmény címe	Ellátott feladatok
Bárka Református Óvoda	6900 Makó, Kálvin u. 7/b.	óvodai feladatok
Alföldi ASZC Galamb József Mezőgazdasági Technikum és Szakképző Iskola	6900 Makó, Szép u. 2-4.	szakiskolai feladatok, szakközépiskolai feladatok
Hódmezővásárhelyi Szakképzési Centrum Makói Návay Lajos Technikum és Kollégium	6900 Makó, Posta u. 4.-6.	egyéb - nem közoktatási feladat, szakiskolai feladatok, szakközépiskolai feladatok, kollégiumi, diákotthoni feladatok
Juhász Gyula Református Gimnázium, Technikum és Szakképző Iskola	6900 Makó, Kálvin u. 2-6.	gimnáziumi feladatok, szakközépiskolai feladatok
Kálvin Téri Református Általános Iskola	6900 Makó, Kálvin tér 6.	általános iskolai feladatok
Kozmucz Flóra Óvoda, Általános Iskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Szakiskola, Diákotthon, Gyermekotthon és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Pápay Endre Tagintézmény	6900 Makó, Vásárhelyi u. 1-3.	általános iskolai feladatok, szakiskolai feladatok, kollégiumi, diákotthoni feladatok
Magán Alapfokú Művészeti Iskola és Zeneművészeti Szakképző Iskola	6900 Makó, Szent János tér 30.	szakiskolai feladatok, szakközépiskolai feladatok, alapfokú művészetoktatás feladatok
Makói Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Almási tagintézmény	6900 Makó, Almási u. 52.	általános iskolai feladatok
Makói Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Bartók Székhelyintézmény	6900 Makó, Szegedi u. 4-6.	általános iskolai feladatok, alapfokú művészetoktatás feladatok
Makói József Attila Gimnázium	Csanád vezér tér 6.	gimnáziumi feladatok
Makói Katolikus Általános Iskola és Óvoda	6900 Makó, Návay Lajos tér 12/a	óvodai feladatok, általános iskolai feladatok
Makói Óvoda	6900 Makó, Erdélyi püspök u. 8.	óvodai feladatok
SZIGNUM Kéttannyelvű Egyházi Általános Iskola	6900 Makó, Szent I. tér 14-16.	egyéb - nem közoktatási feladat, általános iskolai feladatok, gimnáziumi feladatok, kollégiumi, diákotthoni feladatok
Szikszai György Református Óvoda és Általános Iskola	6900 Makó, Szikszai u. 4.	általános iskolai feladatok, óvodai feladatok

Az egészségügyi alapellátás keretében 11 felnőtt háziorvosi, 5 házi gyermekorvosi, 6 vegyes korcsoportú fogorvosi körzet került kialakításra. A városban található kórház és szakrendelő is. Az iskolai egészségügyi feladatokat 1 főállású iskolaorvos, 2 iskola-ifjúsági fogorvos és 3 iskola

védőnő látja el. Az Iskola-egészségügyi Szolgálat összesen 3 403 Makón élő vagy itt tanuló diák ellátását biztosítja. A területi védőnői körzetek száma 7.

A város kistérségi központ szerepköréből adódóan a középfokú funkciók közül minden megtalálható, beleértve a bíróságot (Makói Járásbíróság) is. 2013. január 1-től létrejöttek a járási hivatalok, a Makói Járási Hivatal. Ügyfélfogadást tart a városban a Nemzeti Adó- és Vámhivatal és a Csongrád-Csanád Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatóság Makói Falugazdász Irodája.

A kulturális funkciókat, az elsősorban Hagymaházhoz köthető, Makó Városi Kulturális-Közművelődési Nonprofit Kft. látja el. Az épület mára a város jelképévé vált, programkínálatával vonzáskörzete az egész kistérségre kiterjed. A városi könyvtár új épülete jelenleg építés alatt áll, ezért a könyvtár, mely egyidejűleg info-kommunikációs központ és képzőművészeti galéria, jelenleg ideiglenes helyen várja az olvasókat. A városban nemrég fejeződött be a levéltár számára kialakított épület felújítása, melyben a jelenlegi anyag mellett a Csanád vármegyei levéltári anyag elhelyezése is megtörténik. A város múzeumának főépületét 1981-ben avatták fel. A múzeum gyűjtőterülete a városon kívül a környező településekre is kiterjed.

Az önkormányzat által biztosított szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokat a Makói Egyesített Népjóléti Intézmény végzi.

Értékeink, küldetésünk

A Helyi Esélyegyenlőségi Programmal Makó Város Önkormányzata kinyilvánítja azon szándékát, mely szerint a városban élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok – mélyszegénységben élő, romák, nők, gyerekek, fogyatékkal élő személyek, idősek - felzárkóztatása érdekében a rendelkezésére álló eszközök minél teljesebb kihasználásával színvonalas közszolgáltatást kíván biztosítani. Megkülönböztetett figyelmet kíván fordítani a célcsoport problémáik feltárására és azok csökkentésére.

Az önkormányzat esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, szolgáltatásai során és intézményfenntartói szerepkörében is érvényesíti. Az esélyegyenlőségi tevékenysége során mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdeket civil szerveződések is aktív szerepet játszanak.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Makó Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv

megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmazására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Foglalkoztatási Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A következőkben felsorolásra kerülnek azok a dokumentumok, koncepciók, melyek konkrét terveket is meghatároznak saját területükre vonatkozóan.

- Költségvetési koncepciók
- Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió
- Makó Város Integrált Területfejlesztési Stratégiája
- Makó Város Településrendezési Terve

Minden a már befejezett, még folyamatban lévő, vagy akár tervezett makói fejlesztés a munkahelyteremtést, a megélhetés biztonságát, a fiatalok helyben tartását szolgálja.

A Városban a következő fejlesztések valósultak meg, vagy jelenleg is folynak:

- Akadálymentesítés
- Belváros rehabilitációja
- Biztonságos Makó program
- Csapadékvíz-csatorna
- Fürdő beruházás
- Ipari Park
- Játsszótérfelújítás

- Kerékpárút fejlesztés
- Útépités
- Kézilabda Munkacsarnok építése
- Honvéd városrész komplex rehabilitációja
- Önkormányzati tulajdonú bérlakások felújítása
- Fecskeház kialakítása

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Makó Város Önkormányzatának Helyi Esélyegyenlőségi Programja térségi, társulási kapcsolódással nem rendelkezik.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A statisztikai adatokat az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR) adatbázisából, KSH Tstar, helyi nyilvántartásból, helyi adatgyűjtésből, valamint a Csongrád-Csanád Megyei Kormányhivatal Makói Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályától gyűjtöttük össze. A megelőző évi statisztikai adatai csak részben állnak rendelkezésre. Vannak olyan területek, ahonnan az információszerzés nehézkes. Nem álltak rendelkezésre adatok foglalkoztatási arányról, végzettségről, a fogyatékosok foglalkoztatottságáról, a nők helyi gazdaságban elfoglalt szerepéről.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a *mélyszegénység*. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira -, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él).

Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.

Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt. (Cserti-Csapó-Orsós 2012)

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

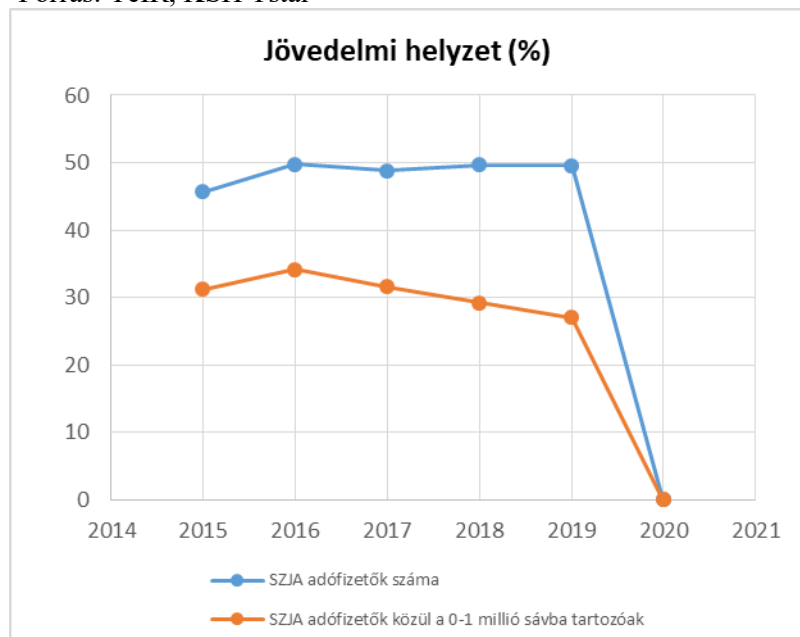
A jövedelmi és vagyoni helyzet más tényezők mellett meghatározza a család társadalmi helyzetét. Az erre vonatkozó adatokat a szegénység mérőeszközeként használhatjuk, amelyek közvetve, közvetlenül utalnak a városban élők helyzetére. Fontos, hogy a személy kiszámíthatóan rendszeresen jut-e jövedelemhez, vagy esetlegesen (pl.: alkalmi munkából). A szegények esetében az időben nem teljesített kiadási kötelezettségek az életszínvonal súlyos, akár visszafordíthatatlan romlásával járhat.

Az alacsony jövedelműek bevételeinek egy része, vagy számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből.

A jövedelem és vagyon fogalmát a Szt. 4. §-a és a Cst. 4. §-a határozza meg a jogszabályok hatálya alá tartozó ellátások vonatkozásában.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2015	45,64	31,26
2016	49,79	34,13
2017	48,79	31,56
2018	49,69	29,23
2019	49,57	27,03
2020	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

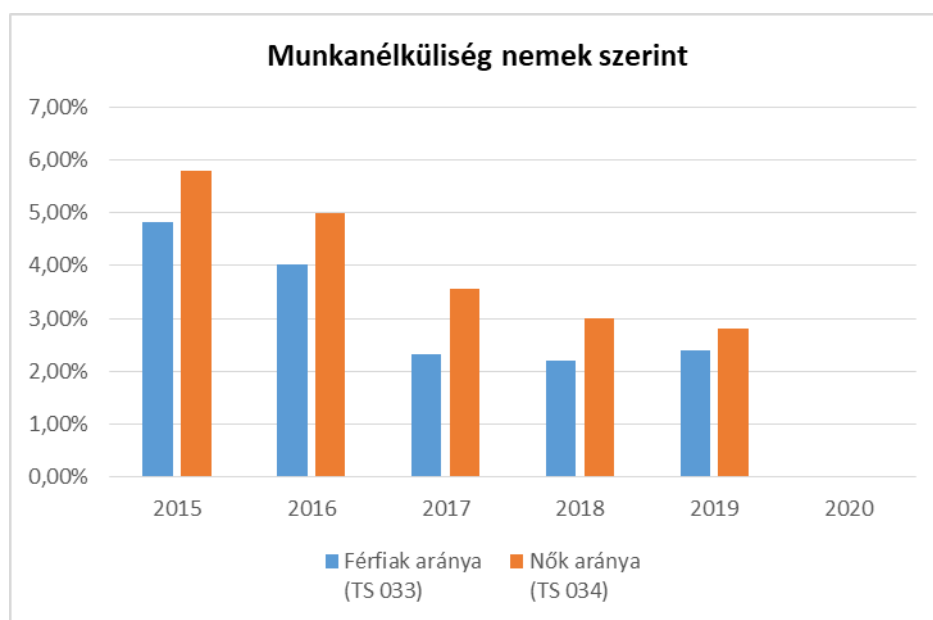
A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ftt.) és a Mőtv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2015	4,82%	5,80%	5,31%
2016	4,01%	4,99%	4,50%
2017	2,32%	3,55%	2,94%
2018	2,21%	3,00%	2,61%
2019	2,39%	2,80%	2,60%
2020	-	-	0,00%

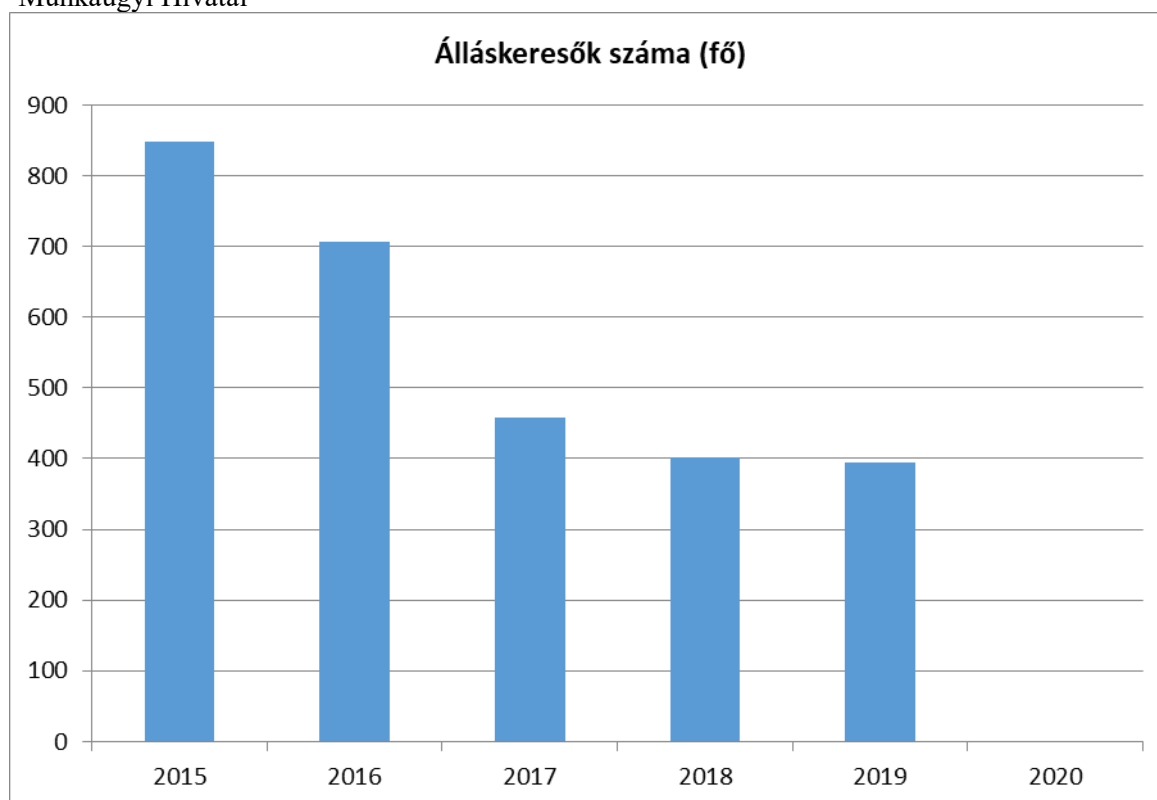
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Fő összesen	848	707	458	402	395	0
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	54,00	51,00	19,00	16,00	24,00	n.a.
	%	6,37%	7,21%	4,15%	3,98%	6,08%	-
21-25 év (TS 038)	Fő	103,00	80,00	34,00	33,00	43,00	n.a.
	%	12,15%	11,32%	7,42%	8,21%	10,89%	-
26-30 év (TS 039)	Fő	76,00	66,00	34,00	28,00	32,00	n.a.

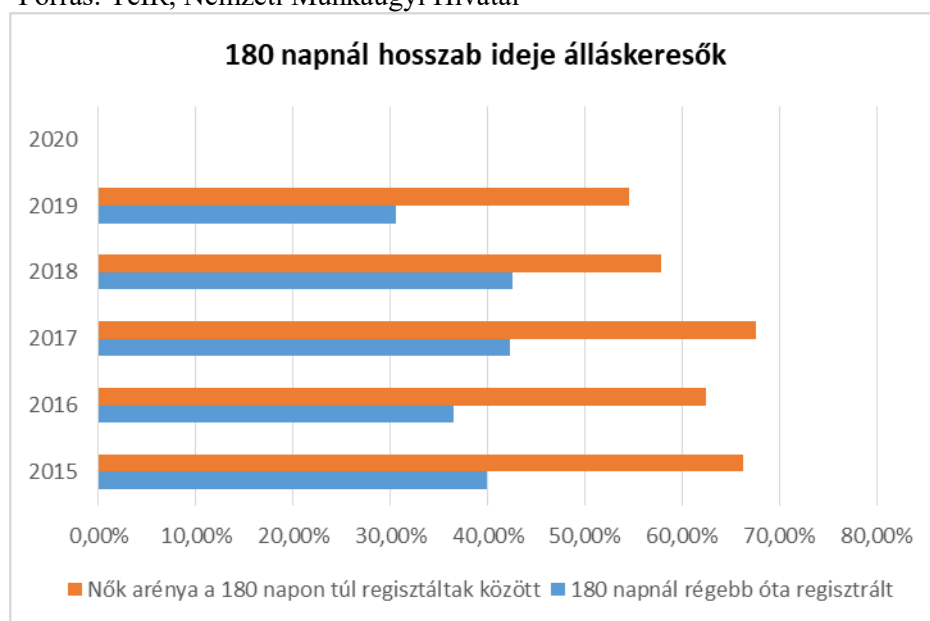
039)	%	8,96%	9,34%	7,42%	6,97%	8,10%	-
31-35 év (TS 040)	Fő	71,00	65,00	44,00	39,00	49,00	n.a.
	%	8,37%	9,19%	9,61%	9,70%	12,41%	-
36-40 év (TS 041)	Fő	91,00	76,00	42,00	30,00	34,00	n.a.
	%	10,73%	10,75%	9,17%	7,46%	8,61%	-
41-45 év (TS 042)	Fő	94,00	86,00	57,00	39,00	38,00	n.a.
	%	11,08%	12,16%	12,45%	9,70%	9,62%	-
46-50 év (TS 043)	Fő	86,00	76,00	40,00	40,00	33,00	n.a.
	%	10,14%	10,75%	8,73%	9,95%	8,35%	-
51-55 év (TS 044)	Fő	78,00	71,00	52,00	40,00	29,00	n.a.
	%	9,20%	10,04%	11,35%	9,95%	7,34%	-
56-60 év (TS 045)	Fő	119,00	66,00	50,00	43,00	34,00	n.a.
	%	14,03%	9,34%	10,92%	10,70%	8,61%	-
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	76,00	70,00	86,00	94,00	79,00	n.a.
	%	8,96%	9,90%	18,78%	23,38%	20,00%	-

Forrás: TeIR, Nemzeti
Munkaügyi Hivatal

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2015	39,86%	66,27%
2016	36,49%	62,40%
2017	42,36%	67,53%
2018	42,54%	57,89%
2019	30,63%	54,55%
2020	-	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

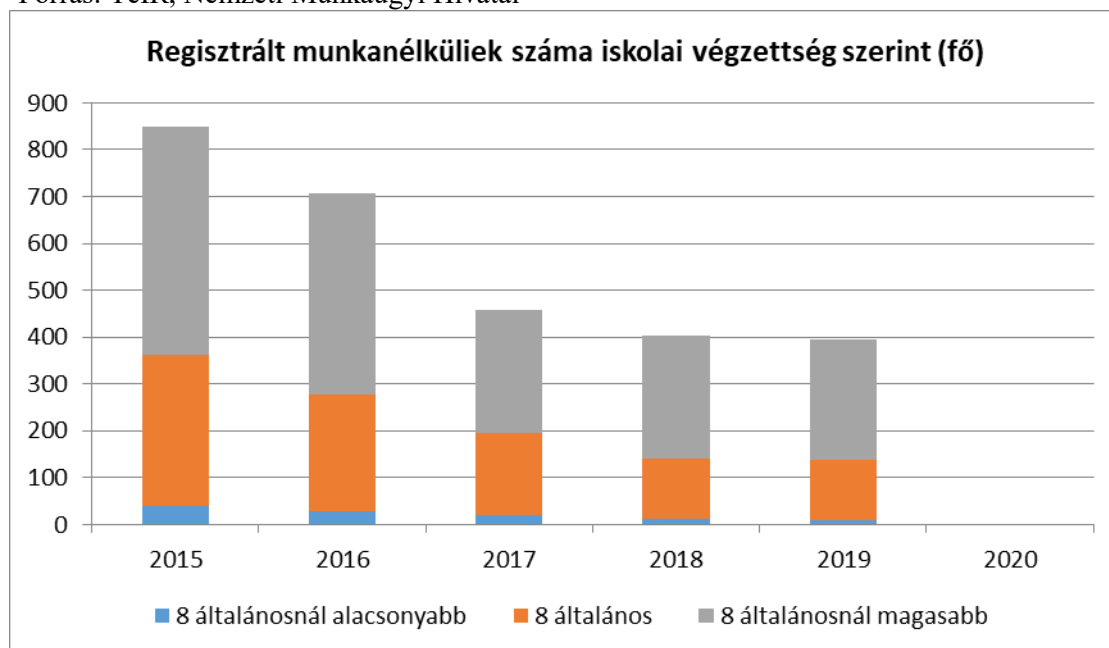

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2015	848	39	4,60%	322	37,97%	487	57,43%
2016	707	28	3,96%	248	35,08%	431	60,96%
2017	458	21	4,59%	173	37,77%	264	57,64%
2018	402	13	3,23%	127	31,59%	262	65,17%
2019	395	8	2,03%	129	32,66%	258	65,32%
2020	n.a.	n.a.	-	n.a.	-	-	-

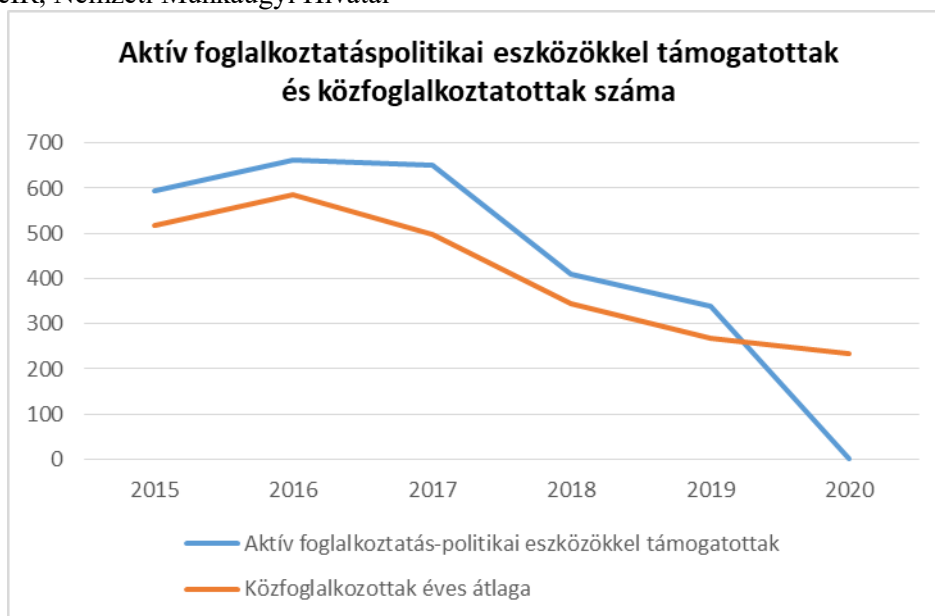
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2015	595	517
2016	661	586
2017	651	497
2018	411	344
2019	339	268
2020	n.a.	234

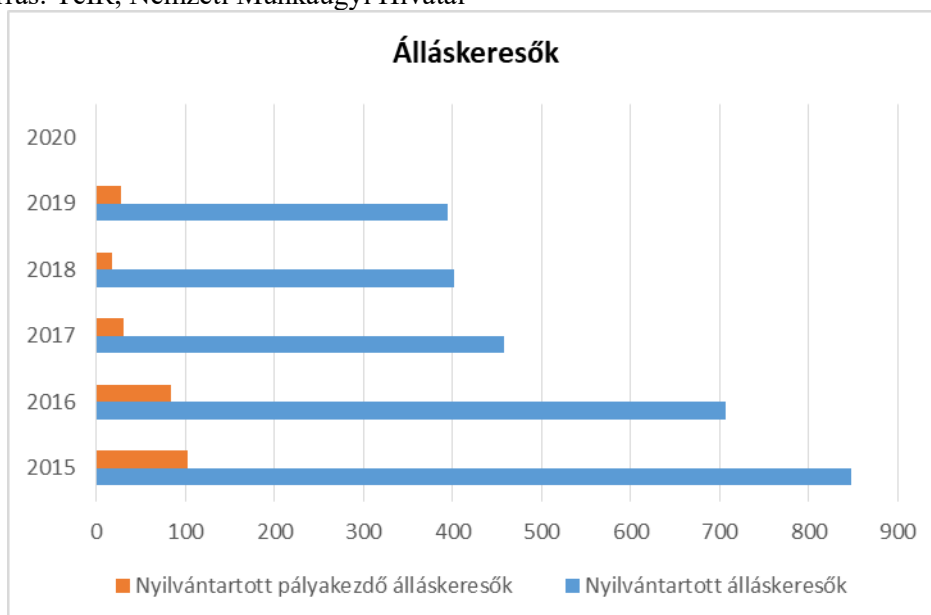
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;
- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2015	848	102
2016	707	83
2017	458	31
2018	402	18
2019	395	27
2020	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

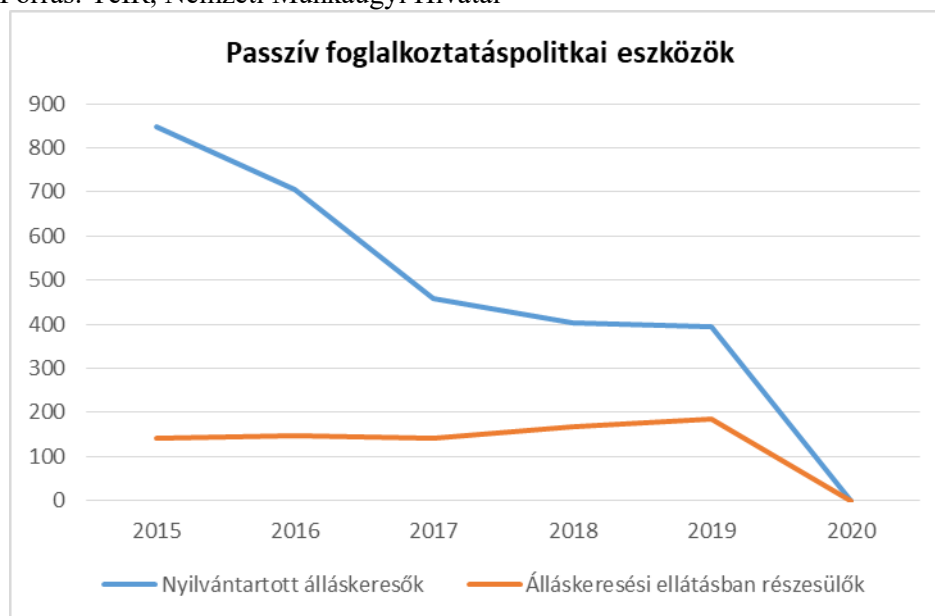

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;
- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;
- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;
- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresőek ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresőek száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresőek száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2015	848	5,69%	141	16,63%
2016	707	4,81%	148	20,93%
2017	458	3,13%	141	30,79%
2018	402	2,78%	166	41,29%
2019	395	2,76%	186	47,09%
2020	n.a.	-	n.a.	-

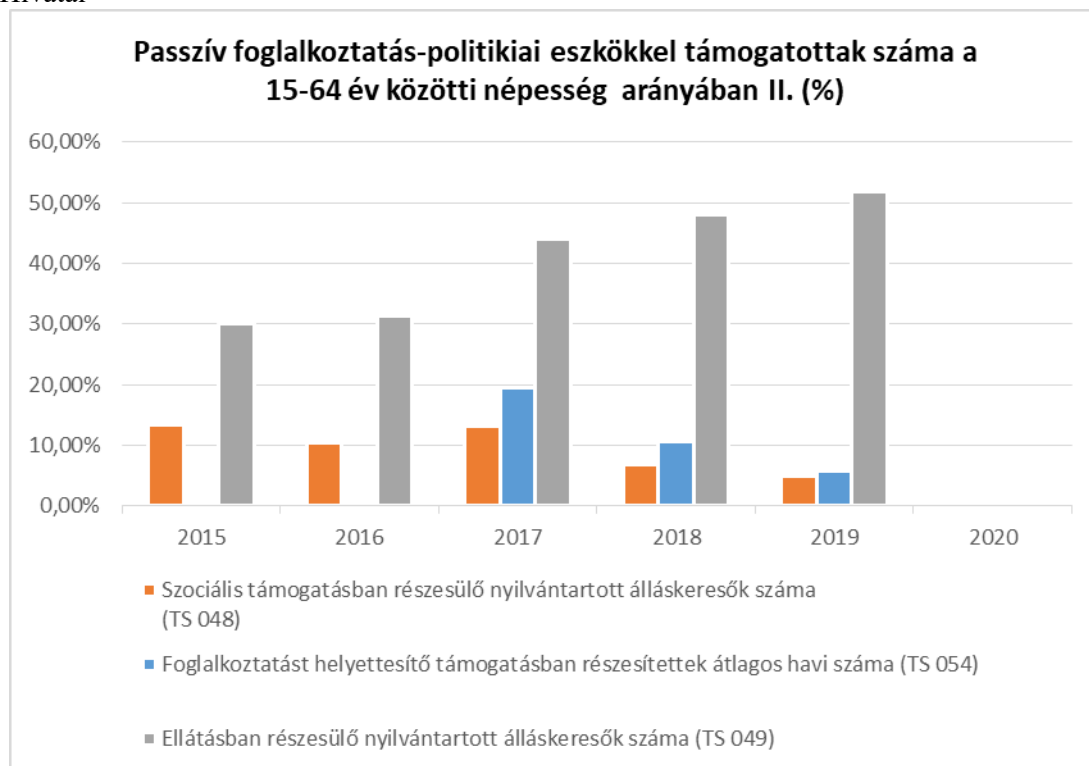
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresőek ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresőek száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresőek száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2015	113	13,33%	n.a.	-	254	29,95%
2016	73	10,33%	n.a.	-	221	31,26%

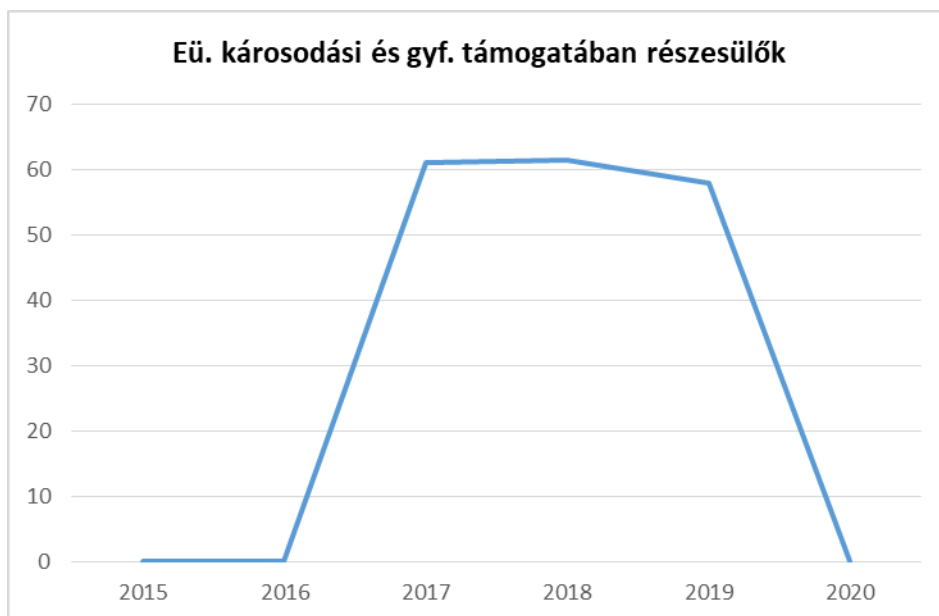
2017	60	13,10%	90	19,54%	201	43,89%
2018	27	6,72%	43	10,61%	193	48,01%
2019	19	4,81%	23	5,70%	205	51,90%
2020	n.a.	-	n.a.	-	n.a.	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi
Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2015	n.a.
2016	n.a.
2017	61
2018	61
2019	58
2020	n.a.

Forrás: TeIR, KSH

Makó Város Önkormányzata az egyes pénzübeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 1/2015. (II. 12.) önkormányzati rendelete alapján települési támogatás keretében és önként vállalt egyéb támogatások keretében nyújt ellátásokat.

Települési támogatás:

Gyógysztámogatás

(1993. évi III. törvény. 25. §, 1/2015. (II.11.) Makó Ör. rendelet 11-12. §)

Gyógysztámogatásra jogosult az akinek a havi rendszeres gyógyszerköltsége meghaladja az 5700 Ft/hó összeget, közgyógyellátásra nem jogosult és a család tagjainak havi nettó jövedelme alapján számított átlag nem haladja meg

- egyedül élő esetén a 71250 Ft-ot,
- családban élő esetén a 42750 Ft-ot.

A gyógyszerátogatás éves összege 48 000 forint, amely két részben kerül folyósításra. A megállapító határozatot követően 24 000 forint és a megállapítást követő 7. hónapban a fennmaradó 24 000 forint kerül kifizetésre.

Rendkívüli települési támogatás

(1993. évi III. törvény. 25. §, 1/2015. (II.11.) Makó Ör. rendelet 13-16. §)

Rendkívüli települési támogatás állapítható meg annak a személynek, aki rendkívüli élethelyzetbe került vagy létfenntartási gondokkal küzd és a család tagjainak havi nettó jövedelme alapján számított átlag nem haladja meg

- egyedül élő esetén a 42750 Ft-ot,
- családban élő esetén a 37050 Ft-ot.

Rendkívüli települési támogatás igényelhető:

- átmenetileg nehéz anyagi helyzetbe került személy vagy család kiadásainak mérséklésére,
- eseti gyógyszer, gyógyászati eszköz kiadás mérséklésére,
- gyermekre és fiatal felnőttre tekintettel jelentkező többletkiadások mérséklésére,
- elhunyt személy eltemetetésével kapcsolatos költségek mérséklésére,
- ha elemi kár (árvíz, talajvíz, tűzvész, villámcsapás stb.) miatt a személy vagy család létfenntartása átmenetileg lehetetlenné vagy veszélyeztetetté vált.

Egyéb támogatás:

Gyógyfürdőellátási támogatás

(1993. évi III. tv. 26.§, 1/2015. (II.11.) Makó Ör. rendelet 17.§)

Társadalombiztosítási támogatással rendelhető gyógyfürdőellátások esetén a társadalombiztosítás a szolgáltatásért fizetendő összeg 85%-át megtéríti, 15%-ot a betegnek kell megfizetnie. Ezen 15% megtérítését lehet igényelni gyógyfürdőellátási támogatás keretében.

Szemétszállítási díjkedvezmény

(1993. évi III. tv. 26.§, 1/2015. (II.11.) Makó Ör. rendelet 18-20. §)

A szemétszállítási szolgáltatási díj fizetésére számla kibocsájtó által kötelezett személy szemétszállítási díjkedvezményre jogosult, ha betöltötte a 65. életévét és a használatában lévő lakóingatlanban rajta kívül senki sem rendelkezik lakóhellyel, vagy tartózkodási hellyel, vagy a használatában lévő lakóingatlanban legfeljebb 2 személy rendelkezik lakóhellyel, vagy tartózkodási hellyel és egyikük betöltötte a 65. életévét. Egy jogosult csak egy ingatlanra veheti igénybe a szemétszállítási díjkedvezményt, azon a lakcímén, amelyen életvitelszerűen él.

Időskorúak juttatása

(1993. évi III. tv. 26.§, 1/2015. (II.11.) Makó Ör. rendelet 20/B. §)

Időskorúak juttatása keretében egyszeri támogatásra jogosult az a személy, aki a 65. életévét betöltötte a tárgyév május 1. napjáig, illetve december 31. napjáig.

A települési támogatásban részesítettek száma és a ráfordított összeg alakulása 2015. március 1-től 2017. december 31-ig

	2015	2016	2017
Lakhatási támogatásban részesítettek száma	722	931	822
Ráfordított összeg (ezer Ft)	6982	25178	21478
Gyógyszertámogatásban részesítettek száma	73	103	84
Ráfordított összeg (ezer Ft)	1236	3060	3252
Rendkívüli települési támogatásban részesítettek száma	302	499	517
Ráfordított összeg (ezer Ft)	17922	25208	27280
Lakhatási díjhátralékosok támogatásában részesítettek száma	106	59	58
Ráfordított összeg (ezer Ft)	3021	1682	1652

Forrás: Makó Város Jegyzőjének nyilvántartása

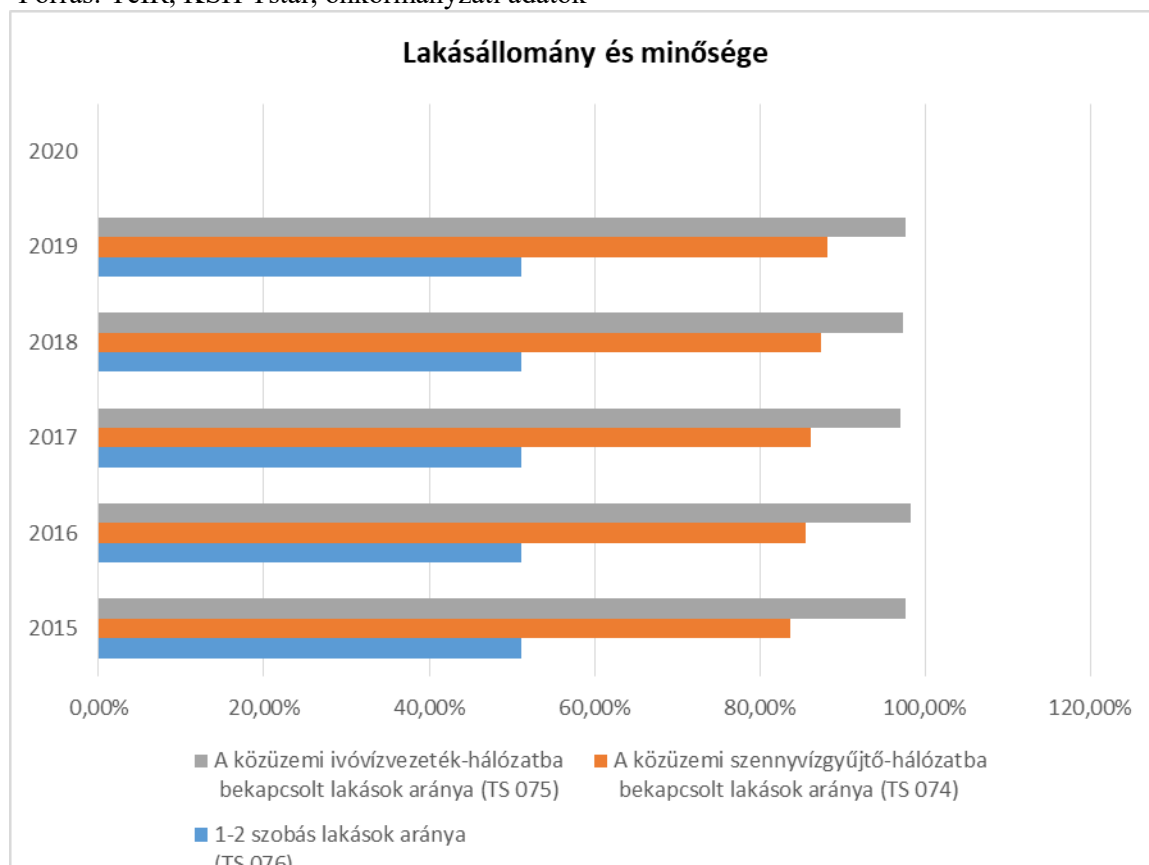
3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2015	11262	3	0	51,20%	83,74%	97,61%
2016	11256	3	0	51,18%	85,52%	98,29%
2017	11251	6	1	51,15%	86,24%	97,07%
2018	11256	9	1	51,11%	87,50%	97,42%
2019	11251	5	0	51,09%	88,25%	97,68%
2020	n.a.	n.a.	n.a.	-	-	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

Az önkormányzat meglévő bérlakás-állományának komfortfokozatát, a lakások állapotát folyamatosan fejleszti.

b) szociális lakhatás

Szociális helyzet alapján, költségelven, illetve szabadpiaci elven történő hasznosításnál Egyenlő Esély Bizottság dönt a Lakásügyi Tanácsadó Testület javaslatára.

Önkormányzati bérlakásra – fő szabályként – csak legfeljebb 1 évre, határozott idejű vagy valamely feltétel bekövetkezéséig tartó lakásbérleti szerződés köthető, ami egy évvel

meghosszabbítható a bérlő kérelmére, amennyiben a bérlőnek nincs lakbér-, üzemeltetési költség, valamint közüzemi díj hátraléka.

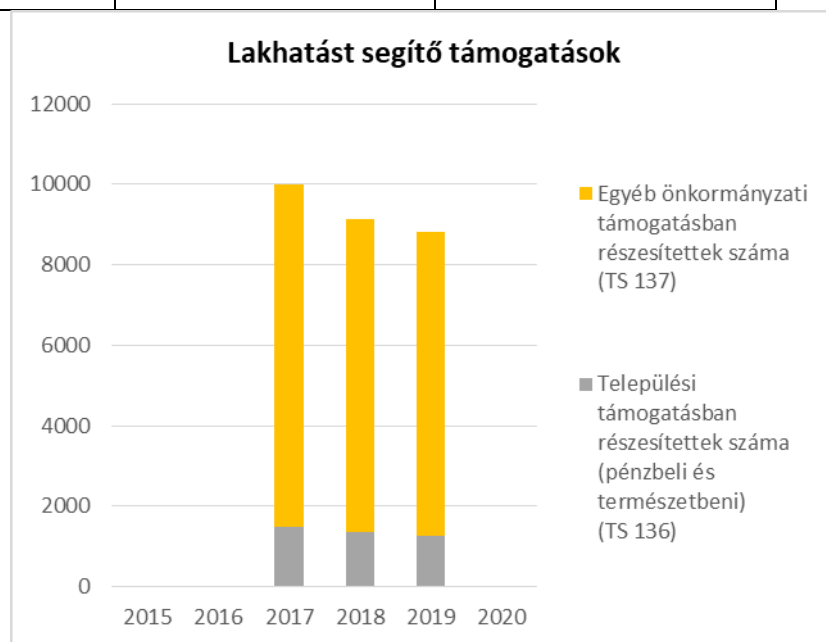
Pályázati eljárás mellőzésével a Képviselő-testület különös méltánylást érdemlő esetben üresen álló vagy megüresedő önkormányzati bérlakást szociális helyzet alapján bérbe adhat ha

- két vagy több gyermekes családok esetében a család és gyermekvédelmi, a család egyben tartását célzó szempontok érvényesítése indokolja azt,
- a saját és a vele együtt költöző családtagjai lakhatási feltételei nem felelnek meg a közegészségügyi feltételeknek és azt önerejükől nem képesek megoldani.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

e) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2015	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.
2017	1488	8506
2018	1369	7758
2019	1248	7560
2020	n.a.	n.a.

f) eladósodottság

Makó Város Önkormányzata erről adattal nem rendelkezik.

- g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Makó Város közigazgatási területéhez relatíve kevés külterületi lakóingatlan tartozik, amelyekben élőknek a Makói Egyesített Népjóléti Intézmény tanyagondnoki szolgálat nyújt segítséget a közszolgáltatásokhoz való akadálytalan hozzáféréshez. Makó Város területén helyi közösségi közlekedés nincs, a külterületi ingatlanokban a közműszolgáltatások közül jellemzően a villany érhető el.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) Makó Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája (2015. augusztus) Honvéd telep városrészt beazonosított szegregátumként határozza meg. A Városrész Makó észak-keleti részén található. Határait kelet felől a város iparterülete, dél felől (Aradi utca) Gerizdes városrész, nyugatról (Tulipán utca) a városközpont és (Hosszú utca, Justh Gyula utca) Újváros jelenti.

b) A Honvéd városrész összetett társadalmi, épített környezet és életkörülmények jellemző problémái olyan tényezőkből erednek, amely a lakóterület földrajzi elhelyezkedése és kialakulási körülményei hosszú távra determináltak. A legfontosabb ilyen tényező a kicsiny teleknagyság az eredendően alacsony társadalmi státuszú csoportok letelepítése, akik szűkös anyagi forrásból kicsi, alappal nem rendelkező házakat építettek. Az utcák rendkívül szűkek. A többségében régebben vályogból épült lakóházaknak nincs megfelelő alapja, és mivel a területen jellemző a magas talajvízszint a felvizesedés és penészedés általános gondja a háztartásoknak. A lakások többsége alacsony komfortfokozatú. A házak többségében kandallóval, vagy kályhában fűtenek. A lakások 50%-ban van fürdőszoba. Több háztartásba nincs bevezetve a víz, ezek a mai napig közutakat használnak.

Az aktív korú népesség kevesebb, mint 50 %-a dolgozik. Jellemző a kicsiny házakban a többgenerációs háztartás, ami a lakosság jelentős hányadát adó roma népesség életformájából (nagy család) és abból az egyszerű tényből ered, hogy a fiatalabb generációnak nincs módjában külön háztartásba költözni.

A Makói Roma Nemzetiségi Önkormányzat tevékenysége nagyrészt erre a területre koncentrál, mivel Makó roma népességének megközelítőleg 80%-a itt él.

Honvéd városrész egyedüli vonzereje az ingatlanárak alacsony voltában keresendő.

c) A településfejlesztési stratégia megállapításai alapján Makón belül a második leginkább veszélyeztetett városrész a Honvédot követően az Újváros. Újváros Makó északi részén található. A városrészben egy tömbnyi kiterjedésű szegregátum és három, Vásárhelyi utcával érintkező veszélyeztetett tömb van.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

- a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 5.§ (1) bekezdés előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

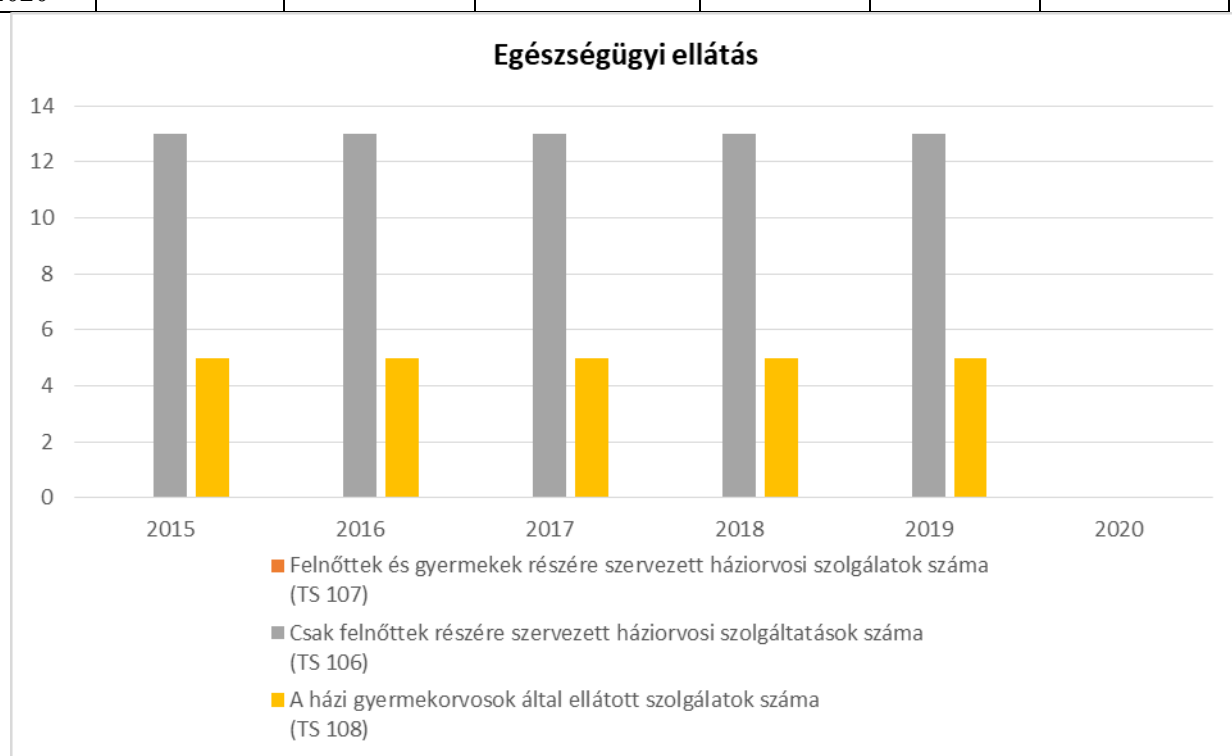
- a) a házi orvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik

- a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
- c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,
- d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai szintekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közigazgatási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2015	n.a.	13	5	7	687	n.a.
2016	n.a.	13	5	7	708	n.a.
2017	n.a.	13	5	7	n.a.	125
2018	n.a.	13	5	7	n.a.	126
2019	n.a.	13	5	7	n.a.	95
2020	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

b) prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A prevenció a lakosság egészségmegőrzését, a betegségek megelőzését, valamint a betegségek korai felismerését és kezelését is jelenti, hogy elkerülhetők legyenek a további állapotromlás és szövődmények kialakulása. Kiemelt fontosságú a szűrőprogramokhoz való hozzáférés.

Magyarországon az egészségmegőrzésére, a betegségek megelőzésére vonatkozó tevékenység törvényileg is meghirdetett az alapellátás szintjén.

Vezető halálok a szív- és érrendszeri betegségek, megelőzik a daganatos betegségeket. Ezt követik az emésztőszerv és a légzőszerv betegségei.

A háziorvosok prevenciós munkájuk során többek között szűrik a hipertóniát, anyagcsere betegségeket, felhívják a figyelmet a dohányzás, alkohol, elhízás és egyéb káros rizikófaktorok egészségre ártalmas hatásaira.

Az iskola egészségügyi ellátás keretében rendszeresen végeznek szűréseket az óvodások, általános iskolások és középiskolások között. Ezeknek a szűréseknek egy részét az iskolaorvos más részét a védő végzi. A gyerekek minden évben részt vesznek fogászati szűrésen is.

A Makói Kistérség Egészségfejlesztési Iroda a Csongrád Megyei Egészségügyi Ellátó Központ Hódmezővásárhely-Makó intézményében, Makó, Kórház u. 2. sz. alatti telephelyén, a kórház területén a központi laboratórium részlegén lett kialakítva önálló bejáráttal.

Itt található egy várakozásra alkalmas folyosó (kb. 6 m²), ahol a tanácsadásra érkező emberek tudnak helyet foglalni. Erről a folyosóról nyílik az iroda (kb. 12 m²), mely a dolgozók napi tevékenységének színhelye, illetve a prevenciós rendelő (kb. 12 m²), ahol a tanácsadás történik.

A 2018-as évben útjára induló mentális egészségfejlesztési program feladatainak ellátásához, a labor infrastruktúrájából egy 20 m²-es helyiség, a korábban irodaként funkcionáló helyiséghez került csatolásra, így kialakításra került egy tréning szoba a csoportos tanácsadások megtartásához.

A szervező, a kommunikációs, a gazdasági és a szakmai támogató tevékenységet a Makói járásban részfoglalkozású dolgozók látják el, 1 fő programigazgató, 1 fő projektasszisztens, 1 fő gazdasági asszisztens, a szakmai tevékenységet 2 fő főállású prevenciós asszisztens végzi (gyógytornász és védőnő). A szakmai munkát segíti tanácsadó vállalkozóként 1 fő dietetikus, 1 fő obezitológus szakorvos és 1 fő tüdőgyógyász szakorvos.

A mentális egészségfejlesztéssel bővült tevékenységeket egy 40 órás és egy 20 órás pszichológus, illetve egy 40 órás viselkedéselemző látja el. Az iroda szakmai munkáját szakmai vezető részállásban egy 20 órás szakpszichológus és szolgáltatás nyújtó szupervizor támogatja és felügyeli. Az egészségfejlesztési iroda minden dolgozója felsőfokú, szakmailag kompetens végzettséggel rendelkezik. A tevékenység sokrétű és nagyon széleskörű ismereteket igényel, ezért ellátásához jól képzett, kreatív és mobilis szakemberek szükségesek. Az irodák személyzetében a fluktuáció magas, mely a nagyon változatos, mobilitást igénylő feladatok, az alacsony díjazás és a határozott szerződéses jogviszony okán alakul ki. A kórház szervezeti rendszerében a Makói Egészségfejlesztési Iroda közvetlenül főigazgatói irányítás alá tartozik, egy osztályt alkotva, mint Egészségfejlesztési Iroda. A tevékenység két telephelyen, Makón és Hódmezővásárhelyen valósul meg. A tevékenységet a főigazgató közvetlen irányítása alá tartozó programigazgató végzi. Minden dolgozó esetében a munkáltatói jogkört a kórház főigazgatója látja el, szakmai felettesük a program igazgatója.

Mindkét iroda saját Működési Rend és szakmai protokollok alapján végzi tevékenységét. Fő tevékenység az életmódtanácsadás, a prevenciós rendelőben életmódtanácsadással segíti a tanácsadó (prevenciós asszisztens) a lakosokat az egészséges életmód kialakításában. A tanácsadás során kiemelt figyelmet fordítanak az ingyenesen igénybe vehető szervezett népegészségügyi programokon való részvételre, a dohányzás, az alkoholfogyasztás elleni küzdelemre, az egészséges táplálkozás, a lelki egészség és a mozgás fontosságára és az életmódból és genetikai okokból származtatható betegségekre, azok megelőzésére és korai felismerésére.

A rizikószűréshez szükséges vizsgálatok között szerepel a vércukor és koleszterinszint meghatározás (koleszterin, triglicerid, LDL, HDL), ha nincs a páciensnek 6 hónapnál régebbi labor eredménye, testsúly, testmagasság, háskörfogat, testtömeg index, testzsírszázalék mérés, érszűkület kialakulásának rizikó vizsgálata. A 40 év feletti hölgyeknek csontsűrűség mérés, illetve a 40 év feletti férfiaknak prosztata specifikus antigén (PSA) szint mérése ujjbegyből. Dohányosok körében a kilélegzett levegő szén-monoxid szint mérése, az anyajeggyel rendelkezők részére szűrőkérdőív kitöltetésére kerül sor. A körülbelül egy órás tanácsadás során a résztvevő személyre szabott Egészségtervet kap, amelyben szerepelnek a mért értékek, az egészségesebb életmódra vonatkozó ajánlások, illetve a javasolt szűrővizsgálatok.

Az Egészségterv kialakítása során a tanácsadó és a résztvevő egy évre tervezi meg a teendőket az egészségi állapotának megtartása vagy javítása érdekében, majd egy év múlva az Egészségfejlesztési Iroda lehetőséget biztosít újabb tanácsadásra. A nem negatív eredményekkel rendelkezőket háziiorvoshoz vagy szakrendelésre irányítja a tanácsadó. Emellett mindenkinek javasolja a szűréseken való részvételt és tanácsolja, hogy mutassa meg háziiorvosának ez elkészített egészségtervet

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A gyerekek fejlesztése már a legkisebbeknél elkezdődik. A szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján a nevelési és oktatási intézményekben sajátos nevelési igény típusa szerint logopédus, gyógypedagógus, pszichológus, fejlesztőpedagógus, gyógytestnevelő szakembert vonnak be a fejlesztő tevékenységbe.

Pápay Endre Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Diákotthon és Gyermekeotthon a Kozmutza Flóra Általános Iskola és Szakiskola Tagintézménye Nevelési Programjának része a fejlesztő nevelés rehabilitációs pedagógiai program.

A fejlesztő nevelés a súlyos és halmozottan fogyatékos, tanköteles korú gyermekek számára szervezett – a tanév rendjéhez igazodó, tanítási évfolyamokra nem tagolódó, de felépítésében az elért fejlődési szakaszokat követő egységes folyamat. Teljes időtartama egészségügyi és pedagógiai rehabilitációs célú foglalkoztatásnak minősül.

A súlyos és halmozott fogyatékoság az egész élet során fennálló állapot, amelyre jellemző, hogy a testi struktúrák károsodása következtében a speciálisan humánfunkciók minimálisan két területén súlyos vagy legsúlyosabb mértékű zavar mutatható ki.

E tanulók egész életükben a környezet fokozott mértékű és folyamatos komplex segítségére, támogatására utaltak. Személyiségük kibontakoztatása és életminőségük javítása érdekében fejlesztő nevelésre van szükségük.

Az intézmény a fejlesztő és rehabilitációs ellátások területén a következő szolgáltatásokat nyújtja:

- Korai fejlesztés, gyógypedagógiai tanácsadás
- Fejlesztő felkészítés
- Logopédia
- Gyógytestnevelés
- Konduktív pedagógiai ellátás

A mozgásszervi bántalmak a statisztikák szerint minden ötödik embert érintenek – Makó térségében azonban még többet, hiszen az itt hagyományos mezőgazdasági munkák különösen megviselik az embert.

A Csongrád Megyei Egészségügyi Ellátó Központ Hódmezővásárhely-Makó makói telephelyén működik rehabilitációs osztály. Makón országszerte páratlan adottságok vannak együtt a mozgásszervi rehabilitációhoz – a nagy műtétek és az agyvérzés utáni rehabilitáció mellett ez az osztály fő profilja –, hiszen a marosi gyógyiszap mellett kiváló gyógyvíz is van a városban.

A mozgásszervi megbetegedésekben szenvedőknek nyújt anyagi segítséget a 2004. január 1-től bevezetett gyógyfürdőellátás támogatása. Azok a lakosok kapnak segítséget, akik szakorvosi beutalóval gyógyfürdőellátását vesznek igénybe. A betegek mozgásszervi rehabilitációjához ilyen módon is hozzájárul az önkormányzat.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 2015. szeptember 1-jétől lett kötelezően alkalmazandó. A rendeletben foglaltak jelentős részét már 2011-ben, az országos tisztifőorvos által közzétett ajánlás is rögzítette, mégis a bevezetését követően számos kérdés, panasz érkezett az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézethez (OGYÉI), mely azt mutatta, hogy a rendelet bevezetéséhez tervezett értelmező segédanyagok, az elfogadottságot segítő kommunikációs kampány elmaradása kihívások elé állították a közétkeztetőket, a pedagógusokat, a szülőket, de legfőképp a gyermekeket. Ennek ellensúlyozására, a közétkeztetés jobbá tételére az OGYÉI az elmúlt időszakban több pályázati és képzési lehetőséget kínált az élelmezésben dolgozó szakemberek részére.

A hazánkban működő közétkeztetési modelleknek kiemelkedő szerepük van a gyermekek egészséges táplálkozásra nevelésében. A közétkeztetést igénybe vevő gyermek rendszerességhez szokik, idényjellegű, új típusú élelmiszereket, változatos módon elkészített ételeket ismerhet meg, étkezési kultúrája a kísérőtanárok, élelmezésben dolgozó munkatársak és a társaival való együtt étkezés révén fejlődhet. Mindezek mellett a közétkeztetés egyre nagyobb szerepet játszik a táplálkozási kultúra kialakításán túl, a nemzeti hagyományok megőrzésében is. Ezek ismeretében biztosan állítható, hogy a közétkeztetés szabályozása az egészségügy számára kiemelten fontos terület.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Makó város számos sporteseményt biztosít a lakosság és az érdeklődők részére. Valamennyi évszaknak vannak meghatározó rendezvényei, ahol mindenki megtalálhatja a neki legmegfelelőbb testmozgást, mozgásformát, korosztálytól, nemtől függetlenül.

- Téli Kupa teremlabdarúgó torna (január) - labdarúgás
- Városnapi sportversenyek (május) – labdarúgás, tenisz, fallabda, sakk, csocsó, biliárd, sportági bemutatók
- Kihívás Napja (május) – szabadidősport verseny Magyarország települései között
- Diákolimpiai versenysorozat (szeptember-június) – atlétika, kézilabda, labdarúgás, sakk, grundbirkózás, asztalitenisz, mezei futás
- Maros Kupa kispályás labdarúgó torna (augusztus) - labdarúgás
- Fürdőfesztivál (május-augusztus) – strandröplabda, strandfoci, lábtenisz, street-ball
- Szent István napi sportprogramok (augusztus) – tenisz, sakk, labdarúgás, küzdősportok
- Hagymafesztivál (szeptember) – tenisz, labdarúgás, csocsó, póker, asztalitenisz
- Sportágválasztó (szeptember) – sportági bemutatók, természetjárás
- Sport7 (december) - labdarúgás, csocsó, póker, asztalitenisz, kézilabda, kosárlabda, fallabda, röplabda

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az önkormányzat által biztosított szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokat a Makói Egyesített Népjóléti Intézmény végzi.

Szociális alapszolgáltatás:

- szociális étkezés
- házi segítségnyújtás
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- családsegítés

- tanyagondnoki szolgáltatás
- nappali ellátás
 - idősök klubja
 - nappali melegedő Szociális szakosított ellátás:
- idősök átmeneti gondozóháza
- éjjeli menedékhely

Gyermekjóléti alapellátások:

- gyermekjóléti szolgálat
- gyermekek napközbeni ellátása: bölcsőde

Makón a Családok Átmenet Otthona 2011. június 1-ig nyújtott ellátás. 2011. július 1-től Makó Város Önkormányzata ellátási szerződést kötött Szentés Város Önkormányzatával, amelynek értelmében a Szentesen működő Családok Átmeneti Otthonában 3 férőhely biztosított az arra rászoruló makói lakosok számára.

g) drogrevenációs szolgáltatások;

A Humán szolgáltatások fejlesztése térségi szemléletben – kedvezményezett térségek EFOP-1.5.3-16 projekt bruttó 498.499.349 Ft támogatási összegű, 2018. január 1.-én indult, a mai napig is folyamatosan valósulnak meg elemei. A pályázat fő kedvezményezettje: Makó Város Önkormányzata, konzorciumi tagok: Pitvaros Községi Önkormányzat, Ambrózfalva Község Önkormányzata, Nagyér Községi Önkormányzat, Csanádalberti Község Önkormányzata, Csanádpalota Városi Önkormányzat, Királyhegyes Község Önkormányzata, Kövegy Község Önkormányzata, Nagylak Község Önkormányzata.

A pályázati felhívás szerint a pályázat egyik legfőbb célja a társadalmi felzárkózás érdekében, a területi különbségek csökkentése, a minőségi humán közszolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása, kiemelt célcsoportjai, a hátrányos helyzetű, aktív korú lakosság, a fiatalok lakosság, az idősök, a helyi közszolgáltatásban dolgozók, illetve a potenciális alkalmazottak, továbbá nemzetiségek, etnikumok.

A projekt keretében drogrevenációs előadás megtartására került sor, melyen 350 fő vett részt.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Az önkormányzati intézményekben dolgozók feladatellátásuk során (az ügyintézés, szociális és gyermekvédelmi szolgáltatás, foglalkoztatás stb.) fokozott figyelmet fordítanak arra, hogy a hátrányos megkülönböztetést megelőzzék, megakadályozzák és mindent megtesznek az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosítása érdekében.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

A szünidei gyermekétkeztetés igénybevételére a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek körében az 5 hónapos életkort betöltött gyermekek jogosultak (18 éves korig), abban az esetben, ha intézményi (jellemzően bölcsődei) jogviszonnyal nem rendelkeznek.

A rászoruló gyermekek étkeztetése Makó város Önkormányzata szervezésében történik, de az Egyesített Népjóléti Intézmény Család-és gyermekjóléti Szolgálatá bonyolítja le. Az ENI-hez benyújtott nyilatkozat alapján a szülő, törvényes képviselő kérelmére a jogosult gyermekeknek minden iskolai szünidőben biztosítva van a déli meleg főétkezés, melyet a közétkeztetésért is felelős Pulitzer József Kollégiumban fogyaszthatnak el helyben, vagy megfelelő helyiség hiányában az étel elvitele is megoldható.

Ha az intézményi és szünidei gyermekétkeztetést betegség vagy más ok miatt a gyermek nem veszi igénybe, a szülő az intézmény vezetőjénél, a szünidei gyermekétkeztetést biztosítónál köteles bejelenteni a távolmaradást és annak várható időtartamát, valamint a távolmaradásra okot

adó körülmény megszűnését és azt, hogy a gyermek mikor veszi igénybe újból a gyermekétkeztetést.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2015	30 409
2016	26 304
2017	24 596
2018	26 132
2019	25 661
2020	48 615

Forrás: Önkormányzati adat

3.7 Községi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

Makón számos pontja van a közösségi életnek, az információcserének. A város közeletének súlypontja a képviselő-testület, amely éves munkaterv szerint, rendszerint a hónap utolsó szerdáján tárgyalja a város életét meghatározó, döntést igénylő anyagokat. A Városháza saját lapján keresztül informálja a makóiakat ezekről a döntésekről. A városi televízió is komoly szerepet vállal a társadalmi párbeszéd létrehozásában. Emellett a helyi és regionális sajtón keresztül is kommunikál a makóiakkal az önkormányzat.

A kultúra centruma a Hagymaháznak nevezett kultúrházunk, mellette a könyvtár esti rendezvényei szolgálnak találkozások helyszínéül.

Fontosak a civil szervezetek (közel 100 ilyen van a városban) által szervezett programok. Különösen sokat találkoznak, szerveznek esteket, kirándulásokat a helyi nyugdíjas klubok.

A fiatalok saját közösségi térrel, Ifjúsági Klubbal rendelkeznek, ahol ízlésüknek megfelelő programmal teszik változatossá a mindennapjaikat.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2018)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
10	1	36450	2

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Makón etnikai alapú, súlyos konfliktusok nem alakultak ki. A cigányság és a magyarság együttélése békés. A helyi roma önkormányzat évek óta szervez tolerancia napot, ahol a makóiak betekintést nyerhetnek a roma kultúrába, a helyi roma közösség szokásaiba.

b) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

Makó közössége szívesen segít lehetőségei szerint a bajba jutottakon. A Makói Egyesített Népjóléti Intézmény adományközvetítést is végez a lakosság által önkéntesen a családsegítő szolgálathoz beérkező ruhaadományokat a rászorulóknak részére közvetítik.

Több civil szervezet, egyház végez adománygyűjtést és juttatja el azt a rászorulókhöz. Elmondható ezek többsége ünnephez, rendkívüli eseményhez kapcsolódik.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

A városban működő Roma és Román nemzetiségi önkormányzatok fő feladatai közé tartozik a kulturális identitás megőrzése, a hagyományok ápolása. Makó Város Önkormányzata együttműködési megállapodás keretében támogatja a nemzetiségi önkormányzatokat ezen feladatuk ellátásában.

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat rendszeresen megszervezi a következő eseményeket:

- „Roma Mikulás” Kulturális, Hagyományőrző Est
- Hagyományteremtő Roma Gasztronap és Gasztro-kulturális bemutató
- Nemzetiségi Önkormányzat iskolakezdési támogatása a rászoruló családok számára

A Román Nemzetiségi Önkormányzat rendszeresen megszervezi a következő eseményeket:

- Nemzetek találkozója
- Szent Mihály-napi hagyományőrző bál
- Román nyelvi és hagyományőrző tábor
- Román kulturális napok rendezvénysorozat

e) helyi lakossági önszerveződések.

Makó városában számos civil szervezet működik. A szervezetek minden évben pályázat keretében céljaik megvalósításához vagy működésük fenntartásához önkormányzati támogatásban részesülnek. 2022. évben Makó Város Önkormányzata 37 civil szervezetet részesített összesen 23.760.000,-Ft támogatásban.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A Makói Roma Nemzetiségi Önkormányzat lehetőségeihez mérten mindent megtesz annak érdekében, hogy a kultúra és hagyományörzés területén jó eredményeket érjen el és színvonalas munkát végezzen.

2016. évben

- Közfoglalkoztatás megvalósítása 2016. március 1. napjától 2017. február 28. napjáig 15 fő, és 2016. július 1. napjától 2016. december 31. napjáig 10 fő tekintetében;
- Cigányság Világnapja alkalmából két napos rendezvénysorozat megszervezése;
- A II. Roma Családi Kulturális és Sport Nap alkalmából rendezvény megszervezése;
- Együttműködési megállapodás kötése a Csongrádi Roma Nemzetiségi Önkormányzattal, valamint Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Cigány Nemzetiségi Önkormányzatával;
- A II. Roma Kulturális Ismeretterjesztő Nap megszervezése;
- Roma Holokauszt Emléknapi rendezvény megszervezése;
- a Tiszaszigeti Cigány Nemzetiségi Önkormányzat által szervezett „Szövetség Megalakulásának céljából tartandó” konferencián történő részvétel;
- Csanádpalota Város Önkormányzata és a Csanádpalotáért Közalapítvány által szervezett „Csanádpalotai Napok” városnapi rendezvény-sorozaton történő részvétel;
- A „Roma Kulturális és Hagyományörző Honvéd Nap” című rendezvény megszervezése.
- Csongrád Megyei Egyesült Demokratikus Érdekvédelmi Közhasznú Szervezet Holokauszt Kulturális Emléknapi Rendezvényén történő részvétel.
- Közfoglalkoztatás megvalósítása 2016. július 1. napjától 2016. december 31. napjáig 10 fő tekintetében;
- Makó Város Önkormányzata által szervezett október 23-i ünnepi városi rendezvényen való részvétel;
- III. Roma Kulturális Ismeretterjesztő Nap megszervezése „Roma Konferencia: 2017. évi pályázati lehetőségek ismertetése” címmel, 2016. december 7. napi időponttal.
- „Roma Karácsony” Kulturális, Hagyományörző Nap szervezése a Csongrád Megyei Cigány Önkormányzattal közösen, 2016. december 17. napján, összetársadalmi céllal.
- Az önkormányzat képviselői részt vettek a Hódmezővásárhelyen megszervezésre került Karácsonyi Gálán.

2017. évben

- A Makó, Kálvin utca 8-12. szám alatti irodahelyiségben ügyfélszolgálati tevékenység folytatása;
- Együttműködési megállapodás kötése Makó Város Önkormányzatával;
- Közfoglalkoztatás megvalósítása 2017. január 1. napjától 2017. február 28. napjáig 15 fő tekintetében; majd Makó Város Önkormányzata által 2017.március 01-jétől indított Hosszú távú program keretében került 15 fő alkalmazásra;
- IV. Roma Kulturális Ismeretterjesztő Nap megszervezése „Évnyitó Roma Konferencia: 2017. évi programok ismertetése” címmel, 2017. február 10. napi időponttal;
- I. Roma Hagyományörző Kézműves Játsszóház rendezvény szervezése 2017. február 25. napi időponttal;
- A Cigányság Világnapja alkalmából két napos rendezvénysorozat szervezése 2017. március 17-18. napokra;
- „Roma Tavaszköszöntő- Majális” szabadidős rendezvény szervezése 2017. május 1. napjára a makói Maros-parton;
- Roma Családi Kulturális és Sport Nap rendezvény megtartása 2017. május 21-én Honvéd

városrészben.

A nemzetiségi önkormányzat igyekszik kihasználni a pályázati lehetőségeket is:

- A NEMZ-KUL-15 azonosítószámú pályázati felhívásra a „GasztRoma Hagyományörző Találkozó” című pályázat benyújtása, mely nem részesült támogatásban;
- A NEMZ-KUL-15 azonosítószámú pályázati felhívásra a „Roma Olvasótábor” című pályázat benyújtása, mely támogatásban nem részesült;
- A ROM-RKT-15 azonosítószámú pályázati felhívásra a „Roma Kulturális események támogatása” című pályázat benyújtása, mely 300 000,- Ft támogatásban részesült, majd a hiánypótlási szakaszban megíúsult.
- A NEMZ-TAB-16 azonosítószámú pályázati felhívásra a „Nemzetiségi és Kulturális Tábor szervezése a helyi roma fiatalok számára” című pályázat benyújtása, mely támogatásban nem részesült;
- A ROM-RKT-16 azonosítószámú „B” komponensű pályázati felhívásra a „Roma Egynapos Kulturális események támogatása” pályázat benyújtása, mely támogatásban nem részesült;
- A SZOC-AP-16 azonosítószámú pályázati felhívásra a „Szociális Agrárgazdálkodási Szociális Földprogram megvalósításának támogatása” című, a 22. komponens: Kertkultúra és kisállattartási alprojekt”-re „Kertkultúra és kisállattartás” címmel pályázat benyújtása, mely támogatásban részesült.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A nyilvántartott munkanélküliek közel fele tartósan munkanélküli	Közfoglalkoztatás folytatása. Feltérképezni a munkaerő-piaci lehetőségeket és erről tájékoztatást nyújtani.
Romlik a mélyszegénységben élők/romák egészségügyi állapota	Egészségügyi és szűrővizsgálatok népszerűsítése
A hátrányos helyzet több generáción keresztül átörökítése.	Szociális és gyermekjóléti szolgáltatások bővítése, felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése.
A romákkal szembeni sztereotípiák elterjedése.	A helyi médiumokban a jó példák bemutatása.
Szegregáció	A szegregátumként meghatározott területtel célzott fejlesztése. A fejlesztések meghatározásánál törekedni kell arra, hogy nem vezethetnek a szegregáció erősödéséhez.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	11 147	12 215	23362	47,71%	52,29%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			667	2,86%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	1 636	1 573	3209	7,00%	6,73%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	361	363	724	1,55%	1,55%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) elsődleges célja, hogy alapvető szabályokat állapítson meg, melynek alapján az állam, a helyi önkormányzatok, és a gyermekek védelmét ellátó természetes és jogi személyek, meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtsanak a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői kötelességek teljesítéséhez, illetve gondoskodnak a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről, és megszüntetéséről egyaránt.

A makói szociális ellátórendszer keretein belül az e témában érintett és dolgozó szakemberek (ifjúságvédelmi felelős, védőnő, házi orvos, családsegítő, gyámhatósági munkatárs, rendőrségi megb.) egy működő közösséget alkotva próbálnak mindent megtenni azért, hogy a gyermekek esélyegyenlősége az egyenlő bánásmód szerint megfelelően működjön.

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

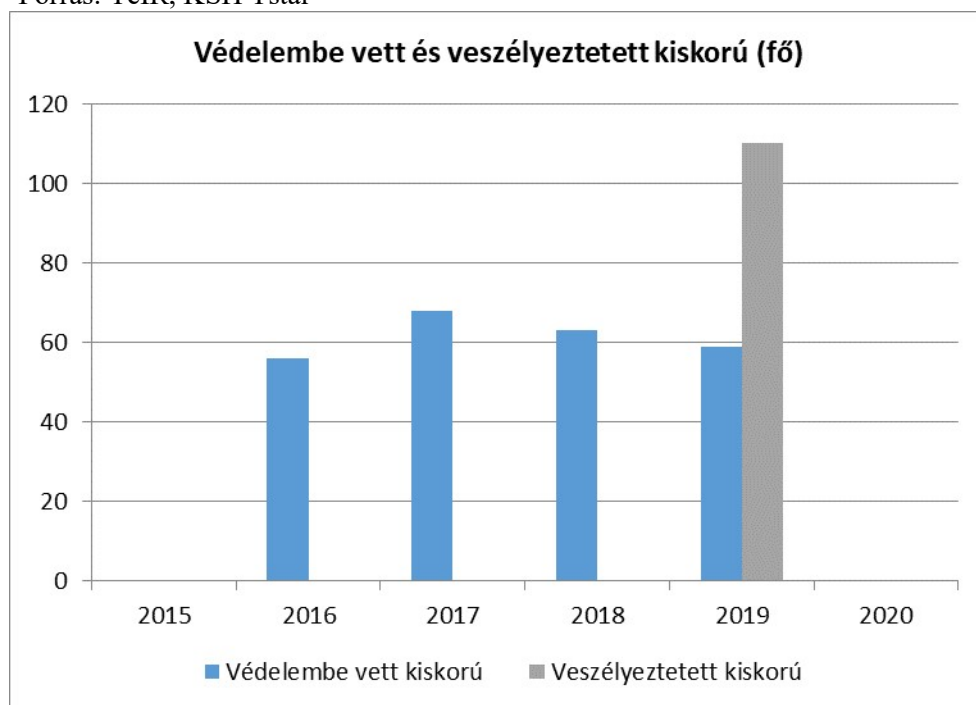
Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont)

A védelembe vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelembe vétele a Család- és Gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi

környezetben mégis biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket védelembe veszi (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2015	n.a.	n.a.
2016	56	n.a.
2017	68	n.a.
2018	63	n.a.
2019	59	110
2020	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A védelembe vételi eljárást alapos, közös munka előz meg a Család- és Gyermekjóléti és a Védőnői Szolgálattal, valamint az oktatási intézmények ifjúságvédelmi felelőseinek bevonásával. Több gyermek került az utóbbi időben a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat látókörébe, elkövetett bűncselekmény, vagy áldozattá válás miatt. Ennek egyik oka lehet, hogy nincs a gyermekeknek, fiataloknak a szabadidő értelmes eltöltésére alkalmas program. A hatósági intézkedéssel érintett gyermekek legnagyobb része a szülőknek felróható magatartási okból került a Hatóság és a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat figyelmébe.

Védelembevételre környezeti, magatartási, anyagi, egészségi, alkoholprobléma, nem megfelelő lakáskörülmények miatt veszélyeztetett gyermek, illetve 50 igazolatlanul mulasztott kötelező tanórai foglalkozás esetén kerülhet sor.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó Család- és Gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

Pénzbeli és természetbeni ellátások:

- a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- b) a gyermektartásdíj megelőlegezése,
- c) az otthonteremtési támogatás.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó Gyermekjóléti alapellátások:

- a) a Család- és Gyermekjóléti szolgáltatás,
- b) a gyermekek napközbeni ellátása,
- c) a gyermekek átmeneti gondozása.

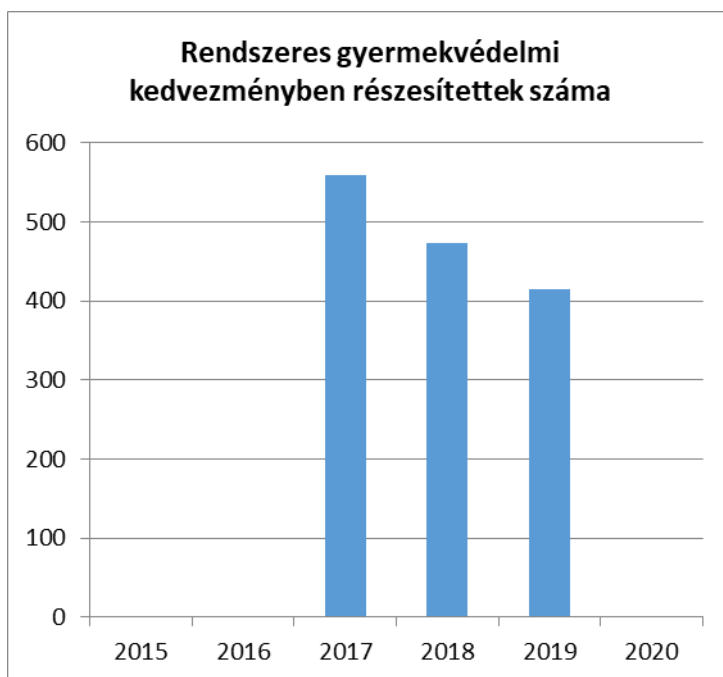
A pénzbeli ellátások és a gyermekvédelmi alapellátások célja a családok szociális helyzetének, nevelési- gondozási funkciójának megerősítése, a gyermek helyes irányú fejlődésének elősegítése.

- b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult normatív kedvezményekre (étkezési kedvezmény, tankönyvtámogatás, évi kétszer egyösszegű támogatás (2022-ben emelt összegű természetbeni támogatásra jogosult a támogatott, amennyiben a gyermek, fiatal felnőtt hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetű határozattal rendelkezik. Az emelt összegű természetbeni támogatás összege 2022-ben: 6500 Ft. Az emelt összegű támogatásra nem jogosult rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők alapösszegű természetbeni támogatásra jogosultak, melynek összege: 6000 Ft.)

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2015	n.a.
2016	n.a.
2017	560
2018	473
2019	415
2020	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

Makó Város Grémiuma 2003-ban döntött arról először, hogy minden helyi újszülöttet megajándékozik egy akkor 10 000 forint értékű Prepaid ajándékkártyával, amelynek összegét a szülők felvehették, de gyarapítani nem lehetett.

A makói Képviselő-testület 2010. szeptemberében ezt az összeget 40 000 forintra emelte, majd 2014-ben további 5000 forintot tett még rá, így 45 000 forint lett ez a támogatási forma.

2015-ben az új városvezetés egyik legelső intézkedése volt, hogy megemelte a támogatás összegét, így már 100 000 forintot osztott ki fejenként az újszülöttek szüleinek. Az újszülöttek támogatását Makó Város Önkormányzata rendkívüli települési támogatás formájában nyújtja.

Év	Támogatottak száma	Összeg
2016	205	20 500 000 Ft
2017	249	24 900 000 Ft
2018	218	21 800 000 Ft
2019	183	18 300 000 Ft
2020	233	23 300 000 Ft

2020. évben a támogatás a 104/2020. (XII.10.) számú polgármesteri határozat alapján került folyósításra.

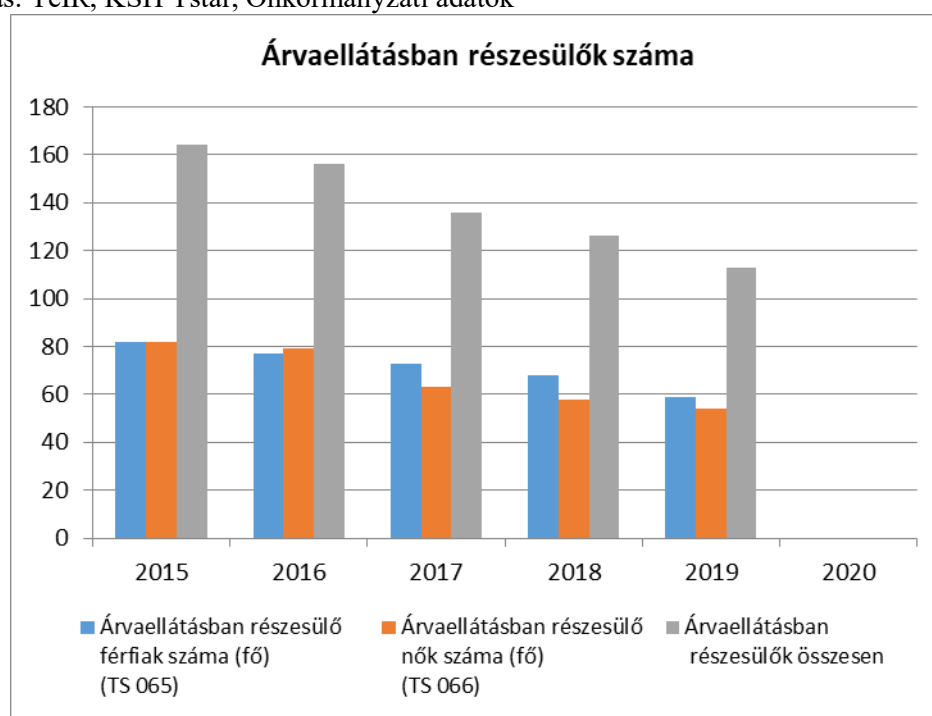
Makó Város Önkormányzat Képviselő-testületének az egyes pénzügyi és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 1/2015. (II.12.) önkormányzati rendeletének (a továbbiakban: Szr.) 16/B. § (1) bekezdése alapján a gyermekekre és fiatal felnőttekre tekintettel jelentkező többletkiadások mérséklésére a 2020. november 30. napját követően született újszülöttek után 150.000,- forint támogatásban részesül annak szülője.

Makó Város Önkormányzat Képviselő-testülete 85/2021.(X.27.) MÖKT határozata szerint a 104/2020. (XII.10.) számú polgármesteri határozat alapján 100 000,-Ft rendkívüli települési támogatásban részesült gyermekek szülei vagy gyámja számára további 50 000,-Ft települési támogatást biztosít. A fentiek alapján 2021-es évben 200 gyermek után részesül szülője 150 000 Ft támogatásban, valamint 233 gyermek után részesül szülője 50 000 Ft kiegészítésben.

4.1.3. számú táblázat - Árvaeállítás

Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2015	82	82	164
2016	77	79	156
2017	73	63	136
2018	68	58	126
2019	59	54	113
2020	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

Gyermekekétkeztetés: Ha a szülő (törvényes képviselő) eltérően nem rendelkezik, a fenntartó az óvodában és az iskolában a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, illetve az iskolai tanítási napokon biztosítja a déli meleg főétkezést és két további étkezést. Iskolai étkeztetésben részesülhet az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Ezen szabályokat kell alkalmazni a nyári szociális gyermekétkeztetés esetében is.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekekről adat nem áll az önkormányzat rendelkezésére.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Adat nem áll az önkormányzat rendelkezésére.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Amikor a szülők egy része és a családok nehezebb helyzetbe kerülnek, és a gyerekek is egyre kiszolgáltatottabbá válnak, akkor az iskola feladata és jelentősége az ifjúságvédelem területén is megnő. Egyre több az olyan hátrányos helyzetű gyerekek száma, akik a megélhetési nehézségek, a család hétköznapi gondjai miatt elhanyagoltakká válnak. A nehezedő anyagi körülmények miatt nagymértékben megnőtt a szociális támogatások iránti igény. Ezek a problémák az iskoláinkban is éreztetik hatásukat, mert befolyásolják a gyerekek eredményeit, viselkedését, társaikhoz és a munkához való viszonyukat. A gyermekvédelemben dolgozó szakemberek megállapításai alapján a veszélyeztetettség okai között elsődleges a szociális helyzet elégtelensége és ennek elsődleges közege a szegregált, telepszerű lakókörnyezet. Ezért fontos, hogy az igényeknek megfelelően bekapcsolódjunk abba a társadalmi összefogásba, mely korunk veszélyforrásaival szemben, elsődlegesen a tanulók személyiségének fejlesztésére és a prevencióra helyezi a hangsúlyt. A cél a tanulók személyiségének, életszemléletének olyan irányú fejlesztése, amely képessé teszi őket az ítéletalkotásra és a negatív jelenségek elutasítására.

A fogyatékos gyermekeket nevelő családok helyzete az átlagosnál is nehezebb, különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok esetében.

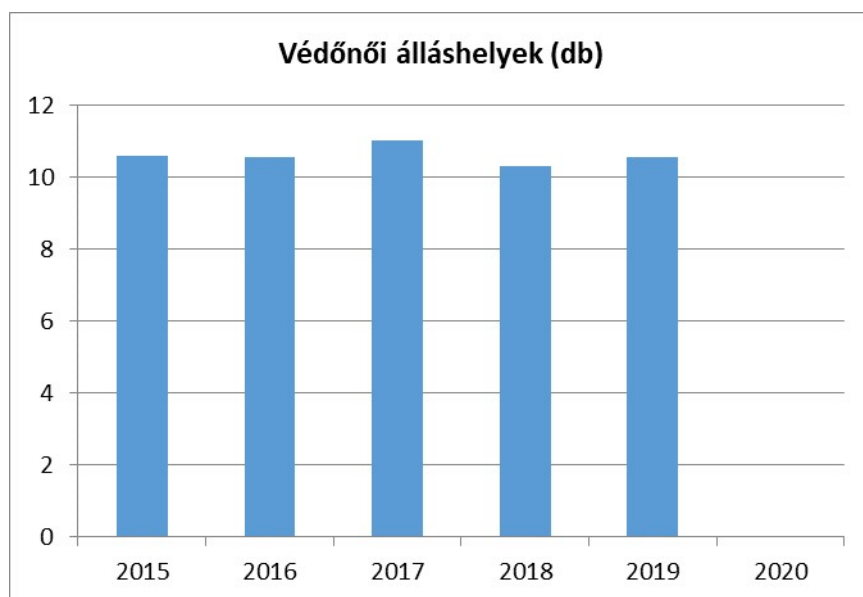
a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

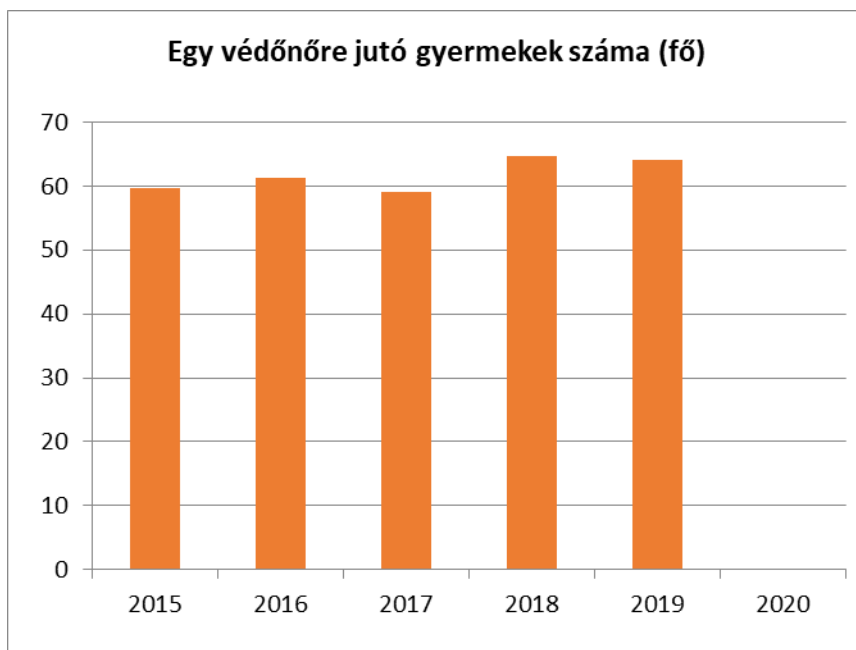
A család- és Család- és Gyermekjóléti szolgálat munkájában fontos szerepet játszik az Iskola-egészségügyi és Területi Védőnői Szolgálat. Az iskola-egészségügyi Szolgálatot Makó Város Önkormányzata 1997 óta a Makói Egyesített Népjóléti Intézmény keretein belül működteti. Az iskola-egészségügyi feladatokat 1 főállású iskolaorvos és egy megbízással rendelkező iskolaorvos és 3 főállású iskolavédőnő látja el Makó Város Általános Iskoláiban és Középiskoláiban. 2017/2018-as tanév adatok szerint az Iskola-egészségügyi Szolgálat összesen 3082 Makón élő vagy itt tanuló diák egészségügyi ellátását biztosította. Ebből szűrővizsgálaton részt vett 1532 fő. Összesen 3115 fő vett részt orvosi vizsgálaton, szakorvosi vizsgálatra utaltak száma 335 fő volt. Védőoltást 967 diák kapott. Ugyanebben az évben az általános és középiskolai tanulók közül 937 egészségügyi és 407 szociálisan veszélyeztetett diákot szűrtek ki. A gyermekvédelmi munkában nagy előnyt jelent az intézményi integráció. A területi védőnők, mint a jelzőrendszer részei már a várandós anyák szociális problémáit is jelezni tudják a Család- és Család- és Gyermekjóléti Szolgálat felé. A Makói Egyesített Népjóléti Intézményben integráltan működik a területi védőnői szolgálat. A 2017-ben az egészségügyi szolgáltatás 7 körzetben, 7 főállású területi védőnővel, 3 tanácsadóban biztosított. 1 fő kórházi védőnői feladatokat lát el, körzeti munkája mellett, 1 fő babamasszázs oktató.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2015	11	633	60
2016	11	646	61
2017	11	650	59
2018	10	666	65
2019	11	677	64,17
2020	n.a.	668	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Védőnőink mindent megtesznek azért, hogy a városban élő kismamák és kisgyermekes anyukák életét, ha csak egy-egy feledhetetlen délutánra is, de megkönnyítsék. Havonta egy alkalommal baba-mamaklubot működtetnek a védőnők közreműködésével. Évente egyszer a makói családok részére nagyszabású rendezvényt szerveznek a szoptatás népszerűsítése érdekében. Szülésfelkészítő tanfolyamot tartanak igény szerint. Óvodákban egészségnapok lebonyolításában vesznek részt.

- b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

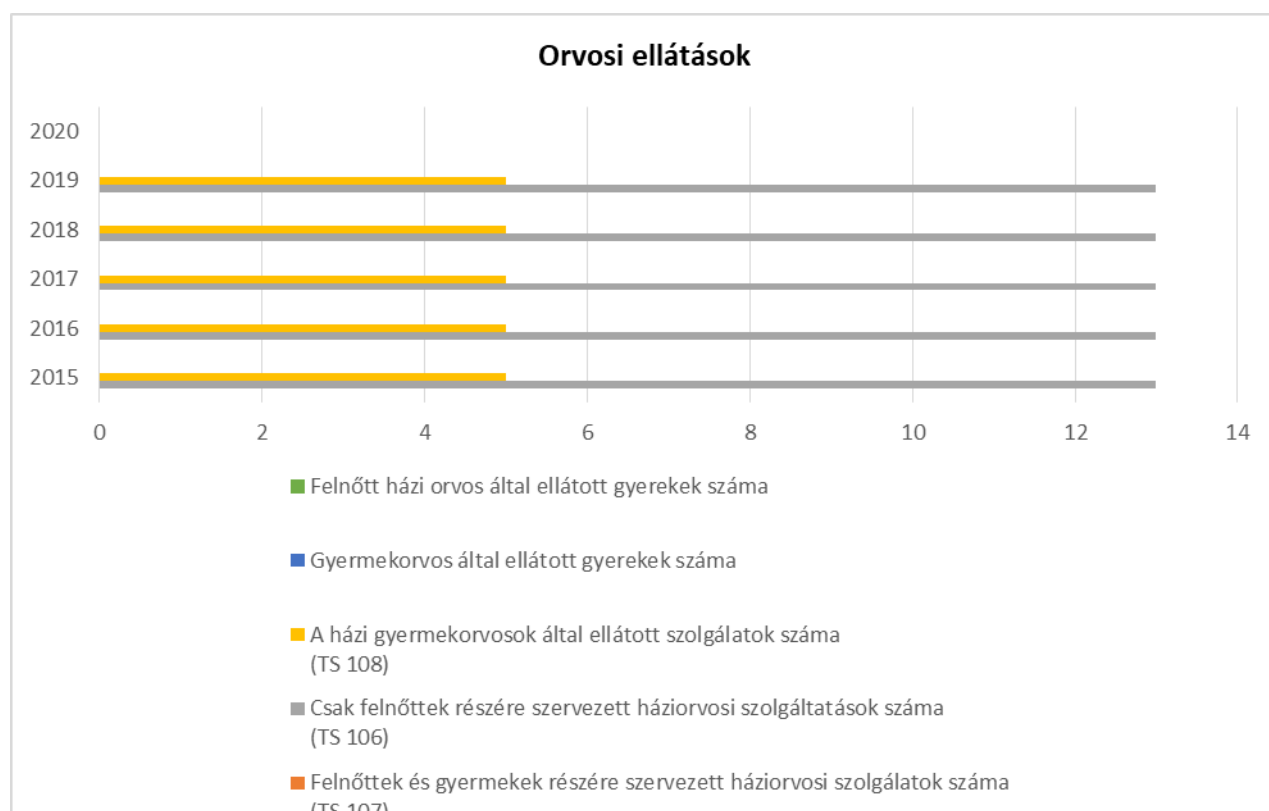
Egészségügyi ellátás: az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

1. a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
2. a fogorvosi alapellátásról,
3. az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
4. a védőnői ellátásról,
5. az iskola-egészségügyi ellátásról.

Az egészségügyi alapszolgáltatást 11 háziorvos területi ellátási kötelezettséggel 2 házi orvos területi ellátási kötelezettség nélkül látja el. A városban 5 gyermekorvos nyújtja a szolgáltatást.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgáltatások száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2015	n.a.	13	5	n.a.	n.a.
2016	n.a.	13	5	n.a.	n.a.
2017	n.a.	13	5	n.a.	n.a.
2018	n.a.	13	5	n.a.	n.a.
2019	n.a.	13	5	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A kisgyermekkorú nevelés helyzetének elemzése során problémákat okoz, hogy nincs pontos helyi nyilvántartás az 5 éven aluli óvodáskorú gyermekek korai fejlesztéséről, rehabilitációjáról.

Makói telephellyel működik a Pápay Endre Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Diákotthon, Gyermekotthon és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény a Kozmutza Flóra Általános Iskola és Szakiskola Tagintézménye.

Ebben az intézményegységben van lehetőség korai fejlesztésre 0-tól egészen 18-éves korig. A fejlesztésen túl gyógypedagógiai tanácsadást is tartanak. Mind az érintettek köre mind a terápiás módszerek széles spektrumon mozognak:

- enyhe értelmi fogyatékos
- közép súlyos értelmi fogyatékos
- súlyosan értelmi fogyatékos
- gyengénlátó
- nagyothalló
- enyhe mozgáskorlátozott
- közepesen mozgáskorlátozott
- súlyosan mozgáskorlátozott
- Down-szindróma
- autista
- CP (cerebrális-parézis)
- pszichiátriai beteg
- pszichoorganikus szindróma
- beszéd fogyatékos
- DMP (progresszív izomsorvadás)

Terápiák:

- Ayeres-terápia (szenzoros integrációs terápia)
- bázis terápia (bazális stimuláció)
- Bobath-módszer
- családterápia
- DSGM (Dévény féle speciális manuális technika, gimnasztikai módszer)
- drámapedagógia, drámajáték
- gyógytorna
- játékterápia
- Meixner-féle olvasástanítási módszer
- művészetterápia
- zeneterápia
- magatartás- és viselkedésterápia
- pszichoterápia
- megkésett beszédfejlődés terápiája
- diszlexia-, diszgráfia-, diszcalculiaterápiák
- adaptált sport
- afáziaterápia
- beszédfejlesztés, logopédia
- emlékezet- és figyelem fejlesztés
- hallás- és beszéd nevelés
- korai fejlesztés
- kreatív foglalkoztatás
- mozgásfejlesztés
- személyiség fejlesztés

- a) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A gyermekek napközbeni ellátásának formái - a gyermekek életkorának megfelelően -

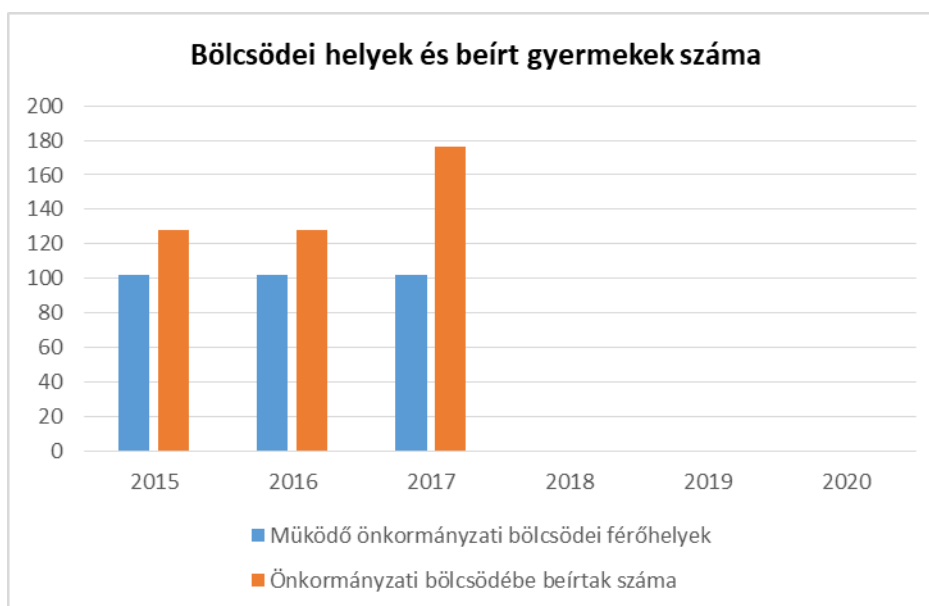
- a) a bölcsődei ellátás,
- b) a napközbeni gyermekfelügyelet, és
- c) az alternatív napközbeni ellátás.

Makó Város Polgármesteri Hivatala az 1997.évi XXXI. törvényben foglaltaknak megfelelően, a Makói Egyesített Népjóléti Intézmény által biztosítja a Család- és Gyermekjóléti alapellátásokat.

b) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2015	102	128
2016	102	128
2017	102	176
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	128	128
2018	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	128	128
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	128	128
2020	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A makói önkormányzat jelenleg kettő tagintézményben biztosít bölcsődei ellátást: a Kálvin utcai bölcsődében, 4 csoportszobában 48 férőhelyen és a Búza utcai bölcsődében, 4 csoportszobában 54 férőhelyen. A két helyen összesen tehát 102 férőhelyre van működési engedélye az önkormányzat által fenntartott Makói Egyesített Népjóléti Intézménynek.

2012-ben az önkormányzati bölcsődéknek versenytársa is akadt: a belvárosi református egyházközség megnyitotta a Kálvin téren a Szivárvány bölcsődét 24 férőhellyel. Mindeközben a születésszám csökken: 2017-ben 187 csöppség látott napvilágot a Maros-parti városban.

A két önkormányzati bölcsőde közül a legkorszerűbb a Búza utcai: 2012-ben avatták, tervezésében Makovecz Imre Kossuth-díjas építész is részt vett.

c) gyermekvédelem;

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat által nyújtott ellátásra a településen élő minden gyermek jogosult. A Család- és Gyermekjóléti szolgálat feladata a gyermekek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében, a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetése, valamint a családjából kiemelt gyermek visszahelyezésének elősegítése.

Ennek érdekében folyamatosan figyelemmel kíséri a településeken élő gyermekek életkörülményeit és szociális helyzetét. Működteti a gyermekvédelmi jelzőrendszert, melyben az érintett intézmények (jelzőrendszeri tagok által veszélyeztetettnek ítélt gyermekek családjával felveszi a kapcsolatot, a veszélyeztetettség megszüntetése érdekében.

Tájékoztatást nyújt a gyermeki és szülői jogokról, kötelezettségekről, valamint az országos és helyi támogatásokról és ellátásokról, ezek igénybevételéhez szükség esetén segítséget nyújt. A szolgáltatásszervezési, közvetítési feladata körében megszervezi, hogy a településen élő gyermekek szükség szerint az alábbi szolgáltatásokat elérhessék: családtervezési, pszichológiai, nevelési, egészségügyi, mentálhigiénés tanácsadás.

d) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

A Családok Átmeneti Otthona 2011. június 30-ig nyújtott ellátást a Makón és kistérségben élő krízishelyzetbe került várandós nőknek, anyáknak és gyermekeiknek. 2011. július 01-től Makó Város Önkormányzata ellátási szerződést kötött Szentes Város Önkormányzatával, melynek értelmében a Szentesen működő Családok Átmeneti Otthonában 3 férőhelyet biztosítanak az arra rászoruló makói lakosok számára.

- e) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

A makói lakosoknak az alábbi intézményekben van lehetőségük szabadidős, szünidős és sporttevékenységekben való részvételre: Hagymatikum fürdő, Makó Városi Sportszarnok, Makó-Spartacus- Vasas Sporttelep, Makói Civil Szervezetek (Makói Majorette Egyesület, Budo Klub, Írisz Táncklub), József Attila Múzeum, József Attila Városi Könyvtár, Gyermekkönyvtár, Hagymaház, Kelemenház, Makói Ifjúsági Klub, Makói Kalandpark.

- f) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfélig, szünidei);

Az oktatási intézmények a tanév során közétkeztetés keretein belül biztosítják a gyereketkeztetést.

Sajnos Makóra is jellemző az tendencia, hogy egyre több azoknak a szerény anyagi körülmények között élő gyermekeknek a száma, akiknek nem természetes, hogy naponta egyszer meleg ételt kapnak az iskolai szünet időszakában.

Ingyenes tankönyvellátásra jogosult az a tanuló, aki tartósan beteg, testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, három vagy többgyerekes családban él, valamint az a nagykorú és saját jogán iskoláztatási támogatásra jogosult tanuló, aki pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (pl: dyslexia, dysgraphia, dyscalculia, mutizmus, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar).

- g) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Makó Város Önkormányzata eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programokkal kapcsolatban adattal nem rendelkezik.

- h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Hátrányos megkülönböztetés nem történt, az egyenlő bánásmód megsértése miatt eljárásra nem került sor, jelzéssel nem éltek.

- i) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

A Makói ENI Család- és Család- és Gyermekjóléti Szolgálat fogadja a helyi lakosok, intézmények által felajánlott használt felnőtt és gyermekruhákat, melyet a szolgálathoz forduló rászoruló családok között osztanak ki. Évente több alkalommal kap a szolgálat használt, de jó állapotú bútorokat is, melyeket a szociális munkások igyekeznek a szociálisan rászoruló családoknak felajánlani.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékosággal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Makó város területén 6 óvodai nevelést végző intézmény 9 telephellyel 10 épületben végzi a 3-6 éves korú gyermekek gondozását, nevelését.

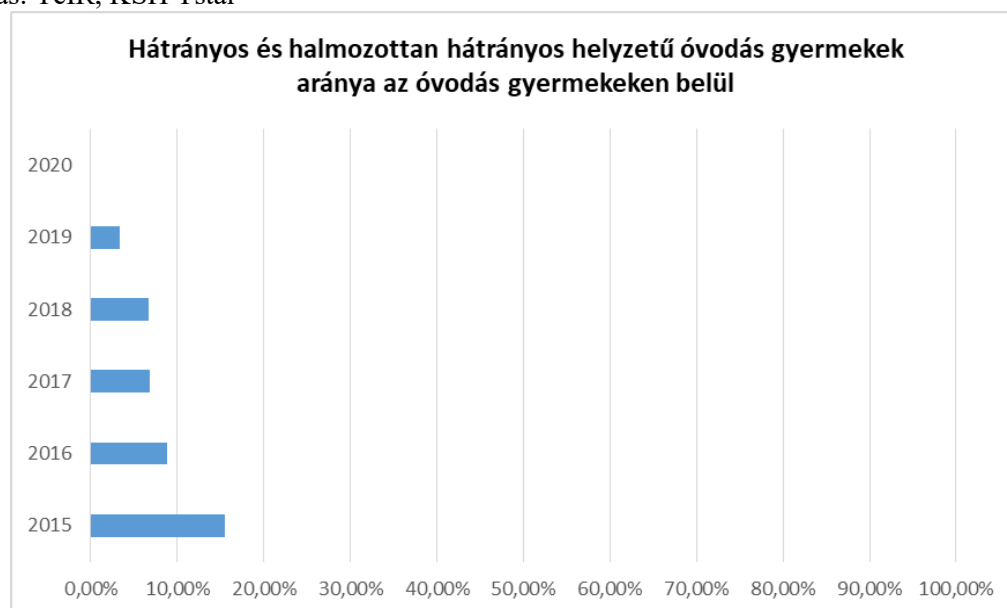
Az 5 intézményből 1 önkormányzati, 1 állami, 3 egyházi fenntartású.

- A Makói Óvoda összesen 5 épületben működik, fenntartója Makó Város Önkormányzata.
- A Kozmutza Flóra Általános Iskola és Szakiskola Pápay Endre Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény fenntartója a Hódmezővásárhelyi Tankerületi Központ.
- A Bárka Református Óvoda fenntartója Makó-Belvárosi Református Egyházközség.
- A Szikszai György Református Óvoda fenntartója a Makó-Újvárosi Református Egyházközség

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2015	0	113	15,46%
2016	0	64	8,77%
2017	128	52	6,77%
2018	128	50	6,62%
2019	128	27	3,41%
2020	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az egyenlő bánásmód követelménye kiterjed minden olyan nevelésre, oktatásra, képzésre, amely államilag jóváhagyott vagy előírt követelmények alapján folyik, vagy amelynek megszervezéséhez az állam közvetlen normatív költségvetési támogatást nyújt, illetve amelyhez közvetve – így különösen közterhek elengedése, elszámolása vagy adójóváírás útján – hozzájárul.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. tv. 47. §-a alapján sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók neveléséről, iskolai felkészítéséről a szakértői bizottság szakértői véleménye szerint kell gondoskodnia az óvodának, iskolának.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló, ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló.

Az esélyegyenlőség érvényesítése érdekében különös figyelmet kell fordítani minden infrastrukturális és szakmai fejlesztés támogatása esetén a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók és sajátos nevelési igényű tanulók oktatási helyzetére a beruházásokban, fejlesztésekben, a közoktatási intézményekben.

A Kozmutza Flóra Általános Iskola és Szakiskola Pápay Endre Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény óvodájában az értelmi fogyatékos óvodáskorú gyermekek különböző fejlettségi szinten, eltérő fogyatékkal kerülnek ebbe az intézménybe. Fejlődésük lelassult, ezért kis lépésekkel, sok-sok gyakorlással érik el a kitűzött célt.

Három alapelvnek kell érvényesülni: „Ölelj át!”, „Tegyél le!”, „Hagyjál békén!”. A sérült gyermeknek szüksége van a bizalomteljes szeretetre, elfogadásra, de a túlzott óvó-védő szeretet gátja lehet az önállósulásnak.

Az óvoda gyermekek nagy része hátrányos helyzetű, kisebb hányada halmozottan hátrányos helyzetű, illetve veszélyeztetett családban él. A szülők alapvető megélhetési, munkahelyi gondokkal küzdenek a mindennapokban.

A családokkal, szülőkkel való együttműködés során felszínre kerülnek az egyedi problémák, amihez megfelelő segítségnyújtást biztosítunk számukra.

Az óvoda feladata:

- az előítéletek csökkentése
- ismeretbővítés
- készségek, képességek fejlődésének elősegítése
- egyéni bánásmód alkalmazása
- fejlesztő foglalkozások biztosítása szakmai team által
- rendszeres orvosi, védőnői felügyelet

Az óvoda 3 éves kortól felveszi a hátrányos helyzetű gyermekeket, ezzel is segítséget nyújt a nehéz helyzetben lévő családoknak. Rendszeresen felméri a veszélyeztetett gyermekeket (családokat) és szükség esetén intézkedési tervet készítenek a megoldásokra. Szorosan együttműködnek a Család- és Gyermejköltségi szolgálattal, hogy az adott problémát mielőbb orvosolni tudják.

A Szikszai György Református Óvoda: Az óvoda célja a gyermeki jogok és érdekek érvényre juttatása, veszélyeztetettség megelőzése, megszüntetése, a hátrányos helyzet kompenzálása.

Minden év szeptemberében az óvónők felméri a csoportjukba járó hátrányos helyzetű gyermekeket, majd az egész éves felmérés eredményéről tájékoztatják a vezető óvónőt. Figyelemmel kísérik a nehezen kezelhető gyermekek fejlődését, feltárják fejlődési zavarait ha kell szakorvosi vizsgálatra irányítják. Folyamatosan tartják a kapcsolatot a védőnővel, háziorvossal.

A *Makói Óvoda* 4 épületben működik. Az Erdélyi Püspök utcai épület a 2017/2018-as nevelési évtől elnyerte a Madár-barát kert, valamint a Zöld óvoda címet.

Ebben az óvodában is integráltan együttnevelik a különböző képességekkel rendelkező gyermekeket. Egyéni bánásmóddal, a sajátos nevelési igény biztosításával, minden óvodáskorú gyermeknek egyenlő esélyeket adva, differenciáltan foglalkoztatás folyik.

Az integrációs folyamatban a különböző képességekkel rendelkező gyerekeket differenciálás módszereinek felhasználásával, egyénekhez igazítottan segítik, támogatják.

Pozitív énkép, szociális érzékenység és reális én tudat kialakítása, az egymás és a felnőttek tiszteletére, a másság elfogadására nevelés programjuk fontos eleme.

Az Óvoda kiemelt célja, hogy a nevelés-oktatás eszközeivel a társadalmi leszakadást megakadályozza és a tehetséggondozás megvalósuljon.

Nagy hangsúlyt fektetnek a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre (SNI, beilleszkedési, tanulási nehézséggel küzdő, a tehetséges, a HH és HHH) valamint a sajátos nevelési igényű gyermek közül annak a különleges bánásmódot igénylő gyermeknek a megsegítésére, aki a szakértői bizottság véleménye alapján érzékszervi (nagyothalló) fogyatékkal küzd.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, sajátos nevelési igényű, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése esetén speciális ismereteket, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, konduktor) közreműködését veszik igénybe.

A *Makói Katolikus Általános Iskola és Óvoda* két épületében folyik óvodai nevelés. A Tulipán és a Zrínyi utcai óvodákban összesen 150 óvodai férőhelyen 134 gyerek jár. Hat óvodai csoportot működtetnek. A Makói Katolikus Általános Iskola és Óvoda az esélyegyenlőség jegyében integrációs pedagógiai programot alkalmaz.

Valamennyi halmozottan hátrányos helyzetű gyermeket és tanulót bevonnak a programba, megnyerve így szülőket is partnerként.

Az iskolában a pedagógiai munka egyik kiemelt területévé vált az érintett tanulók hátrányainak feltérképezése az alapvető képesség és készségterületeken, az egészséges személyiségfejlődés, a szociális fejlettség, a közösségi kapcsolatok és tanulási nehézségek területén.

A feltérképezett hátrányok enyhítésére kidolgozott egyéni fejlesztési terveket készítenek, megjelölve benne a hátrányokat, azok fokát, a kompenzációs feladatokat, a tevékenységeket, a módszereket és a szervezeti kereteket, színtereket, gyakoriságot – ennek megfelelő folyamatos egyéni fejlesztés zajlik.

A differenciált tanórai tanulásszervezés, valamint a fejlesztő, felzárkóztató, tehetséggondozó és az érdeklődési körnek megfelelő szakköri tanórán kívüli foglalkozások biztosítása, melynek eredményeként a lemorzsolódási, továbbtanulási, kompetenciamérési eredmények az érintett tanulók körében folyamatosan javuló mutatókat érnek el.

Az érintettek bekapcsolódnak az iskolán kívüli, továbbtanulást segítő programokba (pl.: Útravaló Ösztöndíjprogram, Tanoda Program, Arany János Tehetséggondozó Program)

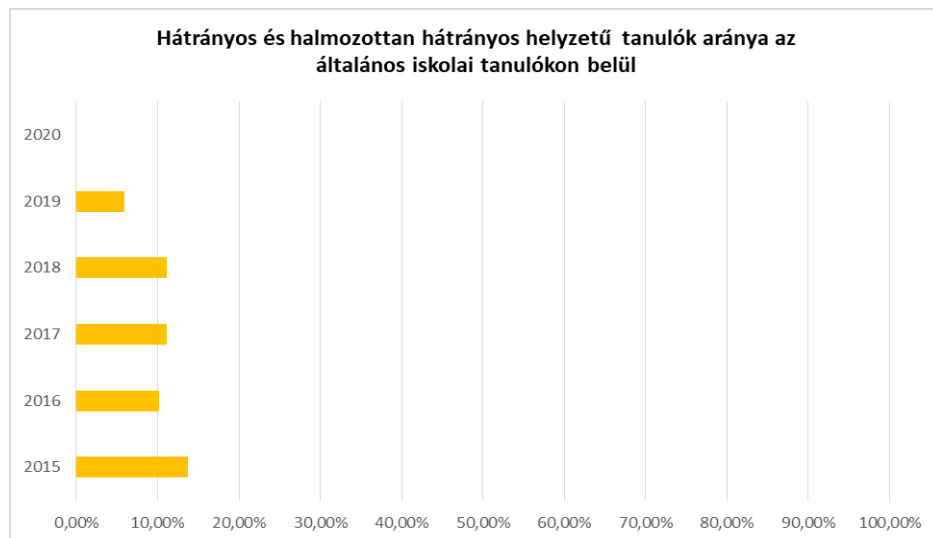
Fokozott figyelem irányítása az érintett gyermekekre, tanulókra, pozitív befogadó intézményi attitűddel, folyamatos pozitív mintaadással.

Városunkban 2 állami és 4 egyházi fenntartásban levő általános Iskola van.

- A Makói Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola (két tagintézménye: Almási/Bartók), valamint a Kozmutza Flóra Általános Iskola és Szakiskola Pápay Endre Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény fenntartója a Hódmezővásárhelyi Tankerületi Központ.
- A Kálvin Téri Református Általános Iskola fenntartója a Makó-Belvárosi Református Egyházközség.
- A Szent István Egyházi Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium fenntartója a Boldogasszony Iskolánővérek.
- A Szikszai György Református Általános Iskola fenntartója a Makó-Újváros Református Egyházközség.
- A Makói Katolikus Általános Iskola és Óvoda fenntartója a Szeged-Csanádi Egyházmegye.

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2015	1 921	264	13,74%
2016	1 868	191	10,22%
2017	1 807	200	11,07%
2018	1 794	199	11,09%
2019	1 771	104	5,87%
2020	n.a	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2015	17	2,89%	n.a.	-	n.a.	-
2016	25	4,24%	n.a.	13,22%	n.a.	-
2017	19	3,10%	n.a.	16,16%	48	6,99%
2018	17	2,92%	n.a.	12,54%	44	6,49%
2019	7	1,20%	n.a.	8,63%	40	6,16%
2020	n.a.	-	n.a.	-	34	5,15%

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2015	n.a.	n.a.
2016	95	134
2017	146	145
2018	145	141
2019	186	126
2020	153	121

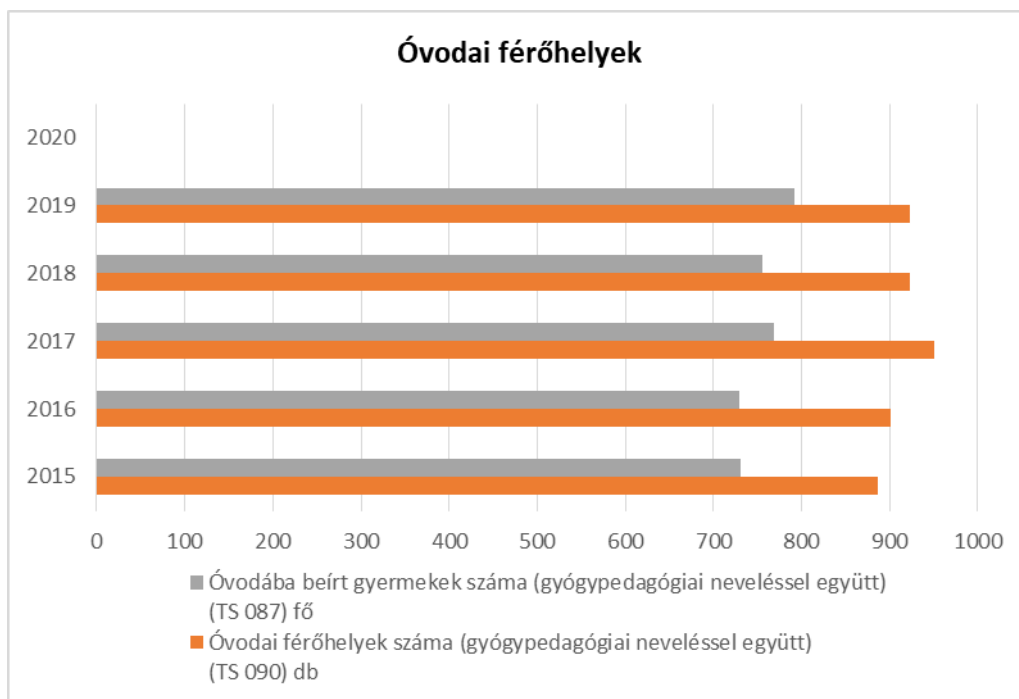
Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2015	594	35	886	8	731	2	10	21
2016	581	34	901	8	730	2	11	21
2017	614	36	951	8	768	2	14	21
2018	633	36	923	8	755	2	11	21
2019	646	37	923	8	792	2	12	21
2020	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

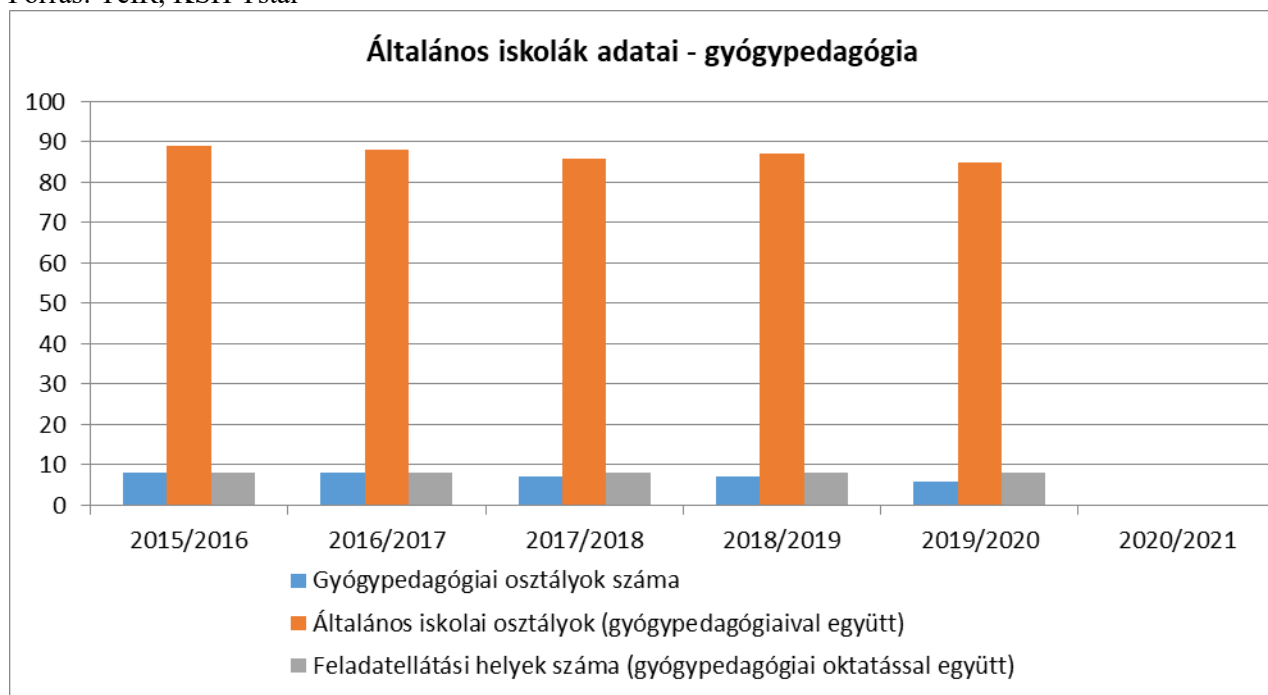
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

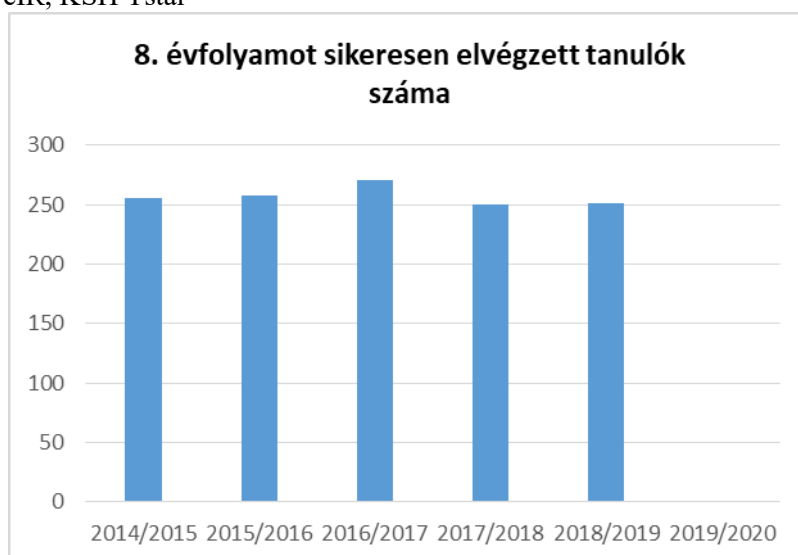
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2014/2015	8	89	8	22	-
2015/2016	8	88	8	21	9,73%
2016/2017	7	86	8	21	12,15%
2017/2018	7	87	8	21	11,68%
2018/2019	6	85	8	21	12,81%
2019/2020	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	12,63%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2014/2015	255
2015/2016	258
2016/2017	271
2017/2018	250
2018/2019	251
2019/2020	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

- c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

A tapasztalat azt mutatja, hogy az oktatási intézményekben történik a legtöbb jogellenes elkülönítés. Nem sérti az egyenlő bánásmód követelményét, ha az oktatást csak az egyik nembeli tanulók részére szervezik meg, de csak akkor, ha a részvétel önkéntes, és a tanulókat nem éri hátrány. Ugyancsak az önkéntesség a feltétele annak, hogy vallási, világnézeti, kisebbségi vagy nemzetiségi oktatást elkülönülten szervezzenek, de ennek az oktatásnak is meg kell felelnie az állam által támasztott követelményeknek. Makón oktatás, képzés területén hátrányos megkülönböztetésről nincs tudomásunk. Minden óvodai csoportban a nevelés és minden iskolai osztályban a nevelés és oktatás integráltan folyik a hátrányos helyzetű/halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek részvételével.

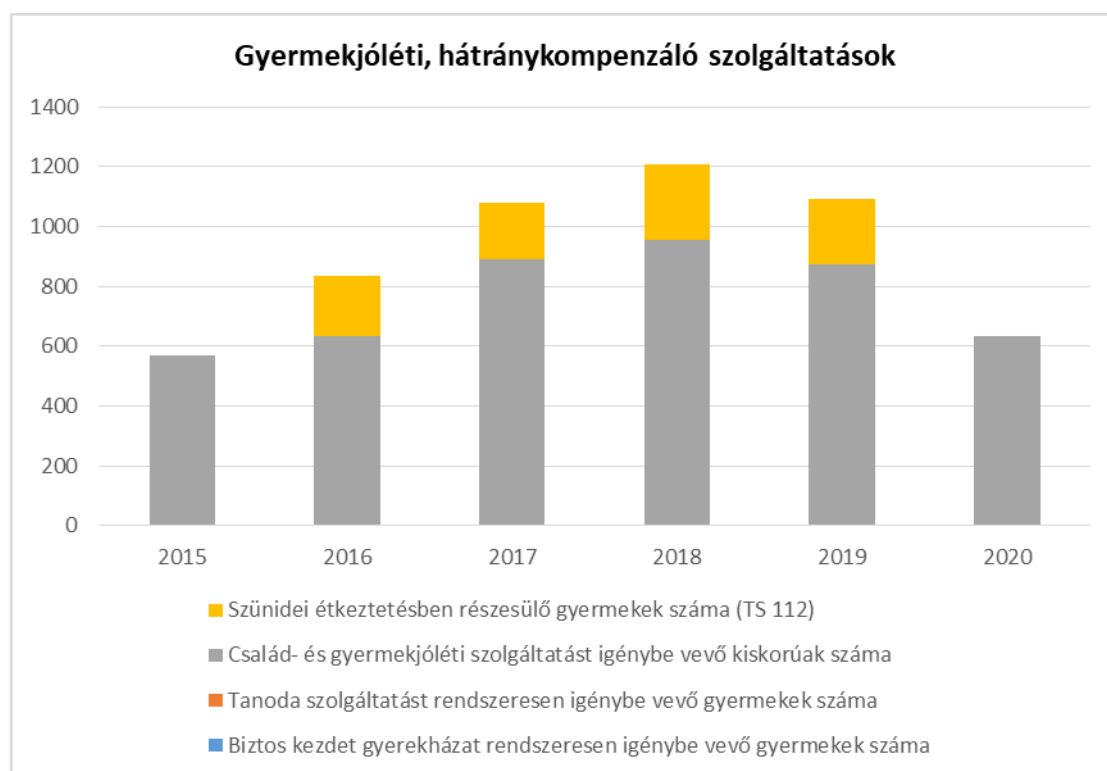
- c) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

Makó Város Önkormányzata adattal nem rendelkezik.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházát rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2015	n.a.	n.a.	570	n.a.
2016	n.a.	n.a.	633	203
2017	n.a.	n.a.	891	187
2018	n.a.	n.a.	954	256
2019	n.a.	n.a.	872	222
2020	n.a.	n.a.	634	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A családokat veszélyeztető tényezők közül a családok anyagi, család széteséséből, szeretet hiányából adódó veszélyeztetettség megemelkedett	Szabadidős programok szervezése, szakemberek képzése, szülők kompetenciáinak fejlesztése érdekében.
Egyre nagyobb az igény a bölcsődék iránt.	A gyermeklétszámhoz és a felmerülő igényekhez igazodó intézményhálózat működtetése.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és a férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális és kulturális jog tekintetében. Egyenlő bánásmód illeti meg őket a munkavállalás, szakképzés, előmeneteli lehetőségek, valamint a munkafeltételek terén, a szociális biztonság területén. Az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdése és a XIX. cikk (4) bekezdése második mondata alapján a nőket külön védelem illeti meg.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

A munkaerő minősége nem függ attól, hogy a munkavállaló férfi, vagy nő sokkal inkább attól, hogy milyen képzettséggel rendelkezik. A gazdaságnak egységes munkaerő-piacara van szüksége. Nem csak a gazdaság, hanem a család szempontjából is fontos a nők foglalkoztatása. Nők esetében az egyenlő jogok biztosítása nem elegendő a munkába állásához.

Speciális helyzetben vannak:

- kismamák, gyereket nevelő nők
- 45 év feletti nők
- sok gyerekes anyák
- gyerekeiket egyedül nevelő nők

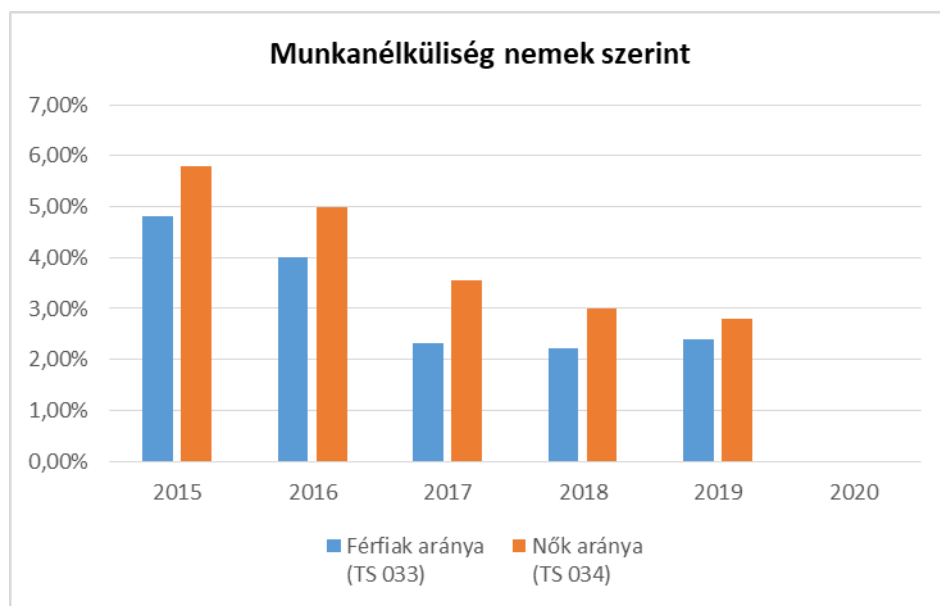
Leginkább veszélyeztetettek az anyák és az idősebbek. Szükség van speciális programokra, hogy a nők gyerekvállalás után vissza tudjanak térni a munkavilágába hiszen sok esetben ez nem megy zökkenőmentesen. Ennek oka lehet, hogy nincs lehetőség rész- és távmunka vállalásra, az anyák ismeretei esetenként megkopnak. Emellett a munkaadók azt gondolják, hogy a gyermeket nevelő nők kevésbé terhelhetők, gyerekeik esetleges betegsége, család ellátása miatt kevésbé kiszámíthatók. Az idősebb nők esetében hiányt jelent, hogy nem rendelkeznek nyelvismerettel, informatikai ismeretekkel és megfelelő képzettséggel. Ennek következtében hiába szeretnének munkát vállalni még sem tudnak.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

**5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta
nemek szerint**
(a 3.2.1. táblával azonos)

Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2015	4,82%	5,80%	5,31%
2016	4,01%	4,99%	4,50%
2017	2,32%	3,55%	2,94%
2018	2,21%	3,00%	2,61%
2019	2,39%	2,80%	2,60%
2020	-	-	0,00%

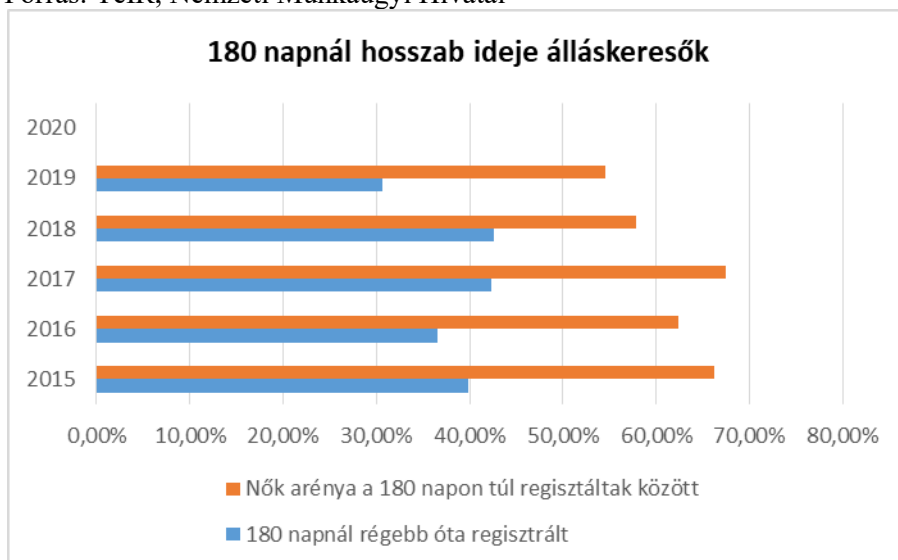
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi
Hivatal

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresőök
(a 3.2.3. táblával azonos)

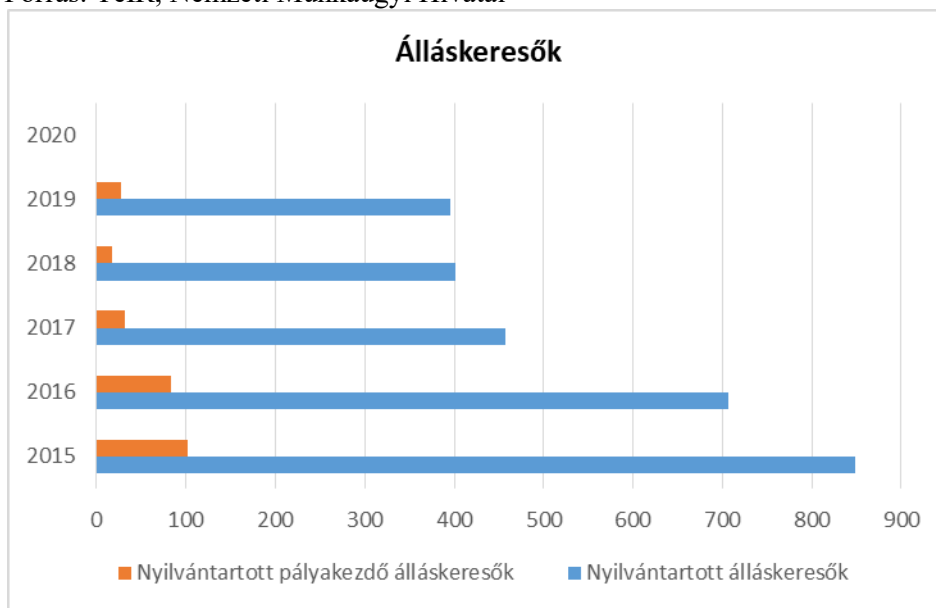
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2015	39,86%	66,27%
2016	36,49%	62,40%
2017	42,36%	67,53%
2018	42,54%	57,89%
2019	30,63%	54,55%
2020	-	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2015	848	102
2016	707	83
2017	458	31
2018	402	18
2019	395	27
2020	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A munkanélküli nők száma minden évben meghaladta a férfi munkanélküliek számát. Ugyan ez tapasztalható már a pályakezdő munkanélküliek esetében is, annak ellenére, hogy a 18-29 évesek között a nők száma alacsonyabb a férfiakéhoz képest.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Kifejezetten nők számára indított képzési programok nincsenek a településen. A munkaügyi központ, és a képzést biztosító intézmények számítanak a nők részvételére, de arányukra vonatkozóan nem rendelkezünk adatokkal.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A 2001 évi népszámlálás adatai szerint 15 éves feletti nők 15,7 %-a általános iskolai végzettséggel nem rendelkezik. Ez a szám jóval meghaladja a férfiak 9,6 %-os arányát. Feltételezhető, hogy az alacsonyabb foglalkoztatás egyik legfőbb oka a képzetlenség.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Az Egyenlő Bánásmód Hatóság adatai szerint a városban nem történt panasz a nők hátrányos megkülönböztetését érintően. Más adattal erre vonatkozóan nem rendelkezünk.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátások fontos szerepet játszanak a nők munkaerő-piaci elhelyezkedésében. Amennyiben ezek hiányoznak, vagy hiányosak rontják a nők esélyeit a foglalkoztatásban. A településen biztosított a bölcsődei, az óvodai és az iskolai ellátás is.

A városban önkormányzati és egyházi fenntartású bölcsőde is működik. Bölcsődei férőhelyeknek köszönhetően bölcsődés korú gyereket nem kell elutasítani helyhiány miatt. Az intézmények szakemberei a 3 évalatti gyerekek életkorának és egészségi állapotának megfelelő szakszerű gondozását-nevelését végzik. Azok a gyerekek részesülnek bölcsődei ellátásban, akiknek napközbeni ellátásáról szüleik munkavégzésük, betegségük, szociális helyzetük, vagy egyéb ok miatt nem tudnak gondoskodni. A bölcsődékben gondozó- nevelő munka folyik, mely tartalmazza azokat a nevelési, gondozási feladatokat, melyek biztosítják a gyermekek fejlődését, a közösségi életre való felkészítését és a szociálisan hátrányos helyzetben lévők felzárkóztatását.

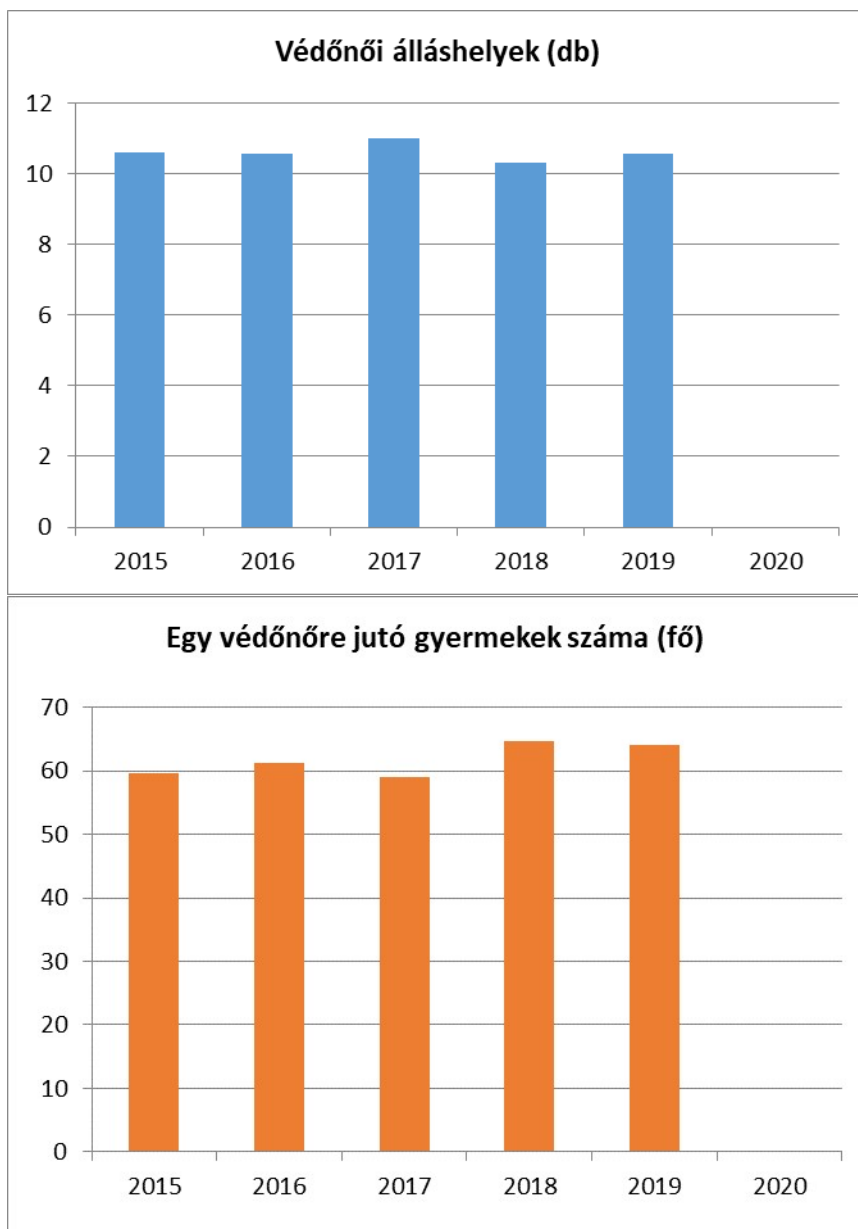
A településen 5 óvoda működik a Belvárosi Óvodában három, az Újvárosi Óvoda kettő a Makói Katolikus Általános Iskola és Óvodában kettő, a Bárka Református óvodában egy és a Szikszai György Református Óvodában egy épületben folyik az óvodai nevelés. Az óvoda, mint közoktatási intézmény a napközbeni ellátás mellett a gyerekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését is szolgálja. Az óvodai nevelés a közoktatási intézményekben folyó nevelő-oktató munka első szakasza, fontos célja a gyermek személyiségének fejlesztése.

Ha a szülő igényli az iskola köteles a felügyeletre szoruló tanulók részére a tízedik évfolyam befejezéséig, a gyógypedagógiai nevelésben és oktatásban résztvevő iskolákban pedig valamennyi évfolyamon napközis, illetve tanulószobai foglalkozást szervezni.

Nehezebb azoknak a nőknek a helyzete, akik nem a településen dolgoznak, vagy munkaidejük eltér az oktatási nevelési intézmények nyitva tartásától. Esetleg amiatt esnek el a munka lehetőségétől, hogy nem tudják a nap bizonyos időszakában a gyerekek elhelyezését megoldani.

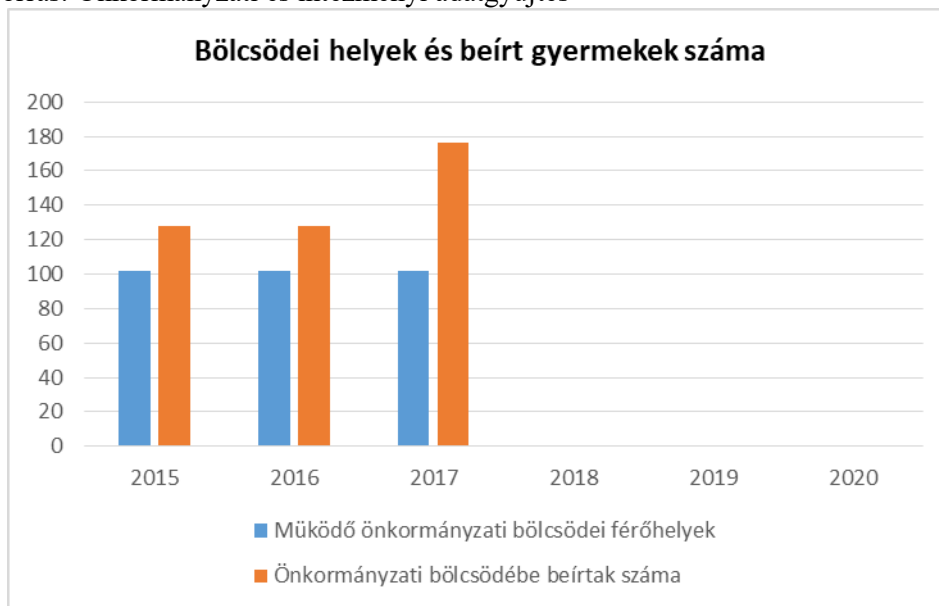
5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2015	10,6	633	59,71698113
2016	10,55	646	61,23222749
2017	11	650	59
2018	10,3	666	64,66019417
2019	10,55	677	64,17061611
2020	n.a.	668	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar,
Önkormányzati adatok

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2015	102	128
2016	102	128
2017	102	176
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.

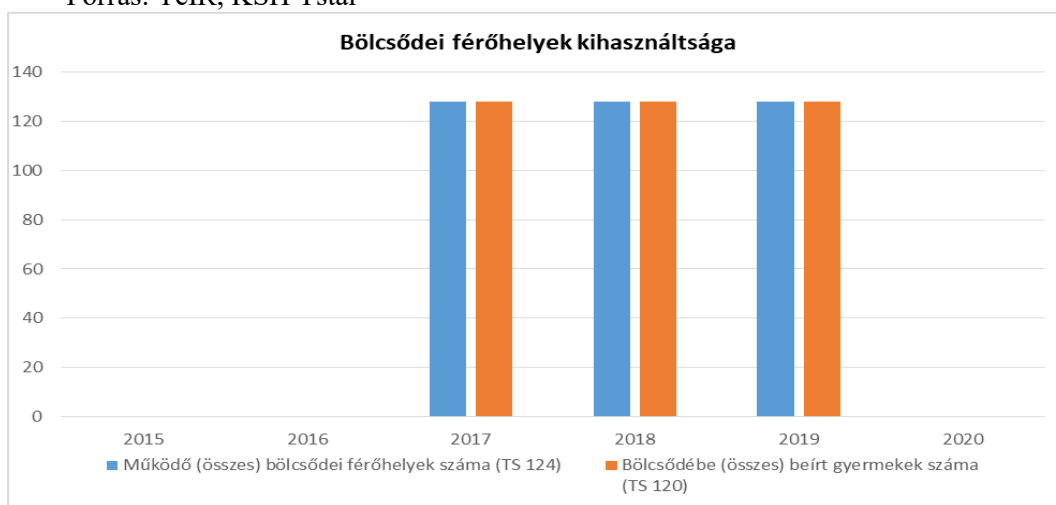
Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	128	128
2018	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	128	128
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	128	128
2020	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A városban 3 iskolai-, 7 területi védőnő - akik közül 1 kórházi védőnői feladatokat is ellát - végez védőnői feladatokat. A területi védőnő a családtervezéssel, anya és gyerekgondozással kapcsolatosan a következő feladatokat látja el:

- a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, életmód tanácsadás, az anyaságra való felkészülés segítése;
- a várandós anyák gondozása
- a gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, az életmóddal, szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban;
- kisgyerekkorú gyermekek gondozása, ennek során a családlátogatás, védőnői tanácsadás keretében folyamatos, célzott és szükséglet szerinti gondozás végzése, továbbá a harmonikus szülő-gyermek kapcsolat kialakulásának, a gyermek nevelésének és a szocializációjának segítése, valamint a gyermek fejlődéséhez igazodóan az egészséges életmódhoz szükséges ismeretek nyújtása,
- az újszülöttek, a koraszülöttek, a kis súllyal születettek, valamint az egészségi és környezeti ok miatt veszélyeztetett csecsemők és gyermekek figyelemmel kísérése és segítése,
- a szoptatás és az anyatejes táplálás fokozott figyelemmel kísérése,
- a gyermek fejlődését veszélyeztető tényező észlelésekor a háziorvos, illetve a gyermekjóléti szolgálat haladéktalan értesítése mellett a veszélyeztetett gyermek és családjának fokozott gondozásba vétele,
- a család felkészítése a beteg csecsemő és gyermek, otthoni ápolására,
- a családok tájékoztatása az életkorhoz kötött védőoltások fontosságáról, a védőoltások szervezése, nyilvántartása, jelentése,
- az óvodába járó gyermekek gondozása, szűrése, hygienes ellenőrzésese,
- a gyermekjóléti szolgálat és a háziorvos értesítése, illetve hatósági eljárás kezdeményezése a gyermek bántalmazása, súlyos elhanyagolása, a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása vagy egyéb súlyos veszélyeztető ok fennállása esetén,
- figyelemfelhívás a népegészségügyi szűrővizsgálaton történő megjelenés fontosságára, továbbá tájékoztatás az önkéntesen igénybe vehető ajánlott szűrővizsgálatokról,

Az iskolát ellátó védőnők a 6-18 évesek, valamint a 18 év feletti, középfokú nappali rendszerű iskolai oktatásban résztvevők megelőző iskola-egészségügyi ellátásában vesznek részt. Az iskola-egészségügyi ellátás az iskolaorvos és védőnő együttes szolgáltatásából áll.

Az iskola-védőnők többek között egyéni és csoportos egészségfejlesztő tevékenységet, valamint vizsgálatokat, szűrővizsgálatokat végeznek, közreműködnek a védőoltások szervezésében és teljesítésében, szorosan együttműködnek az oktatási intézmény dolgozóival.

A kórházi védőnő a szülészeten, újszülött osztályon dolgozik és a várandós- és gyermekágyas anyák ellátásában, a szoptatás segítésében, az anya- és újszülöttjének hazabocsátásának előkészítésében, az egészségnevelésben vesz részt.

Feladatok közé tartozik a válságban lévő várandós anyák segítése, támogatása, illetve a terhesség megszakítás előtti és utáni tanácsadás.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A nők elleni erőszak a nők elleni diszkrimináció legszélsőségesebb formája. A helyzetet nehezíti, hogy a családban, az otthon falai mögött folyó erőszak a privát szféra sérthetlenségénél fogva gyakran láthatatlan, ami az áldozat számára jelentősen megnehezíti a segítségkérést, a környezet számára pedig a segítségnyújtást.

Nők elleni erőszak fajtái a verbális, lelki, testi, szexuális erőszak, anyagi függésben való tartás.

A Makói Rendőrkapitányság kapitányságvezetője minden évben beszámol a képviselő-testületnek a kapitányság előző év munkájáról. A családon belüli erőszak és kiskorúak sérelmére elkövetett bűncselekmények 2016. évi megoszlása:

személyi szabadság megsértése:	1
könnyű testi sértés:	6
súlyos testi sértés	3
magánlaksértés:	2
zaklatás:	8
kiskorú veszélyeztetés:	9
tartás elmulasztás:	6
garázdaság:	11
szeméremcsértés:	1

A családon belüli erőszakkal kapcsolatos bejelentéseket - annak megelőzése, eredményes felderítése és bizonyíthatósága érdekében – a rendőrség kiemelt figyelemmel reagálta le.

Kiemelt feladatnak tartjuk, hogy kapcsolat alakítsunk ki a célcsoporttal. A nők tudjanak róla, hogy hova fordulhatnak, és onnan milyen segítséget kaphatnak. Nagyon nehéz mérni az ilyen programhoz kapcsolódó eredményeket. A programot követően is csak esetlegesen emelkedhet a felszínre kerülő esetek száma és a nők ellen elkövetett erőszakos cselekmények közül csak a súlyosabb esetek jelennek meg bűnügyi statisztikákban. Fontos, hogy ne csak a célcsoport, hanem a problémában nem érintett lakosság is tájékoztatást kapjon programról. Az embereket mélyen megérinti, ha bántalmazás elszenvedője gyerek és elnézőbbek esetleg felmentik a bántalmazót, ha az áldozat nő. Nagyon fontos, hogy a környezet is felismerje az intő jeleket és ne okolja, ne fordítson hátat a bántalmazottnak.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Makón a Családok Átmenet Otthona 2011. június 1-ig nyújtott ellátás. 2011. július 1-től Makó Város Önkormányzata ellátási szerződést kötött Szentes Város Önkormányzatával, amelynek értelmében a Szentesen működő Családok Átmeneti Otthonában 3 férőhely biztosított az arra rászoruló makói lakosok számára.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az önkormányzat 12 tagú képviselő-testületében 3 női képviselő található, valamint városunk polgármestere, Farkas Éva Erzsébet.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Az önkormányzati intézmények működtetése során figyelembe kell venni a nemek eltérő helyzetét és szükségletét és törekedni kell speciális problémáik megoldására. (pl. Közfoglalkoztatás keretében dolgozó anyáknak lehetőséget biztosítottak csúsztatott munkakezdésre.)

Új bölcsőde épült Makón ezzel jelentősen bővült a bölcsődei férőhelyek száma, ami a gyereke nappali ellátásnak biztosításával esélyt teremt a nők munkában való visszatérésére.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A munkanélküliek között magas a nők aránya, a tartós munkanélküliek aránya a nők között jóval magasabb, mint a férfiak között.	Speciális a nők számára induló, valamint egyéb képzések felkutatása, erről tájékoztatás. Szükség esetén a képzőszervezet és a célcsoport közötti közvetítőszerep ellátása. A városban és a környező településeken található munkáltatók megkeresése és folyamatos kapcsolattartás.
A családon belüli erőszak rejtve marad	Tájékoztatás, figyelemfelhívó programok szervezése, csoportfoglalkozás szervezése.
A CSÉD, GYED, GYES alatt a nők kiesnek a munkaerőpiacról, a korszerű ismeretekre nem tesznek szert.	Bővíteni kell a gyermekvállalás miatt hosszabb időre kieső nők által igénybe vehető képzési lehetőségeket.
A gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas.	A szociális és gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása.
A nemi diszkrimináció "rejtettsége". (Nagyon nehezen feltárható, bizonyítható jellege.)	Kutatások, felmérések készítése a problémák beazonosítása érdekében.

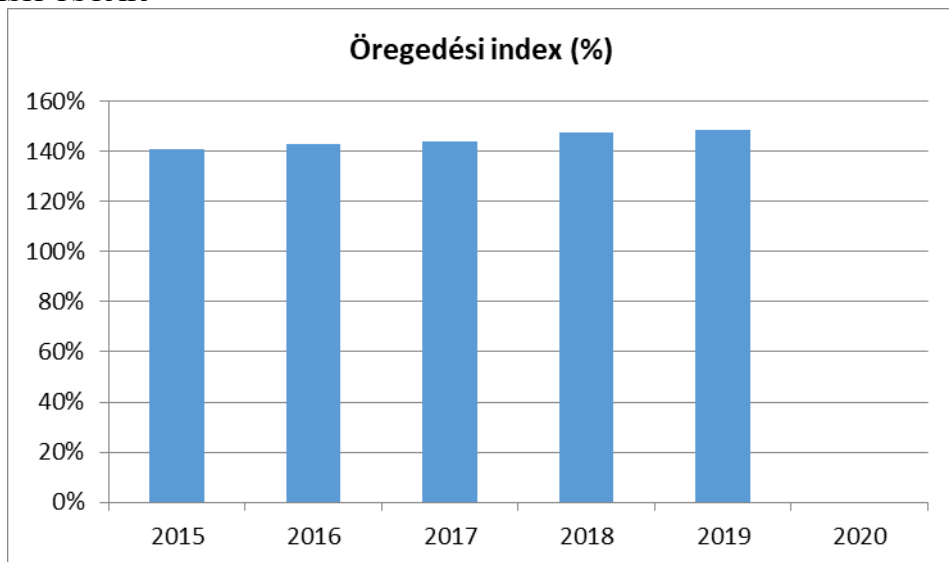
6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2015	4 583	3 260	140,58%
2016	4 620	3 237	142,72%
2017	4 657	3 239	143,78%
2018	4 728	3 209	147,34%
2019	4 818	3 249	148,29%
2020	-	-	-

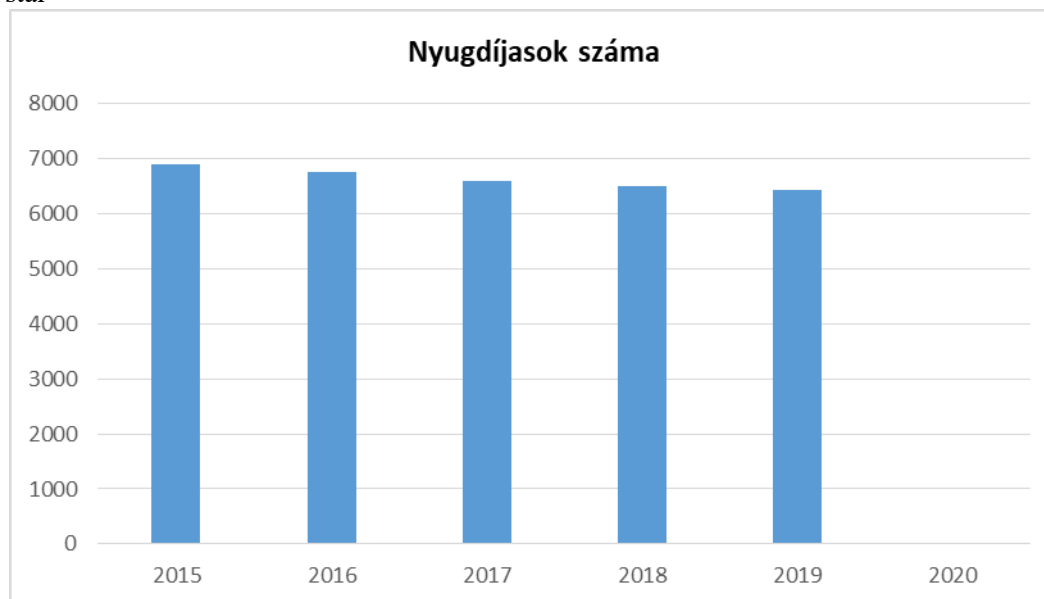
Forrás: TelR,
KSH-TSTAR

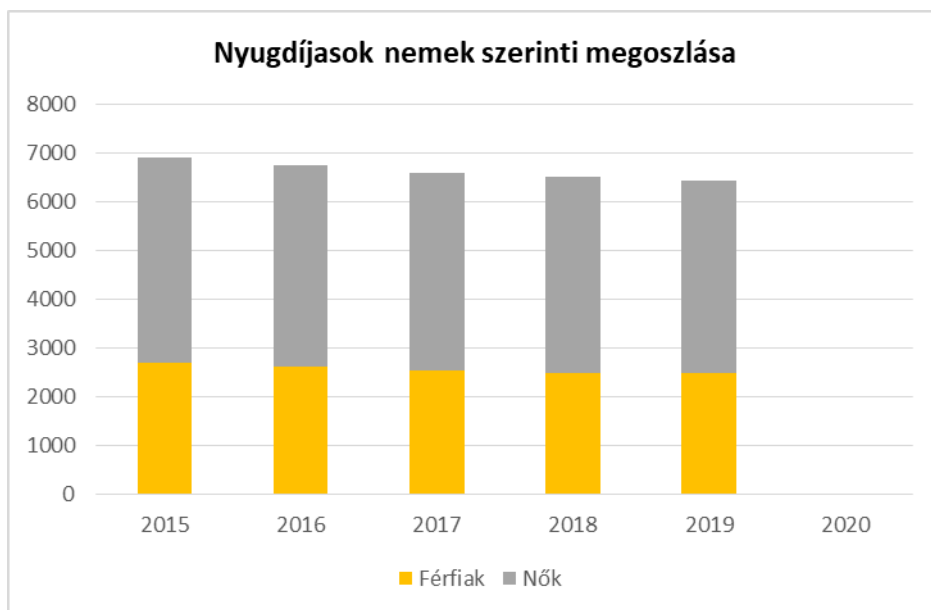

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2015	2676	4220	6896
2016	2607	4146	6753
2017	2531	4045	6576
2018	2488	4008	6496
2019	2465	3959	6424
2020	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskereső száma összesen	Év	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Fő összesen	848	707	458	402	395	0
41-45 év (TS 042)	Fő	94	86	57	39	38	n.a.
	%	11,08%	12,16%	12,45%	9,70%	9,62%	-
46-50 év (TS 043)	Fő	86	76	40	40	33	n.a.
	%	10,14%	10,75%	8,73%	9,95%	8,35%	-
51-55 év (TS 044)	Fő	78	71	52	40	29	n.a.
	%	9,20%	10,04%	11,35%	9,95%	7,34%	-
56-60 év (TS 045)	Fő	119	66	50	43	34	n.a.
	%	14,03%	9,34%	10,92%	10,70%	8,61%	-
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	76	70	86	94	79	n.a.
	%	8,96%	9,90%	18,78%	23,38%	20,00%	-

Forrás: TeIR, Nemzeti
Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny idősor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen; A nyugdíj melletti foglalkoztatásra jelentős igény nem jelentkezett, ezért erre program kidolgozásra nem került.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

A 3.2.2. táblázatban foglalt adatok alapján megállapítható, hogy az 50 éves, vagy annál idősebb, de a rá irányadó nyugdíjkorhatárt még be nem töltött személyek esetében az álláskeresők aránya magasabb, mint a nagykorú népességre vetített átlag. Ennek oka, hogy az elmúlt két évtizedben a városban jelentősen megváltozott a foglalkoztatás szerkezete. Korábban a mezőgazdasági munkások számára több termelőszövetkezet is egész évben biztos megélhetést nyújtó foglalkoztatást tudott biztosítani. A termelőszövetkezetek felbomlásával párhuzamosan az állattenyésztés jelentősége csökkent, míg a növénytermesztés munkája inkább idényjellegű foglalkoztatást tesz lehetővé. Ezért a korábban mezőgazdaságban dolgozó, mára a nyugdíjkorhatárhoz közelítő személyek között magas, idényjellegű munkanélküliség tapasztalható.

További problémát okoz az 50 évesnél idősebb álláskeresőknél az, hogy a város ipari termelése is jelentősen átalakult. A korábbi, hazai tulajdonú cégek helyét multinacionális vállalatok magyarországi részlegei vették át, ahol jellemzően a fiatalok foglalkoztatását preferálják. Ennek oka az, hogy a termelésben jellemzően korszerű technikát alkalmaznak, amelyet az idősebbek nehezen tudnak kezelni, ezért a magasabb szintű munkamoráljuk ellenére kevésbé kívánatos munkaerőnek tekintik őket.

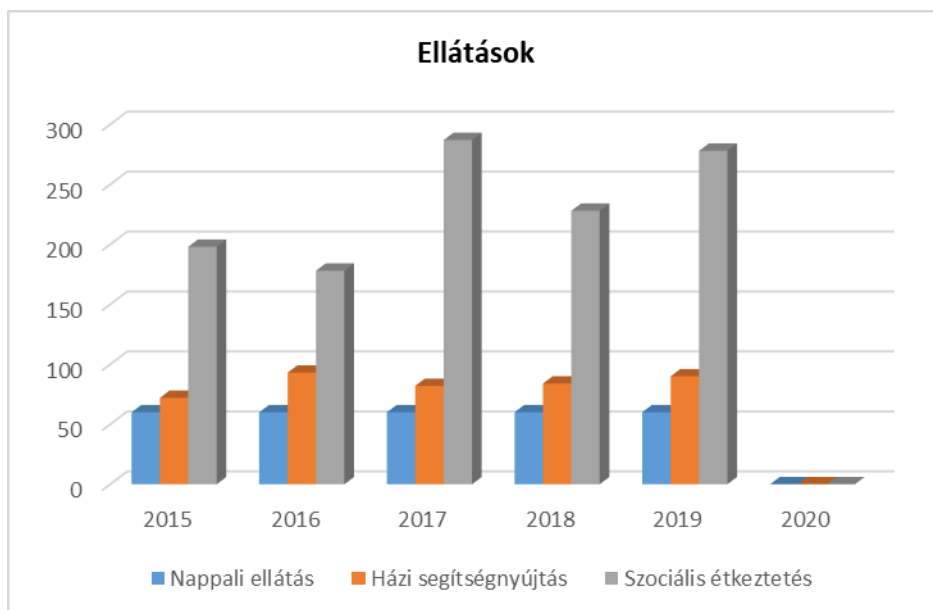
6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2015	4 583	60	72	198
2016	4 620	60	93	178
2017	4 657	60	82	287
2018	4 728	60	84	228
2019	4 818	60	90	278
2020	-	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás

:
TeIR,
KSH
Tstar

A város hagyományainak megfelelően az idős személyek igyekeznek önállóságukat megőrizni, a nappali ellátások csak akkor veszik igénybe, ha egészségi állapotuk miatt önellátásukat nem tudják biztosítani. Makó Város Önkormányzata a Makói Makói Egyesített Népjóléti Intézmény által szervezett szociális szolgáltatásokat nyújtja az időskorúak részére. Ennek megfelelően a városban két helyen, idősök által lakott területen idősök klubját működtet, illetve a város teljes területén biztosítja az étkeztetés és házi segítségnyújtás szolgáltatásokat. Ezen kívül időskorúak gondozóháza is működik az Makói Egyesített Népjóléti Intézmény keretében. Makó Város területén működik még a Csongrád-Csanád Megyei Önkormányzat által fenntartott Marosmenti Szociális Intézmény Makói Idősök Otthona.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

Makó Város Önkormányzata már korán felismerte az idős személyek életkorukból eredő sajátos igényeit, ezért részükre:

- Minden nyáron Operett fesztivált szervez,
- Minden nyáron megrendezésre kerül a Makói Muzsika nevű rendezvénysorozat, amelynek repertoárja az idősök igényeit is figyelembe veszi,
- A szépkorúak részére Nótaest kerül megrendezésre,
- A szépkorúak részére külön Idősök karácsonya rendezvényt szervez
- Támogatja a helyi civil klubok működését.

c) idősök informatikai jártassága;

Az informatikai ismeretek, internethasználat megismerésére jelentős igény jelentkezett az időskorúak részéről. Ezért a Makó Város Önkormányzata fenntartásában lévő József Attila Városi Könyvtár rendszeresen szervez tanfolyamokat, amelyeken az ismeretek elsajátíthatóak. Ezeket a tanfolyamokat célzottan idős személyek részére szervezik, így a csoportokban nem jelentkezik az ismeretek esetleges lassabb elsajátítása miatti frusztráció okozta lemorzsolódás. A tanfolyamok baráti hangulatban, az idősök igényeinek, érdeklődésüknek megfelelő témákat érintve tanítják meg a résztvevőket a korszerű ismeretekre.

Kérdőíves felmérésünket helyi nyugdíjasklubok tagjai kikérdezésével vettük fel. A kérdésre, hogy miért kezdték el a számítógépet használni a következő válaszokat kaptuk:

- Szórakozás érdekében
- Kapcsolattartás érdekében
- Érdeklődés, látókör szélesítése érdekében
- Családi kapcsolatok fenntartása, ápolása érdekében

- Önfejlesztés érdekében
- Kaptam egy számítógépet
- Lehetőség a szélesebb tájékozódásra
- Szinte minden megtudható általa
- Utazási ajánlatok
- Külföldön tartózkodó rokonokkal kapcsolattartás érdekében
- Ismeretek szerzése érdekében
- Munkahelyen vált szükségessé a használata

Az informatikai jártasságban folyamatos javulás tapasztalható, azonban még mindig jelentősen elmarad a fiatalabb korosztályokban tapasztalt adatokkal szemben. Ennek további javítása szükséges.

d) a generációk közötti programok.

Makó Város Önkormányzata segítségével és támogatásával indult útnak a Pótnagymama tábor Makón. Néhány makói nagyfi összefogott, hogy évről évre ingyenes tábort szervezzenek a helyi rászoruló, hátrányos helyzetű gyermekeknek.

A tábor helyszínéül szolgáló ingatlanokat minden esetben ingyen biztosítja az önkormányzat, valamint szükség esetén felújítási munkálatokat is végzett annak érdekében, hogy megfelelő körülmények között tudják lebonyolítani a programokat. Az önkormányzat segítsége kiterjedt a szakhatósági engedélyek megszerzésére, valamint települési képviselők és vállalkozók is segítettek felajánlásukkal a tábor lebonyolítását.

A Makói Pótnagymamák tábora 4 különböző helyszínen került megrendezésre: a Maros-parton, onnan a sokkal jobb helyen lévő korábbi Petőfi parki bölcsőde (mostani levéltár) épületébe, majd a régi Városházára, végül a Makói Egyesített Népjóléti Intézmény korábbi központjába, egy Béke utcai helyszínre került. A pótnagymamák megtanítják a gyerekeket kalácsot fonni, varrni, horgolni, együtt tornáznak, és még kutyás bemutatót is tartanak. Ennek keretében a gyerekek felügyelete biztosítása mellett a pótnagymamák is örülnek, hogy egy kicsit pótolhatják a saját, külföldre költözött unokaikat. Az önkormányzat biztosítja a meleg étkezést.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Makó Város Önkormányzata immáron több cikluson áthúzódóan kiemelt figyelemmel kíséri az idősök helyzetét, igyekszik javítani életkörülményeiken.

- Minden évben Nyugdíjas Batyus bál kerül megrendezésre,
- Minden évben neves művészek meghívásával színvonalas rendezvénnyel ünnepli az Idősök világnapját,
- 2011 évben befejeződött a Polgármesteri Hivatal akadálymentesítésének folyamata,
- Az önkormányzati tulajdonú gyógyfürdőben jelentős kedvezményt biztosít a nyugdíjasok részére, 2003-tól gyógyfürdőellátási támogatást vezetett be, amely lehetővé teszi, hogy a szakorvos által felírt gyógyfürdőben végzett kezeléseket a makói lakosok ingyenesen vehessék igénybe,
- A gyógyszer-támogatás jogosultsági feltételeinek kialakításánál különösen az egyedül élő idős emberek igényeit figyelembe véve került meghatározásra a jövedelemkorlát,
- A makói József Attila Városi Könyvtár rendszeresen szervez számítógép-kezeléssel és internethasználattal kapcsolatos tanfolyamokat kifejezetten idős embereknek,
- A Makói Makói Egyesített Népjóléti Intézmény keretében az idősök részére szociális szolgáltatásokat nyújt:
 - szociális étkeztetés
 - házi segítségnyújtás
 - Idősök Klubja
 - Időskorúak gondozóháza
 - tanyagondnoki szolgáltatás

- Makó városában 2002 őszén, modellkísérletként kezdte meg működését és azóta is teljes kihasználtsággal működik a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás 60 darab készülékkel. 2006 óta a szolgáltatást kistérségi szinten látja el a Makói Egyesített Népjóléti Intézmény, így Makón 50 készülék áll rendelkezésre, a fennmaradt 10 készüléken Kiszombor, Ferencszállás és Klárafalva osztozik meg.

Az idők helyzetének javításáért tett erőfeszítéseket az Emberi Erőforrások Minisztere 2017-ben az „Idősbarát Önkormányzat” kitüntető címmel díjazta, amit városunk 2007. után már másodszor nyert el.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nagy az idők informatikai lemaradása	Tanfolyami lehetőségek biztosítása
Idők között magas a nők aránya. Emelkedik az egyszemélyes háztartások száma ennek következménye az elmagányosodás	Aktivitásukat megőrző programok szervezése. Az önkormányzat által nyújtott szociális szolgáltatásokba való bevonás
Az intergenerációs kapcsolatok problémája.	Olyan helyi programok szervezése, amely elősegíti a nemzedékek közötti kapcsolatok kiépülését, fenntartását.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

A 2011 évi KSH népszámlálás adatai szerint 490578 fogyatékos ember élt Magyarországon

A magyar társadalomban a fogyatékos emberek a leghátrányosabb helyzetű társadalmi csoportokat képviselik. Általában egészségügyi problémáik nagymértékben összefüggnek szociális helyzetük romlásával, életlehetőségeik és esélyeik szűkülésével.

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A városunkban élő fogyatékkal élőkrol nincs pontos adat, ezért a helyzetelemzéshez nem mutatnak teljes képet.

A településen több civilszervezet is foglalkozik érdekképviseletükkel, foglalkoznak a fogyatékkal élők egy-egy közösségével, de teljes átfogó képet mindez nem mutat. Tudomásunk szerint a mozgáskorlátozottaknak 2, siketek és nagyothallóknak 1, értelmi fogyatékosoknak 1, vakok és csökkentlátóknak 1 szervezete található a városban. A szervezetek nagy részének a város biztosít klubhelyiséget

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 7/A. §-a alapján a fogyatékos személy számára - figyelembe véve a különböző fogyatékossgai csoportok eltérő speciális szükségleteit - biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést. A közszolgáltatások fizikai és infokommunikációs akadálymentesítése nem teljes körű, ezért ennek megvalósítása a következő időszak feladata.

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. tv. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult.

A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

1. a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
2. elismerten fizikai, elmebeli vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

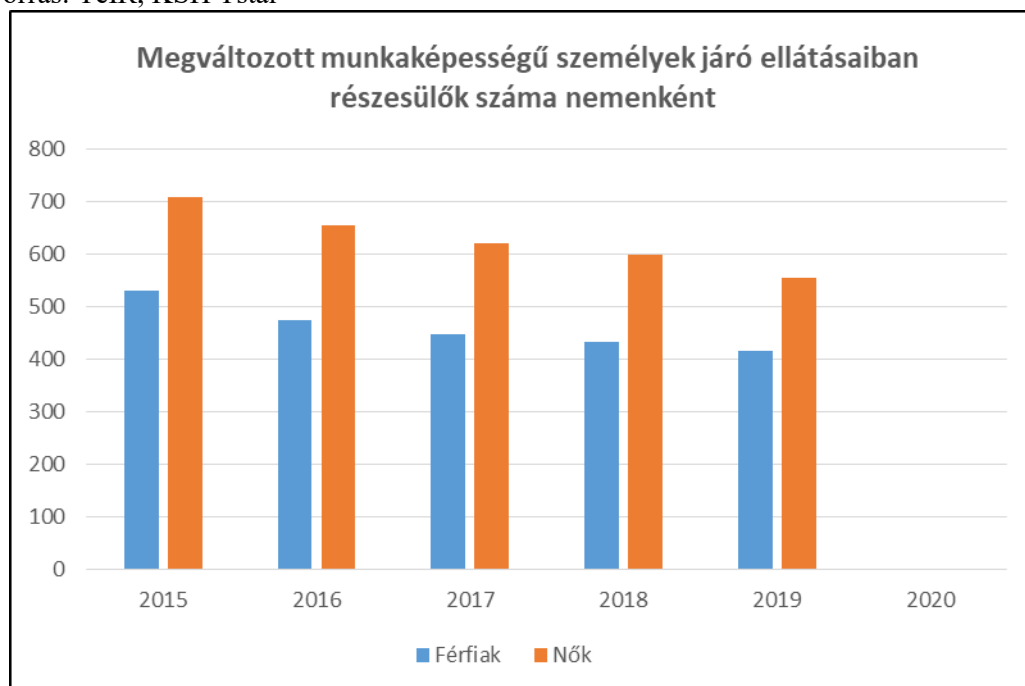
1. rehabilitációs ellátásban részesül,
2. aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült. (a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról 1991. évi IV. tv. 57/B §.)

A településen nem jellemző az integrált és védett foglalkoztatás. A fogyatékosok alkalmazásának egyik gátja, hogy a teljesítménykényszer következményeként a munkáltató nem képes a fogyatékos személy speciális munkavégzési körülményeit, igényeit figyelembe venni.

A tapasztalatunk szerint a fogyatékkal élőknek és a megváltozott képességű személyek szeretnének dolgozni, de számukra csak korlátozottan kínál munkalehetőség a munkaerő-piac.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2015	530	709	1239
2016	475	655	1130
2017	449	620	1069
2018	432	600	1032
2019	416	555	971
2020	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2015	n.a.
2016	n.a.
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Makó Város Önkormányzata erről információval nem rendelkezik.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

A települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakóközösségükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában. A szociális alapszolgáltatások közül a fogyatékosok számára is biztosított a szociális étkezéshez, házi segítségnyújtáshoz, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás és idősek klubjában nappali ellátást is igénybe vehetnek.

A fogyatékosok helyi civil szervezeteinek az önkormányzat biztosít helyiséget, megfelelő körülmények között tarthassák klubfoglalkozásaikat. Emellett minden évben anyagi támogatást is nyújt az önkormányzat.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élők támogatásai csak részben fedezi a megélhetésükkel kapcsolatos többlet kiadásokat.

A 18 évnél fiatalabb gyermek után, aki a külön jogszabályban meghatározott betegsége, illetve fogyatékosága miatt állandó vagy fokozott felügyeletre, gondozásra szorul, emelt összegű családi pótlék jár. A tizennyolcadik életévét betöltött tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos személy is jogosult a családi pótlékra, amennyiben utána tizennyolcadik életévének betöltéséig magasabb összegű családi pótlékot folyósítottak.

2001. június 30-ig a 18. életévét betöltött erősen látáscsökkenett vagy vak személy részére a vakok személyi járadékát állapították meg. 2001. július 1-jétől új jogosultságot nem lehet megállapítani.

A súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez nyújtott havi rendszeres pénzbeli juttatás, a fogyatékosági támogatás. Rokkantsági járadékra jogosult a 18.

életévét betöltött személy, ha 25. életévének betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80%-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett. Az ellátást legkorábban a 18. életév betöltésekor, de még a 25. életév betöltése előtt lehet igényelni.

A gyermekgondozási segélyt (GYES) tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő szülő a gyermek 10. életévének betöltéséig

Az aktív korúak ellátásában részesülhet az aktív korú, munkaképességét legalább 67%-ban elveszte-tett, illetve legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett személy, vagy aki vakok személyi járadékában, ill. aki fogyatékosági támogatásban részesül, ha a családjában az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 90%-át és vagyona nincs. Ez az ellátás nem alanyi jogon, hanem rászorultsági alapon vehető igénybe.

Közgyógyellátásra jogosult alanyi jogon az, aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül. Közgyógyellátási igazolvány kiállítható a szociálisan rászorult személy részére is az egészségi állapot megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentésére.

Parkolási igazolvány kiváltására jogosult a súlyos mozgáskorlátozott, a látási fogyatékos, az értelmi fogyatékos, a mozgásszervi fogyatékos, az autista és a vak vagy gyengénlátó.

Utazási kedvezmény igénybevételére jogosult korlátlan számban megváltható kedvezményes menetjeggyel, vagy bármely viszonylatban megváltható, viszonylathoz kötött kedvezményes bérlettel az a személy, aki vagy aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül, a Magyar Államkincstár Igazgatósága által kiállított hatósági bizonyítvány alapján, továbbá korlátlan számban megváltható kedvezményes menetjeggyel a fenti személlyel (vak, hallássérült, súlyosan fogyatékos) együtt utazó személy (kísérő).

Utazási költségtérítés: Ha a gyermek beteg, a járó-beteg szakellátások igénybevételéhez, illetve fekvőbeteg gyógyintézetbe történő beutazáshoz kísérőjével együtt utazási költségeihez támogatás jár. A fogyatékos gyermek ellátását biztosító gyógypedagógiai intézmény, korai fejlesztését és gondozását, fejlesztő felkészítését nyújtó intézmény és a fogyatékos gyermek rehabilitációs célú szolgáltatását biztosító intézmény igénybevételével kapcsolatban felmerült utazási költségekhez támogatás jár.

További ellátások és kedvezmények vehetők igénybe ezek a következők gépkocsi súlyadó kedvezmény, gépjárműszerzési és átalakítási támogatás, települési támogatás, rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A fogyatékos embereket nem azonos szükségletű homogén csoportként kell kezelni más és más szempontból akadályozott az ember a közszolgáltatások igénybevétele során, ha mozgássérült, ha siket vagy nagyothalló, ha vak vagy gyengénlátó, ha értelmi fogyatékos vagy autista vagy más nehézséggel küzd. A fogyatékos emberek eltérő szükségleteiből adódóan a közszolgáltatás egyenlő esélyű hozzáférhetősége nemcsak az épület akadálymentesítését jelenti, hanem ezen túl magában foglalja információkhoz való hozzáférést és kommunikáció lehetőségét is. A törvényes kötelezettség tehát az, hogy a közszolgáltatást, annak az épületből, az információkból és a kommunikációból álló elemeit a fogyatékos emberek eltérő szükségletei alapján különböző megoldásokkal hozzáférhetővé tegyük.

Az épület és a szolgáltatások szempontjából akkor beszélhetünk teljes körű vagy komplex akadálymentesítésről, ha az épület valamennyi közösségi funkciója, illetve az ott nyújtott valamennyi közszolgáltatás képességeitől függetlenül mindenki számára elérhető és maga a szolgáltatás igénybe vehető.

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira jogosult az a kérelem benyújtásakor 15. életévét betöltött személy, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos, vagy kisebb mértékű, és aki a kérelem benyújtását megelőző

- 5 éven belül legalább 1095 napon át,
- 10 éven belül legalább 2555 napon át vagy
- 15 éven belül legalább 3650 napon át biztosított volt;
- keresőtevékenységet nem végez és
- rendszeres pénzellátásban nem részesül, továbbá
- aki rehabilitálható és
- akinek foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, és egészségi állapota 51-60 % közötti (B1 kategória), vagy
- aki tartós foglalkozási rehabilitációt igényel és egészségi állapota 31-50 % közötti (C1 kategória).

Biztosításának tartamára tekintet nélkül jár a megváltozott munkaképességű személyek ellátása annak,

- aki életvének betöltése előtt megváltozott munkaképességűvé vált, és 35. életvének betöltését megelőzően megkezdett iskolai tanulmányai alatt, vagy e tanulmányai megszűnését követő 180 napon belül biztosítottá vált, és 30 napnál hosszabb megszakítás nélkül biztosított volt, vagy
- aki 2011. december 31-én rokkantsági nyugdíjban, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rehabilitációs járadékban vagy az egészségkárosodott személyek szociális járadékaiban részesült, vagy az ellátásra jogosultságát megállapították, de annak folyósítása 2011. december 31-én szünetelt.

A kérelmet a járási hivatal honlapján közzétett adatlapon, vagy elektronikus űrlapon lehet benyújtani a lakó vagy tartózkodási hely szerint illetékes megyei kormányhivatal megyeszékhely szerint illetékes járási hivatalánál.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

A Justh Gyula utcai bölcsőde, a 2010/11-es tanévre átadott Kálvin Téri Általános Iskola, a Justh Gyula utcai rendelő és a 2021-ben átadott Kálvin utcai rendelő akadálymentesítettsége teljes körű. Az akadálymentesítés folytatásához szükséges további pályázati lehetőségeket keresni.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

Lásd: b) pont.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Azokon a munkahelyeken van az akadálymentesítés megoldva, mely közhasználatú építményben van elhelyezve és hatósági engedélyezés elé került, így például Járási Hivatal, Munkaügyi Központ, városháza épülete.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordított eddig is és fordít ezt követően is a járdák akadálymentesítésére, így a közterületi felújítások során szem előtt tartja a nyomvonalas

építmények akadálymentesítését, erre jó példa a Makovecz tér átépítése és a Hunyadi utca, Szép utca felújítása.

A közösségi közlekedés részét képező, felújított autóbusz-pályaudvar is akadálymentesítésre került.

- f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.);

Makó Város Önkormányzata a szociális szolgáltatásokat a Makói Egyesített Népjóléti Intézmény útján biztosítja.

A szociális alapszolgáltatások egyike az étkeztetést, amelynek keretében legalább napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodnak a szociálisan rászorultak részére, amennyiben azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékossguk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt.

Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

Az intézmény nappali ellátás keretében a városban több idős klubját működtet. Ezen intézményi formában fogyatékosokat is ellát.

- g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Hatósági engedélyezés során az akadálymentesítés az építési törvény előírásai szerint kerül megkövetelésre, elsősorban minden esetben a közhasználatú épületek esetében, míg más esetben kérelmező, építető igényei és elvárásai szerint (lakóépület, szolgáltató épület engedélyezés során nem kötelező).

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Makó Város Önkormányzata erről adattal nem rendelkezik.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Makó Városában a fogyatékosokat érintő társadalmi problémákat nem lehet észlelni, az együttélés zavartalan. A település méretéből adódóan az infrastruktúrához való hozzáférés nem teljes körű, Makó Város Önkormányzata ennek felszámolására tesz erőfeszítéseket.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei korlátozottak, az akadálymentesített környezet nem teljes.	A fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs akadályok megszüntetése, lakókörnyezet akadálymentesítését célzó program.

A pszichiátriai problémákkal küszködő, illetve a szenvedélybetegséggel élő emberek száma nem csökken.	Az ellátásukban résztvevő civil szervezetek támogatása elemzések készítésére, problémafeltárássra, életminőséget javító intézkedések bevezetése.
Az egészségügyi prevenciós szolgáltatásokat, szűrővizsgálatokat a mozgásukban korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe.	Megoldást találni arra, hogy a fogyatékkal élők is nagyobb számban vegyenek részt a prevencióban.

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A szegregátumban élő munkanélküliek között magas a nők aránya, a tartós munkanélküliek aránya a nők között jóval magasabb, mint a férfiak között.	Szociális és gyermekjóléti szolgáltatások bővítése, felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése. Speciális a nők számára induló, valamint egyéb képzések felkutatása, erről tájékoztatás.
Idősek között magas a nők aránya. Emelkedik az egyszemélyes háztartások száma ennek következménye az elmagányosodás	Aktivitásukat megőrző programok szervezése, kifejezetten a női igények figyelembevételével.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

Makón a civilszervezetek száma közel száz 100, többségük tevékenységi köre a sport, szabadidő, kulturális területet öleli fel. Mozgáskorlátozottaknak 2, siketek és nagyothallóknak 1, értelmi fogyatékosoknak 1, vakok és csökkentlátóknak 1, nőknek 1, időseknek 8 civilszervezete működik a városban.

Négy nagyobb és több kisebb egyházi közösség működik a településen. Az egyházak által fenntartott köznevelési intézmények a következők:

- Szent István Egyházi Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium fenntartója Boldogasszony Iskolanővérek
- Juhász Gyula Református Gimnázium és Szakképző Iskola fenntartója Makó-Belvárosi Református Egyházközség
- Bárka Református Óvoda fenntartója Makó-Belvárosi Református Egyházközség
- Kálvin Téri Református Általános Iskola fenntartója Makó-Belvárosi Református Egyházközség
- Szikszai György Református Általános Iskola fenntartója Makó-Újvárosi Református Egyházközség
- Makói Katolikus Általános Iskola és Óvoda fenntartója Szeged-Csanádi Egyházmegye A belvárosi református egyházközség Szivárvány Bölcsődéje.

A gyerekek időszakos gyerekfelügyeletére egy családi napközi működik a településen.

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

Makó önkormányzata hagyományosan jó viszonyt ápol a helyi civilekkel és a történelmi egyházakkal.

A nemzeti ünnepek előtt rendszeres az ünnep programjának egyeztetése az egyházakkal és a helyi pártok és társadalmi szervezetek képviselőivel.

Makón két katolikus és három református iskola működik, amelyre – bár fenntartói feladatai már nincsenek – az önkormányzat kiemelten odafigyel, együttműködik az egyházakkal az oktatási feladatokkal kapcsolatban felmerülő problémák kezelésében.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Makó önkormányzata úttörője volt a térségi összefogásnak, a 16 makói településsel alkotott társulás része volt a Belügyminisztérium kísérleti programjának is akkor, amikor a térségi gondolat kormányzati szinten először felmerült. A települések hagyományosan jó viszonyt ápolnak egymással, együttműködtek szociális, oktatási és területfejlesztési feladatok közös megvalósításában.

Makó több határon túli magyar és külföldi településsel ápol jó kapcsolatokat, lehetővé téve ezáltal a kapcsolattartást és együttműködést ezen városok polgárai között az élet minden területén. Biztosítja a helyi közösségek kölcsönös barátságának, megértésének és fejlődésének feltételeit.

Továbbá támogatja az európai közösség gondolatát a polgárok szabadságának és a kulturális értékek tisztelete jegyében. A kulturális, oktatási és művelődési együttműködés mellett nagy hangsúlyt kapnak a gazdasági kapcsolatok.

A szerb Kisorossal/Rusco Selo és a romániai Bodófalvával 1997 óta tartunk kapcsolatot. Ezekkel a településekkel baráti kapcsolatokat ápolunk azóta is, évente meghívást kapunk a Bodófalvi Napokra.

További városokkal tervezzük már meglevő kapcsolataink kiszélesítését és erősítését: Martinsicuro olasz várossal 2005-ben került sor testvérvárosi együttműködés aláírására. Az USA-beli Maumeeben is járt már delegációnk kapcsolatépítés céljából. A romániai Lugos és városunk között már több alkalommal sor került kölcsönös látogatásokra.

Testvérvárosaink: Ada, Csíkszereda, Zselíz, Jaslo, Kyriat Yam, Xinyang, Nagyszentmiklós, Radomsko, Rheine, Kisorosz, Atca, Bodófalva, Martinsicuro, Maumee, Lugos.

- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Makón a roma és a román nemzetiségi önkormányzat rendezvényekkel, programokkal segíti saját hagyományainak, kulturális szokásainak megismerését. A roma önkormányzat rendszeresen szervez tolerancia napot, míg a román önkormányzat elsősorban a gasztronómián keresztül igyekszik bemutatkozni, de emellett megünneplik a hagyományos román nemzeti és egyházi ünnepeket is.

- e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

Makón számos civil szervezet kifejezetten hátrányos helyzetű állampolgárok érdekében, az ő gondjaik kezelésére, a közös problémák kibeszélésére és megoldására jött létre. Az önkormányzat Civil Házat tart fenn nekik, ahol rendszeresen találkoznak. Munkájukat a városháza munkatársa is segíti, a felmerülő, adminisztratív problémákat a klubfoglalkozásokon is megpróbálják orvosolni.

- f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A városba betelepült Givaudan kiemelten fontosnak tartotta, hogy részt vegyen a város életében. A polgármester kezdeményezésére támogatta a Makó Város Fejlesztéséért Közalapítványt, amely a kapott összeget a tehetséges makói diákok és felkészítő tanáraik jutalmazására, munkájuk elismerésére fordította többek között.

A teljesen hazai tulajdonú, makói székhelyű Váll-Ker Kft. évente megrendezi Grillfesztiválját, amellyel a helyiek kikapcsolódását, szórakozását segíti a város egyéb rendezvényei mellett.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a)* a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;
- b)* az *a)* pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.
- c)* A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összefoglalása

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A nyilvántartott munkanélküliek közel fele tartósan munkanélküli	Közfoglalkoztatás folytatása. Feltérképezni a munkaerő-piaci lehetőségeket és erről tájékoztatást nyújtani.
	Romlik a mélyszegénységben élők/romák egészségi állapota	Egészségügyi és szűrővizsgálatok népszerűsítése
	A hátrányos helyzet több generáción keresztül átöröklődése.	Szociális és gyermekjóléti szolgáltatások bővítése, felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése.
	A romákkal szembeni sztereotípiák elterjedése.	A helyi médiumokban a jó példák bemutatása.
	Szegregáció	A szegregátumként meghatározott területen célzott fejlesztése. A fejlesztések meghatározásánál törekedni kell arra, hogy nem járulhatnak hozzá, hogy erősödjön a szegregáció.
Gyermekek	A családokat veszélyeztető tényezők közül a családok anyagi, család széteséséből, szeretet hiányából adódó veszélyeztetettség megemelkedett	Szabadidős programok szervezése, szakemberek képzése, szülők kompetenciáinak fejlesztése érdekében.
	Egyre nagyobb az igény a bölcsődék iránt.	A gyermeklétszámhoz és a felmerülő igényekhez igazodó intézményhálózat működtetése.
Nők	A munkanélküliek között magas a nők aránya, a tartós munkanélküliek aránya a nők között jóval magasabb, mint a férfiak között.	Speciális a nők számára induló, valamint egyéb képzések felkutatása, erről tájékoztatás. Szükség esetén a képzőszervezet és a célcsoport közötti közvetítőszerep ellátása. A városban és a környező településeken található munkáltatók megkeresése és folyamatos kapcsolattartás.
	A családon belüli erőszak rejtve marad	Tájékoztatás, figyelemfelhívó programok szervezése, csoportfoglalkozás szervezése.

	A CSED, GYED, GYES alatt a nők kiesnek a munkaerőpiacról, a korszerű ismeretekre nem tesznek szert.	Bővíteni kell a gyermekvállalás miatt hosszabb időre kieső nők által igénybe vehető képzési lehetőségeket.
	A gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas.	A szociális és gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása.
	A nemi diszkrimináció "rejtettsége". (Nagyon nehezen feltárható, bizonyítható jellege.)	Kutatások, velmérések készítése a problémák beazonosítása érdekében.
Idősek	Nagy az idősök informatikai lemaradása	Tanfolyami lehetőségek biztosítása
	Idősök között magas a nők aránya. Emelkedik az egyszemélyes háztartások száma ennek következménye az elmagányosodás	Aktivitásukat megőrző programok szervezése. Az önkormányzat által nyújtott szociális szolgáltatásokba való bevonás
	Az intergenerációs kapcsolatok problémája.	Olyan helyi programok szervezése, amely elősegíti a nemzedékek közötti kapcsolatok kiépülését, fenntartását.
Fogyatékkal élők	A közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei korlátozottak, az akadálymentes környezet nem teljes.	A fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs akadályok megszüntetése, lakókörnyezet akadálymentesítését célzó program.
	A pszichiátriai problémákkal küszködő, illetve a szenvedélybetegséggel élő emberek száma nem csökken.	Az ellátásukban résztvevő civil szervezetek támogatása elemzések készítésére, problémafeltárássra, életminőséget javító intézkedések bevezetése.
	Az egészségügyi prevenciók szolgáltatásokat, szűrővizsgálatokat a mozgásukban korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe.	Megoldást találni arra, hogy a fogyatékkal élők is nagyobb számban vegyenek részt a prevencióban.
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	A szegregátumban élő munkanélküliek között magas a nők aránya, a tartós munkanélküliek aránya a nők között jóval magasabb, mint a férfiak között.	Szociális és gyermekjóléti szolgáltatások bővítése, felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése. Speciális a nők számára induló, valamint egyéb képzések felkutatása, erről tájékoztatás.
	Idősök között magas a nők aránya. Emelkedik az egyszemélyes háztartások száma ennek következménye az elmagányosodás	Aktivitásukat megőrző programok szervezése, kifejezetten a női igények figyelembevételével.

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák kultúrájuk megőrzése mellett a társadalomba integrálódtak.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők számára elérhető legyen a felemelkedés lehetősége.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek egészséges testi és lelki fejlődését.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek anyagi és fizikai jólétének biztosítására.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a férfiakkal azonos feltételek biztosítását.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők esélyegyenlőségére.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

A mélyszegénységben élők és romák

Makó Honvéd városrész megújítása

- 219 millió Ft elnyert támogatás (TOP-5.2.1-15-CS1-2016-00002)
- 36 hónapos megvalósítás **2017.07.01 – 2020.06.30.**
- **Fő kedvezményezett:** Makó Város Önkormányzata, **Konzorciumi tagok:** Makói Egyesített Népjóléti Intézmény, Makó és Szeged-Csanádi Egyházmegye
- **Tevékenységek:** mintegy 200 fő Honvéd városrészben élő, makói lakos bevonásával, egyéni fejlesztési folyamatok indítása, melyekhez 8 különböző program nyújt támogatást

Projekt előrehaladása:

- 10 fő szociális munkás folyamatos munkája 2017. július 1-től- 212 elkötelező nyilatkozat aláírása
- **Tehetséggondozás:** 4 fő művészetpedagógus- 2017. október 1-től- a kiválasztás folyamata lezajlott (nyílt órákon való részvétel), összesen 30 fő jelentkezett, heti rendszerességgel történő foglalkozások
- Képzőművészet (8 fő)
- Színjáték (11 fő)
- Néptánc (6 fő)
- Zene (5 fő)
- **Otthon lenni otthon:** 2 fő családsegítő- Makói Egyesített Népjóléti Intézmény- 2017. szeptember 1-től **2020. június 30. napjáig** összesen **88** gyermek bevonásával, otthoni család gondozás, mely lehetőséget nyújt a rendezett életvitel feltételeinek teljesüléséhez
- **Kaláka-** 2017. október 1-től **2019. június 6. napjáig** összesen 146 fő jelentkezett, a SZAK-MA Center Kft. szakmai vezetői munkavédelmi oktatást követően, megismertetik az eszközöket és az anyagokat a kaláka tagokkal, tanulóműhelyben elsajátítják a különböző mesterségek alapjait, majd saját ingatlanukon gyakorolják, eszközöket és a gyakorláshoz szükséges alapanyagokat a projekt biztosít
- **Kavarda-** főzőtanfolyam gyermekeknek és felnőtteknek egyaránt, heti rendszerességgel, mely során a résztvevők elsajátíthatják a háztartás kezelését, az étkezési, főzési, alapanyag-felhasználási szokások átalakításának támogatását, a szelektív hulladékgyűjtés szokásának kialakítását, a konyhapénz beosztásához szükséges praktikákat- **24** fő részvételével

További tevékenységek:

- **Egyéni egészségfejlesztési tervek-** Makói Egyesített Népjóléti Intézmény-egészségfelmérés, szűrések, 3 év alatt 3 alkalommal (első mérés, középső ellenőrzés, végső mérés)
- **Mosoda és Honvéd Klub -** Községi Ház megépülése után induló programok- mosoda és fürdőszoba üzemeltetése klubszerű foglalkozás keretében, ezenkívül rendszeres klubszerű és közösségi tevékenységek (művészeti foglalkozások, előadások, táncház, sportversenyek, közösségi ünnepek stb.)

A	Intézkedés címe:	Kaláka program
B	Feltárt probléma	A szegregátum területén leromlott a lakókörnyezet, felújításra szorulnak a magánterületek.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél megnevezése	Rövidtávú cél:
		A Kalála programban résztvevő családok, elsősorban az egyéni fejlesztési tervekkel rendelkező jelentkezők saját tulajdonú ingatlanjaikat szakemberek vezetésével és segítségével, valamint a kezdéshez elegendő anyagszükséglettel rendezettebbé tehetik. Elsajátíthatják a legalapvetőbb épületkarbantartási-felújítási technológiákat, amikkel gondoskodhatnak saját lakókörnyezetük élhetővé tételéről.
		Középtávú cél:
		Az erre szánt anyagi keret figyelembevételével minél több ingatlan tulajdonosnak segíteni- A szakemberek megpróbálják átadni szakmai tudásukat a programban résztvevő egyéneknek. Ezen munkálatok közben elsajátíthatják a különböző szakmák alapjait és a kaláka csoportokban résztvevő tagok jobban megismerhetik egymást.
		Hosszútávú cél:
		Az együtt –egy kalákában - dolgozó emberek a továbbiakban is tudjanak egymásnak segíteni a házak rendezettebbé és szebbé tételében. Együttműködés a közösségi és egyéni szintű társadalmi integráció feltételeinek megteremtése céljából. Kölcsönös segítségnyújtást támogató közösség létrehozása.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Makó Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Új Roma Stratégia (2019-2030)

F	Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A Kaláka programban résztvevő családok saját tulajdonú ingatlanjaiknak megtekintése. Az ingatlanok elsődleges javítási munkálatainak megbeszélése. Az anyagszükségletek összeírása, megvásárlása Időpontok leegyeztetése a brigádvezetővel, a ház tulajdonosával és a Kaláka csoportban résztvevő tagokkal. A megbeszélte időpontban egy adott ingatlanon közös erővel a munkálatok elvégzése.
G	Az intézkedés felelőse	Tóthné Balázs Andrea intézményvezető, Makói Egyesített Népjóléti Intézmény
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	Rövidtáv: 2018.12.31. Középtáv: 2019.12.31 Hosszútáv: 2020. 06. 30. Makó Város Önkormányzata és Matuszka István a Szak-Ma Center Kft. ügyvezetője közreműködésével 81 Honvéd városrészi családi ingatlan kisebb-nagyobb javításához biztosított építkezési anyagot, valamint nyílászárók cseréjéhez szükséges eszközöket, szakembereket. A program 2017. október 16-án vette kezdetét. A munkálatok anyagi vonzatát az Önkormányzat sikeresen nyert pályázati alapról finanszírozta a TOP-5.2.1-15-CS1-2016-00002 azonosítószámú, Makó Honvéd városrészének megújítása című projekt keretében. A környezeti viszonyok és az anyagbeszerzési idő miatt a Kaláka program hosszadalmas és igencsak fárasztó munkálatok után 2020.06.30. napján sikeresen befejeződött. A Honvéd városrészben élő 81 család elégedetten vehette birtokba munkájuk gyümölcsét, hisz ha máshogy nem is volt módjukban javítani otthonaikon, ennek a programnak a segítségével sikerült az életkörülményüket, pozitívan befolyásolni.

I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Több ingatlanon már megtörtént az ajtó és ablak csere. Vannak épületek, melyeknek a tető javítási munkálatai már elkészültek, és a többi pedig ezek után fog átesni a javítási munkálatokon. Ezeket figyelembe véve javulnak a házak hőszigetelési adottságai. Remélhetőleg így már a fűtésre szánt összeg is kevésbé terheli meg a tulajdonosokat. A Kalákákban résztvevő családok jobban megismerkednek egymással, és a későbbiekben is kölcsönösen tudnak egymásnak segítséget nyújtani.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Műszaki és szociális szakemberek, építőanyag.
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Anyagi és szakmai feltételek megléte
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	-

A	Intézkedés címe:	Otthon lenni otthon
B	Feltárt probléma	A szegregátumban élő nehéz szociális helyzetben élő családok gyermekei nehezen bontják ki tehetségüket.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél megnevezése	Rövidtávú cél:
		A körzetben működő oktatási intézmények felkeresése, a program ismertetése szülői értekezlet keretében. Személyes kapcsolatok felhasználása a program ismertetése, népszerűsítése céljából. A településrészen működő oktatási intézmények és a szociális munkások részéről javaslat kérése a programelembe bevonható családok köréről. Kérdőív készítése a felméréséhez. Az oktatási intézmények és a szociális munkások által javasolt családok személyes felkeresése, kérdőívezés, igényfelmérés.
		Középtávú cél:

		Az igényfelmérés és megbeszélés alapján személyre szóló segítő munka megkezdése. Folyamatos családlátogatások, kapcsolatfelvétel a gyermekekkel foglalkozó szakemberekkel, együttműködés kialakítása, információk begyűjtése és továbbítása. A tehetséggondozás programrész lehetőségének ismertetése a bevont családok számára, igényfelmérés. A gyermekek szállítása az első, bemutató foglalkozásokra. Folyamatos tájékoztatás a foglalkozások helyszínéről, időpontjáról. Rendszeres családlátogatások. Az igényelt támogatások folyamatos fenntartása. A felmerülő problémáknak megfelelő segítségnyújtás. Szükség esetén továbbirányítás, más segítő szakemberek bevonása a problémamegoldásba. Ösztönzés a további programelemekben történő részvételre.
		Hosszútávú cél:
		A családok benntartása a programban. A gyermekek iskolai teljesítményének a javulása, képességeknek megfelelő teljesítés. Iskolai végzettség sikeres megszerzése. A szülők részéről a gyermeket támogató, ösztönző felelősségteljes magatartás kialakítása a sikeres teljesítés érdekében.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Makó Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Új Roma Stratégia (2019-2030)
F	Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	• Projekt- és munkamegbeszéléseken való folyamatos részvétel. • Kérdőívek felvétele, igényfelmérés. • A programelemben résztvevő családok rendszeres felkeresése, családlátogatás (33 család, 88 gyermek)

		• Toborzás, motiválás a tehetséggondozó foglalkozásokon részvételre. Résztevők szállítása a bemutató foglalkozásokra, közös részvétel. • Folyamatos tájékoztatás a foglalkozások helyszínéről, időpontjáról. • Három gyermeke pszichiátriai kivizsgálásának megszervezésében közreműködés • Két gyermek sikeres iskolaváltásában történő közreműködés. • Két gyermek pszichológia tanácsadáson történő részvételének elősegítése. • Egy gyermek folyamatos reggeli ébresztése. • Egy gyermek korrepetálásának megszervezésében közreműködés • Folyamatos családsegítés. Hivatalos ügyekben való segítségnyújtás, tanácsadás. • Gyermek ügyében szervezett esetmegbeszélésen, esetkonferencián történő részvétel. • Színjátszás és Kavarda klubfoglalkozáson történő részvétel, közreműködés • Tavaszi zsongás elnevezésű programra történő toborzás, részvétel a programon.
G	Az intézkedés felelőse	Kádárné Szakál Bernadett, családsegítő, Makói Egyesített Népjóléti Intézmény
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	Rövidtáv: 2017. november 30. Középtáv: 2019. június 30. Hosszútáv: 2021. március 31. A program 2020. június 30-án lezárult. A programban 150 felnőtt és 88 gyermek vett részt és engedett betekintést minennapjaikba.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A programban résztvevő gyermekek iskolai eredményének javulása.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Megfelelő közösségi tér, szociális szakemberek, oktatási szakemberek
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Anyagi és szakmai feltételek megléte

L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	-
---	---	---

Gyermekek

A	Intézkedés címe:	Kavarda főzőklub
B	Feltárt probléma	A gyermekek szabadidejüket nem tudják hasznosan eltölteni
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél megnevezése	Rövidtávú cél:
		Közösségformálás, egymás elfogadására nevelés, tolerancia fejlesztése. Szokásrendszer kialakítása, közösségi szabályok közös megalkotása és azok betartásának gyakorlása. Kiegyensúlyozott (nyugodt, higgadt, stabil) érzelmi klíma kialakítása.
		Középtávú cél:
		Személyiségfejlesztés, énképformálás pozitív visszajelzések által. Azonosulási minta adása. Sikerélményhez juttatás. A sütés, főzés, mint alkotó folyamat átélése. Értő olvasás gyakorlása (receptek értelmezése) Írás gyakorlása receptek másolásával, ill. diktálás után. Matematikai képességek fejlesztése (hozzávalók kimérése, mennyiségátváltás, törtek) Esztétikus, tiszta környezet iránti igény elmélyítése, gyakorlati teendők gyakorlása (pakolás, mosogatás, takarítás)
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Hosszútávú cél:
		Stratégiai gondolkodás fejlesztése, részfeladatok átgondolása, kivitelezés gyakorlása. Alapanyag ismeret fejlesztése, érdeklődés felkeltése újdonságok iránt. Sikerélmény közösséghez tartozás élményének átélése a kész produktum elfogyasztásával, közös étkezéssel. Hasznosság-érzés elmélyítése, bevésése. Közös élmények átélése (nyári kirándulás a Fűvészkertbe, látogatás nálam)
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió

E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)
F	Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	• Előre megbeszélte sütemény ill. étel hozzávalóinak beszerzése. • Recept közös elolvasása, értelmezése. • Alapanyagok kimérése, előkészítése. • Részfolyamatok egymást követő elvégzése • Sütés, közben rendrakás (mosogatás, összepakolás, takarítás) • Társasjátékozás • Recept-másolás vagy diktálás • A kész produktum kóstolása, maradék elcsomagolása az otthon lévők részére
G	Az intézkedés felelőse	Rudisch Ferencné, Makói Egyesített Népjóléti Intézmény
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	Rövidtáv: 2018.12.31. Középtáv: 2019.12.31 Hosszútáv: 2020.12.31. A program a koronavírus elleni védekezés érdekében elrendelt intézkedések miatt ellehetetlenült és 2020. december 31-én lezárult.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Érzelmi kapcsolat további erősítése a gyermekcsoportokkal. Közös élmények, programok megvalósítása.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Alapanyagok, konyhai eszközök, helyiség.
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Anyagi és szakmai feltételek megléte
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	-

Nők

A	Intézkedés címe:	Női információs és szolgáltató központ létrehozása Makón a család-munka összeegyeztethetőségének javítása céljából
B	Feltárt probléma	A Makó Városi Kulturális-Közművelődési Nonprofit Kft. kezdeményezése egy olyan térségi munkaerő-piaci állapot kialakítására irányul, amely a helyi megoldásokra és együttműködésekre alapozva megkönnyíti az atipikus munkavállalást és a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű nőknek a munkaerő-piacra való könnyebb visszatérését. Csakis e célok elérése által javulhat a nők munkaerő-piaci helyzete mellett fenntartható módon a családok anyagi helyzete, illetve a kisgyermekes anyák társadalmi presztízse, mentálhigiénés állapota és önbecsülése is.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél megnevezése	Rövidtávú cél:
		1 db Család és KarrierPONT létrehozása, működtetése.
		Középtávú cél:
		250 fő elérése a kommunikációs és szemléletformáló tevékenységekkel; 10 db helyi munkáltató bevonása, együttműködési megállapodások megkötése
		Hosszútávú cél:
		A nők munkaerő-piaci helyzetének javulása
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)
F	Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Képzések szervezése A gyermekfelügyelet emberi és dologi feltételeinek a biztosítása A munkavállalást segítő mentálhigiénés fejlesztéshez szakértő biztosítása Helyszín biztosítása
G	Az intézkedés felelőse	Zsámboki Erika ügyvezető, Makó

		Városi Kulturális- Közművelődési Nonprofit Kft.
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	Rövidtáv: 2018.07.31. Középtáv: 2018.11.30. Hosszútáv: 2020.11.30. A program meghosszabbításra került a koronavírus járvány miatt online foglalkozásokkal. A program 2021. február 28-án lezárult.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A nők tartós munkanélküliségének csökkenése.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	1 fő programszervező munkatárs 1 fő pénzügyi vezető 1 db iroda tárgyalótérrel 1 db tanácsadói tér 1 db ügyfél fogadó helyiség, gyermeksarokkal, pelenkázóval
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Anyagi és szakmai feltételek megléte
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	-

Család és
KarrierPONT

CSOPORTOS COACHING KISGYERMEKES ANYÁKNAK

a makói Család és KarrierPONT-ban

Ez a fejlesztő program neked szól, ha

- egyensúlyt és összhangot kívánsz teremteni a kisgyermekes anyaság és egyéb életszereped között,
- tisztában szeretnéd látni a karriercéljaid a gyerekszünetek lejárta után,
- személyes életcéljaid tisztázására, erőforrásaid tudatosítására szeretnél fókuszálni

Várjuk a jelentkezésed, ha Gyed-en/Gyes-en lévő anyaként nyitott vagy a saját utad és megoldásaid megtalálására.

A foglalkozásokat vezeti:
Hevesiné Kratochvíl Katalin – life coach

BŐVEBB INFORMÁCIÓ ÉS JELENTKEZÉS

november 15-ig az alábbi elérhetőségeken:
+36-70/709-3407
csaladeskarrier.mako@gmail.com

Személyesen: a Család és KarrierPONT Makó irodájában.
6900 MAKÓ, POSTA UTCA 2. (HAGYMAHÁZ)

2018. évi Nemzeti Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program
Kisgyermekes anyaság és a családok támogatása
Kisgyermekes anyaság és a családok támogatása

EFOP-1.3.1-17-2017-00006

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Család és
KarrierPONT

A makói Család és KarrierPONT
szeretettel vár minden érdeklődőt az

ÍGY MÉRLEGELJ! CSOK

VONZÓ LEHETŐSÉGEK ÉS ELKERÜLENDŐ CSAPDÁK

című előadására.

Nélkülözhetetlen tanácsok Dr. Halasi Barbara ingatlanjogásztól
arra, hogyan járj jól, és hogyan ne éged meg magad!

Helyszín:

Hagymaház, kisterem

Időpont:

2018. október 2. kedd 16:00

A részvétel díjtalan!

KAPCSOLAT:

+36-70/709-3407

6900 MAKÓ, POSTA UTCA 2. (HAGYMAHÁZ)

csaladeskarrier.mako@gmail.com

facebook.com/csaladeskarrierpontmako

2018. évi Nemzeti Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program
Kisgyermekes anyaság és a családok támogatása
Kisgyermekes anyaság és a családok támogatása

EFOP-1.3.1-17-2017-00006

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Idősek

A	Intézkedés címe:	Idősügyi Infokommunikációs program
B	Feltárt probléma	A 65. év feletti idősek nagy része nem tudja használni a számítógépet és az internetet.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél megnevezése	Rövidtávú cél:
		A programban résztvevő idősek számítógéppel és internet eléréssel való ellátása
		Középtávú cél:
		A programban résztvevő idősek megtanítása a számítógép és az internet használatára
		Hosszútávú cél:
		A programban részt vevő idősek önállóan számítógép és internet használókká váljanak, ezáltal aktívabb életet élhessenek.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022)
F	Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. A program során a közfoglalkoztatott munkatársak a településen élő 65 év feletti, programban résztvevő időseket tanítják meg számítógép- és internethasználatra. 2. Munkavégzésük során meg kell ismerniük a helyi szociális alapellátás intézményrendszerét, a helyi idősek jellemzőit, képzéseken kell részt venniük, adminisztrációs feladatokat kell végezniük és az időseket saját otthonukban kell felkeresniük ahhoz, hogy egy kérdőív kitöltésével felmérjék a jellemzőiket, majd az Önkormányzat által kiválasztott időseket megtanítják a számítógép- és internethasználatra. 3. A program célja, hogy az internetező idősekkel az önkormányzat által felállított diszpécserközpontokban számítógépen keresztül is felvegyék a kapcsolatot.
G	Az intézkedés felelőse	dr. Ákosi Ádám Gábor kapcsolattartó, Makói Polgármesteri

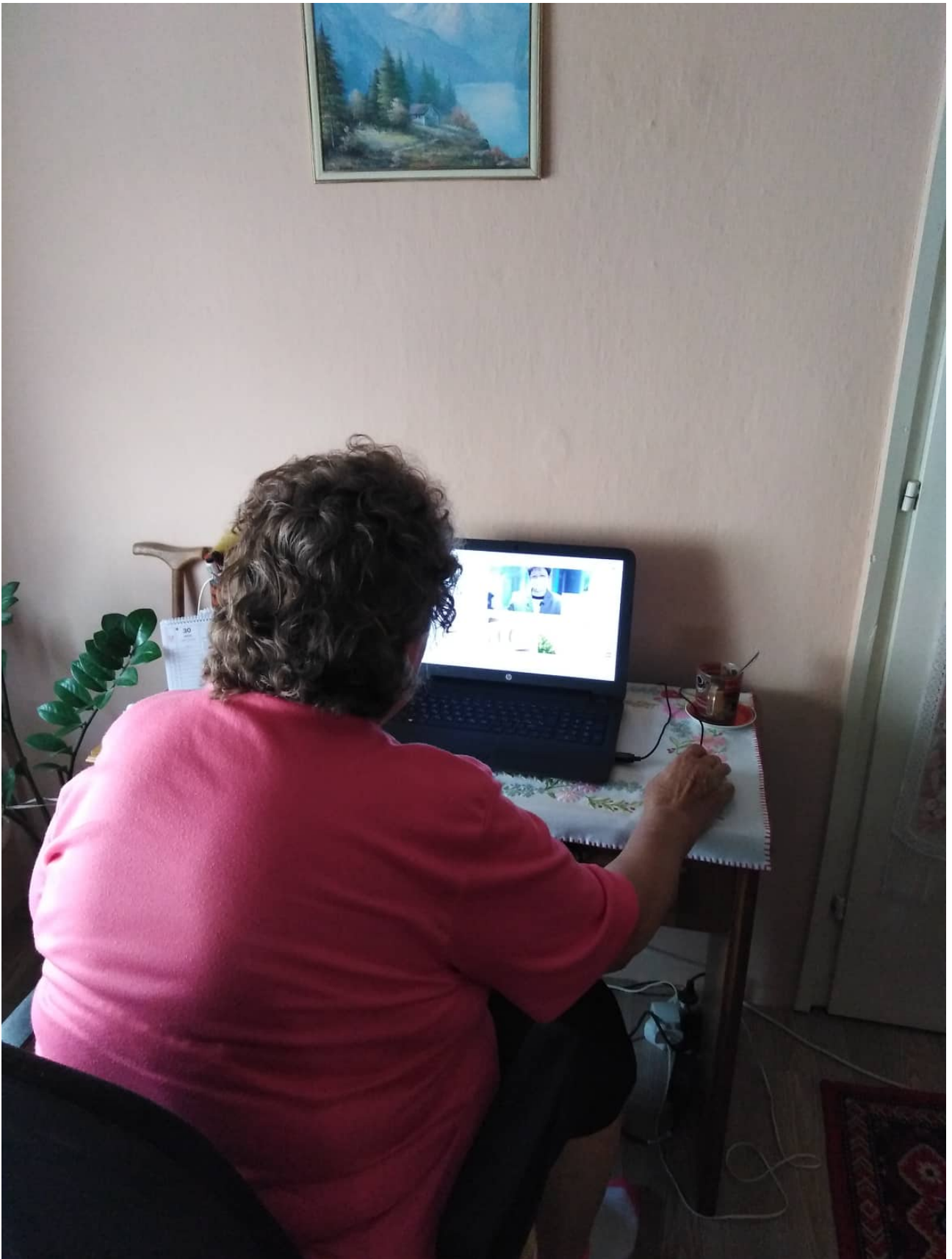
		Hivatal
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	Rövidtáv: 2017. 12. 31. Középtáv: 2018. 08. 31. Hosszútáv: 2022. 12. 31. Magyarország kormánya az 1812/2019. (XII. 30.) Korm. határozattal döntött az Idősügyi Infokommunikációs Program folytatásáról a 2020-2022 évekre vonatkozóan. Ezen kormányhatározatnak köszönhetően a program a 2022. év december 31. napjáig biztosan működik, de reményeink szerint ezek után is folytatódik. A program rövid-, és középtávú céljai a program futása alatt megvalósultak, míg a hosszú távú cél megvalósítása folyamatos. Az új technológia adta lehetőségek folyamatosan bővülnek, melyek megismerése a sokszor mozgásukban korlátozottabb idősök számára mindig újabb lehetőségeket teremt. A folyamatos innováció lehetővé teszi a betegségek távoli diagnosztizálását, orvosokkal való videó alapú konzultáció kialakítását, szükség esetén gyors segítségkérést, illetve más hasonló helyzetű személyekkel illetve a családdal való kapcsolattartást. Ezen lehetőségek kiaknázása a program folytatásával megvalósulhat, ezzel nagymértékben hozzájárulva az idősök életminőségének javulásához.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az idősök informatikai jártasságának növekedése. Rövidtáv: A résztvevők rendelkezzenek a szükséges eszközökkel. Középtáv: A résztvevők megtanulják az eszközök használatát. Hosszútáv: A résztvevők önállóan, készségszinten internethasználókká váljanak.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	1 db irodahelyiség, 17 fő közfoglalkoztatott, megfelelő mennyiségű irodaszer, számítástechnikai eszközök, személyenként 1 db asztalt, 1 db szék

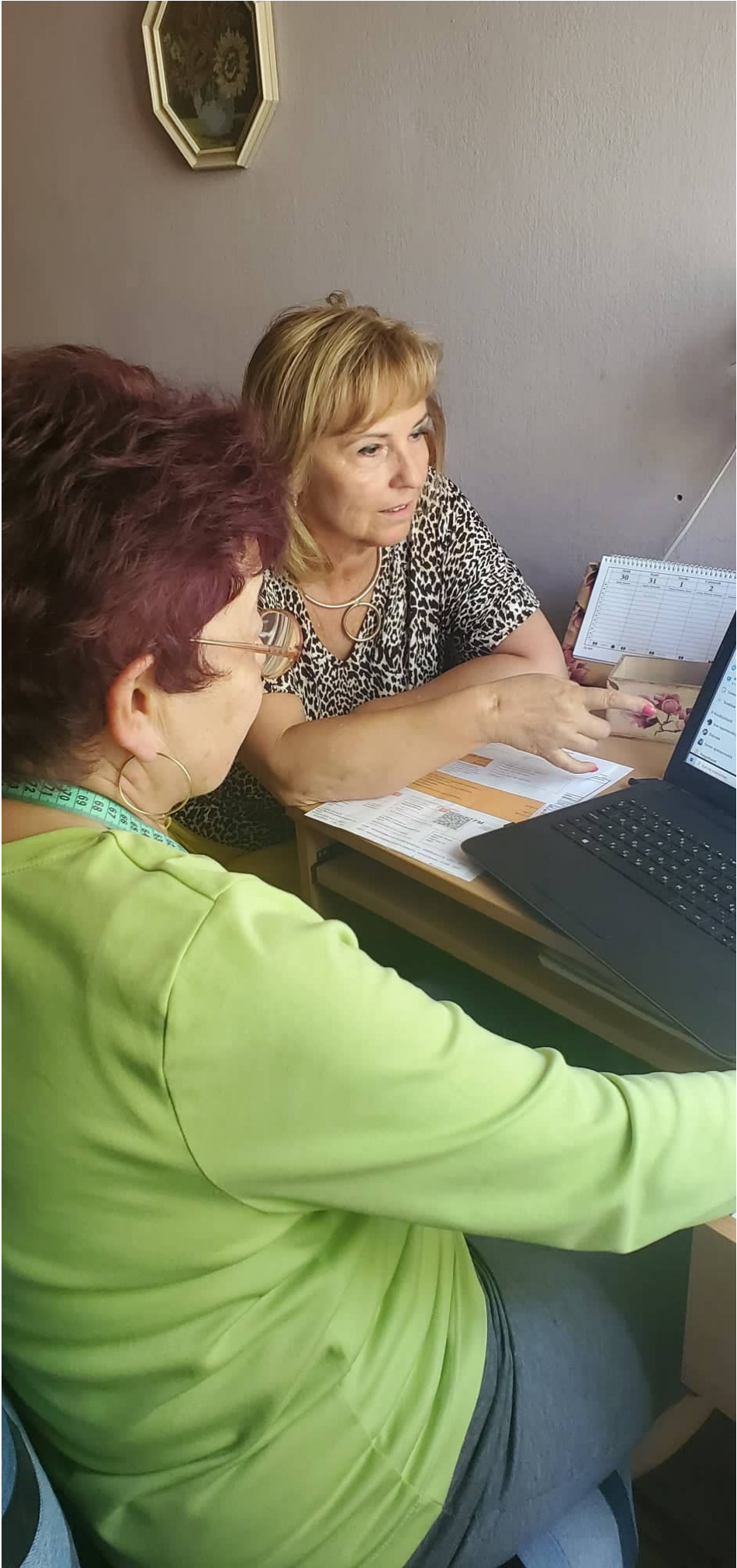
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Anyagi és szakmai feltételek megléte
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	-

Fogyatékkal élők

A	Intézkedés címe:	Akadálymentesítés a városban
B	Feltárt probléma	Az önkormányzati intézmények akadálymentesítésének megoldását követően a program kiterjesztése szükséges.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél megnevezése	Rövidtávú cél:
		Állapotfelmérés, igényfelmérés, rangsorolás
		Középtávú cél:
		Pályázati források és egyéb pénzügyi források felkutatása
		Hosszútávú cél:
		Folyamatos megvalósítás
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Makó Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Országos Fogyatékoságügyi Program (2015-2025)
F	Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés, felmérés, értékelés, tervezés, lebonyolítás, koordinálás, monitoring
G	Az intézkedés felelőse	Zsámboki Zsolt csoportvezető, Makói Polgármesteri Hivatal
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	Rövidtáv: 2019. 12. 31. Középtáv: 2021. 08. 31. Hosszútáv: 2023. 12. 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövid: a felmérést követően adatbázis álljon rendelkezésre a szükséges akadálymentesítési feladatokról Közép: sikeres pályázatok esetén egy-egy terület teljes körű akadálymentesítése Hosszú: Makó Város közterülete teljesen akadálymentesített lesz
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Szakemberek, pénzügyi forrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Anyagi és szakmai feltételek megléte
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	-

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
	0. Településszintű probléma											
	I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége											
1	Kalála program	A szegregátum területén leromlott a lakókörnyezet, felújításra szorulnak a magánterületek. A Kalála programban résztvevő családok, elsősorban az egyéni fejlesztési tervekkel rendelkező jelentkezők saját tulajdonú ingatlanjaikat	Az együtt – egy kalákában – dolgozó emberek a továbbiakban is tudjanak egymásnak segíteni a házak rendezettebbé és szebbé tételében. Együttműködés és egyéni szintű társadalmi integráció feltételeinek	Makó Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Új Roma Stratégia(2019-2030)	A szegregátum területén található ingatlanokat a tulajdonosok közösen, az önkormányzat által biztosított műszaki szakemberekkel és építőanyagokkal felújítják.	Tóthné Balázs Andrea	2020. 06. 30 A program sikeresen lezárult.	A szegregátum területén található lakóingatlanok általános állagjavulása.	Műszaki és szociális szakemberek, építőanyag.	Anyagi és szakmai feltételek megléte	

		szakemberek vezetésével és segítségével, valamint a kezdéshez elegendő anyagszükséglettel rendezettebbé tehetik.	megteremtése céljából. Kölcsönös segítségnyújtást támogató közösség létrehozása.									
2	Otthon lenni otthon	A szegregátumban élő nehéz szociális helyzetben élő családok gyermekei tehetséggondozása.	A gyermekek iskolai teljesítményének a javulása, képességeknek megfelelő teljesítés.	Makó Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Új Roma Stratégia (2019-2030)	A szegregátum területén élő diákok tehetséggondozása, pszichiátriai tanácsadással, folyamatos családsegítéssel, közösségi foglalkozással.	Kádárné Szakál Bernadett	2021.03.31 A program sikeresen lezárult.	A programban résztvevő gyermekek iskolai eredményének javulása.	Megfelelő közösségi tér, szociális szakemberek, oktatási szakemberek	Anyagi és szakmai feltételek megléte	
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	Kavarda főzőklub	A szegregátum területén élő gyermekek közösségben játékosan háztartásvezetési ismereteket sajátítanak el.	Stratégiai gondolkodás fejlesztése, részfeladatok átgondolása, kivitelezés gyakorlása. Alapanyag ismeret fejlesztése, sikerélmény, közösséghez tartozás élményének átélése.	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)	A szegregátum területén élő gyermekek közösségben játékosan háztartásvezetési ismereteket sajátítanak el.	Rudisch Ferencné	2021. 03. 31. A program a koronavírus elleni védekezés érdekében elrendelt intézkedések miatt el lehetetlenült és 2020. december 31-én lezárult	Stratégiai gondolkodás fejlesztése, részfeladatok átgondolása, kivitelezés gyakorlása. Alapanyag ismeret fejlesztése, sikerélmény, közösséghez tartozás élményének átélése.	Alapanyagok, konyhai eszközök, helyiség.	Anyagi és szakmai feltételek megléte	
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Női információs és szolgáltató központ létrehozása Makón a család-munka	A CSÉD, GYED, GYES alatt a munkaerőpiacról kieső nők	A nők munkaerő-piaci helyzetének	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti	Képzések szervezése, a gyermekfelügyelet emberi és dologi	Zsámboki Erika	2021. 02. 28. A	A nők tartós munkanélküliségének csökkenése.	Munkatársak, helyiség	Anyagi és szakmai feltételek	

	összeegyeztethetőségének javítása céljából	helyzetének javítása.	javulása.		Stratégia	feltételeinek a biztosítása, a munkavállalást segítő mentálhigiénés fejlesztéshez szakértő biztosítása		program sikeresen lezárult.			megléte	
IV. Az idők esélyegyenlősége												
1	Időügyi Infokommunikációs program	A 65. év feletti idők számítógép-kezelési és internet oktatása.	A programban részt vevő idők önállóan számítógép és internet használókká válnak, ezáltal aktívabb életet élhessenek.	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	Időügyi Nemzeti Stratégia	A program során a közfoglalkoztatott munkatársak a településen élő 65 év feletti, programban résztvevő időket tanítják meg számítógép- és internethasználatra.	Mentus Éva Zsófia	2022. 12. 31.	A résztvevők önállóan, készségszinten internethasználókká válnak.	1 db irodahelyiség, 17 fő közfoglalkoztatott, megfelelő mennyiségű irodaszer, számítástechnikai eszközök.	Anyagi és szakmai feltételek megléte	
V. A fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlősége												
1	Akadálymentesítés városban	Az önkormányzati intézmények akadálymentesítésének megoldását követően a program kiterjesztése.	Makó Város közterületének teljes akadálymentesítése	Makó Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Országos Fogyatékossgügyi Program	Adatgyűjtés, felmérés, értékelés, tervezés, lebonyolítás, koordinálás, monitoring	Zsámboki Zsolt	2023. 12. 31.	Makó Város közterületének teljes akadálymentesítése	Szakemberek, pénzügyi forrás	Anyagi és szakmai feltételek megléte	

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

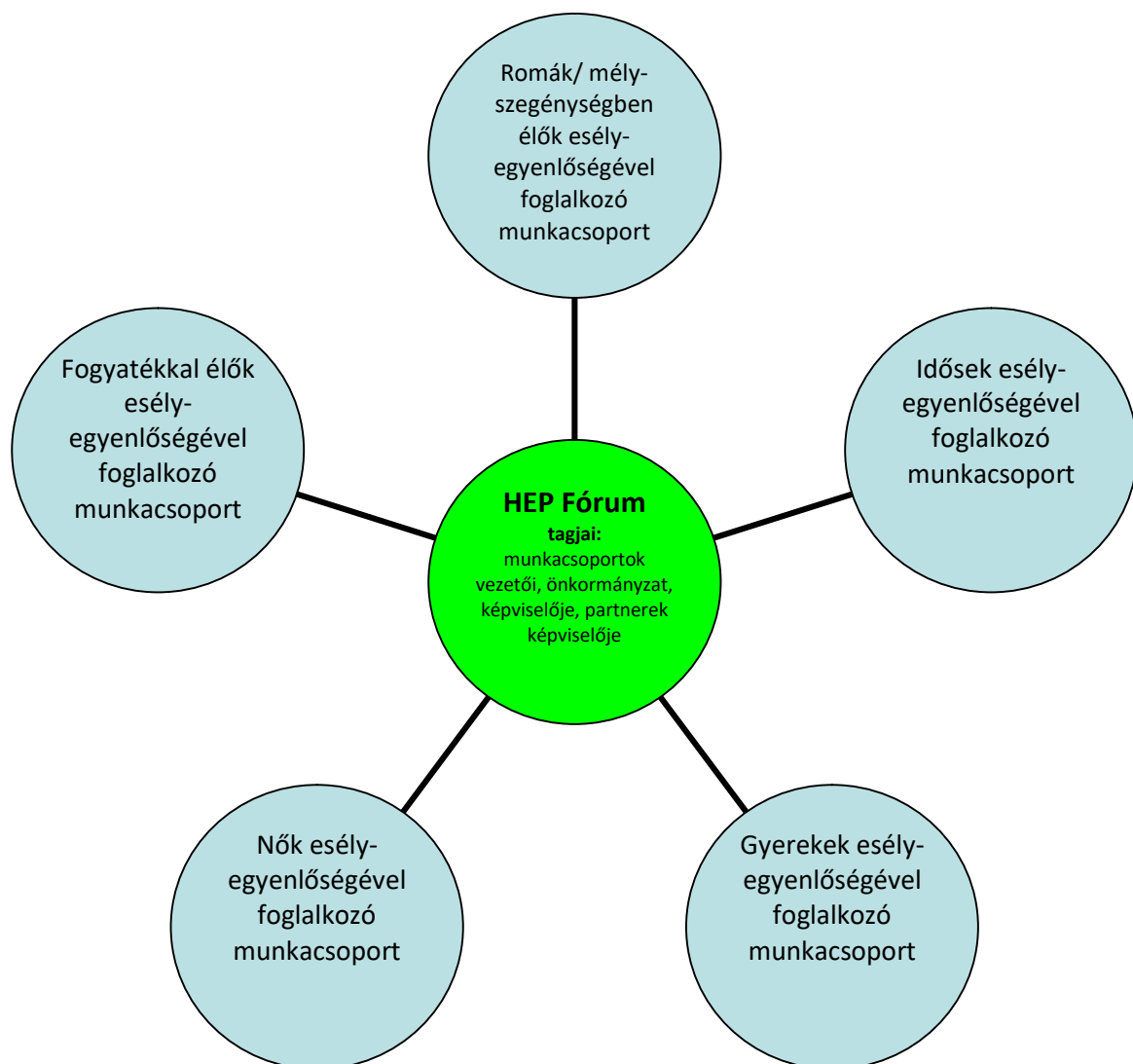
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnereket képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.

- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Makó Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Makó Város Önkormányzata képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Dátum

Aláírás

A KÉPVISELŐ TESTÜLET ELFOGADÓ HATÁROZATÁNAK KIVONATA